

Агуулга

БҮЛЭГ 1. ТУХАЙН ОРДЫН УУЛЫН АЖЛЫН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	3
БҮЛЭГ 2. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	7
БҮЛЭГ 3. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	11
БҮЛЭГ 4. БИОЛОГИЙН БОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ, ТЭРБУМ МОДНЫ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	13
БҮЛЭГ 5. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	15
БҮЛЭГ 6. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	15
БҮЛЭГ 7. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	16
БҮЛЭГ 8. ХОГ, ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	19
БҮЛЭГ 9. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТ	25
9.1. Хөрсний шинжилгээ	25
9.2. Усны шинжилгээ	28
9.3. Агаарын шинжилгээний дүн	31
БҮЛЭГ 10. АЙМАГ, СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН ШААРДЛАГААР БИЕЛҮҮЛСЭН АРГА ХЭМЖЭЭ	35
БҮЛЭГ 11. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ .	36
БҮЛЭГ 12. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ, ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ	38
ДҮГНЭЛТ	39
Хавсралт	40

Зургийн жагсаалт

Зураг 1. Төслийн талбайн агаарын зураг.....	3
Зураг 2. Ил уурхайн тоног төхөөрөмжийн иж бүрдэл	4
Зураг 3. Далангийн нүүрсний уурхайн 2025оны төлөвлөгөө	6
4.....	6
Зураг 5. Уурхайгаас нүүрс тээврийн нэгдсэн зам хүртэлх зам, доторх замуудын суларсан шороог хусаж тэгшилж тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулсан	10
Зураг 6. Биологийн нөхөн сэргээлт хийсэн талбайн зураг	11
Зураг 7. Хуванцар бутлагч /преслэгч/ машин	13
Зураг 8. Тэрбум мод үндэсний хүрээнд мод тарив.....	14
Зураг 9. Аюултай хог хаягдал түр хадгалах агуулахыг сайжруулав.	22
Зураг 10. Кемпийн бохир ус цуглуулдаг цооногийг бохирын машинаар зөөж суллаж байна.....	23
Зураг 11. Энгийн хог хаягдлыг орон нутгийн нэгдсэн хогийн цэгт тээвэрлэн хаясан	23
Зураг 12. Хамгаалалтын далан, жалгыг цэвэрлэж буй байдал	24
Зураг 13. Хөрсний дээж авсан зураг	28
Зураг 14. ОХШ хүрээнд шүүрлийн ус болон худгаас дээж авсан	30
Зураг 15. Уурхайн талбайн агаарын чанар, дуу шуугианы хэмжилт	31
Зураг 16. Агаарын дээж авч байгаа байдал	31

Хүснэгтийн жагсаалт

Хүснэгт 1. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт	7
Хүснэгт 2. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний биелэлт.....	11
Хүснэгт 3. Биологийн олон янз байдлын дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт	13
Хүснэгт 4. Суулгах модны хэмжээ, зардал	14
Хүснэгт 5. Түүх, соёлын өвийг хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	Error! Bookmark not defined.
Хүснэгт 6. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	16
Хүснэгт 7. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт	19
Хүснэгт 8. Хөрсний шинжилгээний үр дүн	25
Хүснэгт 9. Усны шинжилгээний үр дүн.....	28
Хүснэгт 10. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт	36
Хүснэгт 11. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөх оршин суугчид олон нийтэд тайлагнах хуваарь, төлөвлөгөөний биелэлт	38
Хүснэгт 12. 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээнүүдийн зардлын нэгтгэл	39

БҮЛЭГ 1. ТУХАЙН ОРДЫН УУЛЫН АЖЛЫН ГҮЙЦЭТГЭЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

“Билэгт баялаг” ХХК нь Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 дүгээр сарын 29-ны өдрийн А/618 тоот тушаалаар шинэчлэн баталсан “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ын дагуу далангийн нүүрсний уурхайн ордын 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайланг боловсрууллаа.

Өмнөх ТЭЗҮ-ээр уурхайн хүчин чадал 500 мян.тн/жил байсан. 2019-2020 оны хооронд уурхай төслийн хүчин чадлаа бүрэн эзэмшиж сард 50 мян.тн нүүрс буюу жилд 600 мян.тн/жил нүүрс олборлон борлуулах боломжтой болсон. Борлуулалтын хэмжээнд нөлөөлж буй хүчин зүйл нь Замын-Үүд боомтын нэвтрүүлэх чадал, төмөр замын тээвэр вагоны хүрэлцээ хангамжгүй байдал төслийн хүчин чадлыг 1 сая.тн хүргэж нэмэгдүүлэхэд бэрхшээл болж байна.

Алагтоогоогийн бүлэг нүүрсний ордод үйл ажиллаж явуулж байгаа уурхайнуудаас “Фриендшип ресурсис” ХХК-ийн Далангийн нүүрсний уурхай нь бусад уурхайнуудтай харьцуулахад нүүрсний чанарын тогтвортой байдал, нийлүүлэлтийн тасралтгүй байдлаараа ялгардаг. Уурхайн жилийн хүчин чадлыг төсөл хэрэгжүүлэгчийн зүгээс гаргасан бизнес төлөвлөгөөний дагуу жилд 600 мян.тн нүүрсийг олборлон борлуулна гэж тооцсон байна.

Зураг 1. Төслийн талбайн агаарын зураг

Ил уурхайн тоног төхөөрөмжийн иж бүрдэл: Автотээвэртэй гадаад болон дотоод овоолготой ил уурхайн ашиглалтын системийн үндсэн тоног төхөөрөмж болох өрмийн машин, ухаж ачих тоног төхөөрөмж болон автотээврийн тоног төхөөрөмжийн сонголтыг хийж гүйцэтгэлээ. Уурхайн хэвийн үйл ажиллагаанд зайлшгүй шаардлагатай тоног төхөөрөмжийн сонголтыг гүйцэтгэх ажлын хэмжээ, цар хүрээнд үндэслэн тохирох техникүүдийг сонгож ТЭЗҮ-д тусгасан.

Зураг 2. Ил уурхайн тоног төхөөрөмжийн иж бүрдэл

Үзүүлэлт	Doosan-DX700
Утгуурын багтаамж, м ³	4.5
Хөдөлгүүрийн чадал, кВт	345
Нийт жин, кг	70000
Гарны урт, м	8.4
Мах хурд км/цаг	5.2
Жилийн бүтээл, м ³	1180000

Үзүүлэлт	CAT-325DL
Утгуурын багтаамж, м ³	1.6
Хөдөлгүүрийн чадал, кВт	103
Нийт жин, кг	35100
Гарны урт, м	3.2
Мах хурд км/цаг	5.5
Жилийн бүтээл, м ³	275000

Үзүүлэлт	Shacman
Даац, тн	70
Хөдөлгүүрийн чадал	426 м.х
Нийт жин, тн	25
Тэвшний багтаамж, м ³	65
Хурд км/цаг	75
Жилийн бүтээл, м ³	95660

Үзүүлэлт	Howo-371
Даац, тн	70
Хөдөлгүүрийн чадал	371 hp
Мах хурд км/цаг	70
Жилийн бүтээл, м ³	400000

Үзүүлэлт	Nordbenz
Даац, тн	25
Хөдөлгүүрийн чадал	371 м.х
Нийт жин, тн	13.7
Тэвшний багтаамж, м ³	18.2
Хурд, км/цаг	70
Жилийн бүтээл, м ³	160000

Үзүүлэлт	Sunward SWDE120
Өрмийн машины тэнхлэгийн даралт	140
Хөдөлгүүрийн чадал	254 кв
Түлш зарцуулалт	40 л/цаг
Өрмийн хошууны диаметр	0.12 м
Өрөмдөх гүн	24 м
Өрмийн хошууны эргэлтийн давтамж	2.86 эрг/сек
Штангны урт	4 м
Жилийн бүтээл	152796.65

Үзүүлэлт	SEM-822
Хутганы багтаамж	6.4 м ³
Хутганы урт	4617 мм
Хутганы өндөр	1511 мм
Явах ангийн өргөн	2620 мм
Хамгийн их хутганы зоогдох гүн	540 мм
Сийрүүлэгчийн хамгийн их зоогдох гүн	655 мм
Ажлын жин	24600 кг
Хөдөлгүүрийн хүчин чадал	162 кВт

Үзүүлэлт	SDLG G9190
Хөдөлгүүрийн чадал	146 кВт
Хөдөлгөөний давших дээд хурд	5.4-38 км/цаг
Хөдөлгөөний ухрах дээд хурд	5.4-24
Эргэлтийн радиус	7.8 м
Ухах хамгийн их гүн	500 мм
Хусуурын хамгийн их эргэлтийн өнцөг	20 градус
Хусуурын өргөн	3.96 м
Жин	15.8 тн

Уурхайн ажиллах хүчин чадал, хүний нөөц: Ил уурхай бүрэн хүчин чадлаараа ажиллаж эхэлснээр шууд ажлын байраар нийт 179 хүнийг хангана. Захиргааны хэсэгт нийт 30, ил уурхайн болон бутлах хэсэгт 98, бусад хэсэгт 52 тус тус ажиллаж байна. Нийт ажилчдын 23 ажилтан нь төсөл хэрэгжүүлэгч компанийн ажилтнууд байх ба бусад ажилчид нь туслан гүйцэтгэх компанийн ажилчид байна.

Зураг 3. Далангийн нүүрсний уурхайн 2025оны төлөвлөгөө

Үзүүлэлт	Хэмжих нэгж	Жилийн төлөвлөгөө	1-р улирал				2-р улирал				3-р улирал				4-р улирал			
			1	2	3	Дүн	4	5	6	Дүн	7	8	9	Дүн	10	11	12	Дүн
Хөрс хуулалт	мян.м ³	2100.2	175	175	175	525.01	175	175	175	525.01	175	175	175	525.01	175	175	175	525.01
Нүүрс олборлолт	мян. тн	540.01	45	45	45	135.01	45	45	45	135.01	45	45	45	135.01	45	45	45	135.01
	мян.м ³	392,150	33.5	33.5	33.5	100.74	33.5	33.5	33.5	100.74	33.5	33.5	33.5	100.74	33.5	33.5	33.5	100.74
Нүүрс борлуулалт	мян. тн	540.01	45	45	45	135.01	45	45	45	135.01	45	45	45	135.01	45	45	45	135.01

2025 оны үйл ажиллагааны эдийн засгийн үзүүлэлт: Энэ онд 271.400 тн нүүрс олборлон 225.400 тн нүүрс борлуулж улс болон орон нутгийн төсөвт татвар, хураамж хэлбэрээр 2.995.277.435 төгрөг төвлөрүүлсэн байна.

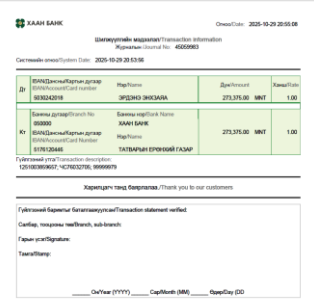
БҮЛЭГ 2. СӨРӨГ НӨЛӨӨЛЛИЙГ БУУРУУЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөнд техник хэрэгслээс агаарт тархах хорт утааг бууруулах, тоосжилтыг бууруулах зорилгоор замын усалгааг хийсэн, мониторингийн цэгүүдэд хяналт хийж дээжлэлт хэмжилт хийх ажлуудыг гүйцэтгэсэн. Мөн байгаль орчиндоо ээлтэй ариун цэврийн эрэгтэй эмэгтэй тусдаа бие засах газарт ариутгал халдваргүйжүүлэлт хийсэн. Ашиглалтын зам талбайг хусаж тэмдэг тэмдэглэгээ хийсэн.

Хүснэгт 1. Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний төлөвлөгөөний биелэлт

Байгаль орчныг хамгаалахад хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Хамарсан цар хүрээ	Хэмжих нэгж	Хэмжээ	Нэгжийн үнэлгээ /төг/	Нийт зардал /мян.төг/	Тайлбар	Хэрэгжүүлсэн хувь
Тээврийн болон уурхайн дотоод замыг услах	Уурхайн зам, тээвэрлэлтийн зам	км	Хүснэгт 9-д задаргааг оруулав.		2811 732		100
Тээвэрлэлтийн зам дагуу тэмдэг тэмдэглэгээ сайжруулах	Уурхайн талбайн дотор ба гадна	км	20	30 000 төг	600 000		100
Агаарын чанарт үзүүлэх нөлөөллийг тогтоох, бууруулахын тулд хяналт шинжилгээг тогтмол хэрэгжүүлнэ.	тээвэрлэлтийн зам, уурхайн баяжуулах орчим, уурхайн кемп			ОХШЗардалд тусгасан			100

Тээвэрлэлтийн явцад машин, техникийн даацыг хэтрүүлэхгүй байх	Уурхайн зам, тээвэрлэлтийн зам			Үйл ажиллагааны зардалд тусгагдсан.	Хяналт тавин ажилласан.	100
Нүүрсний агуулахын овоолгуудад уугилт үүссэн үед тухай бүр зогсоох	Нүүрсний агуулах	удаа		Тухай бүр өөр гарна.	Хяналт тавин ажилласан.	100
Маршрутын бус замаар тээвэрлэлт хийхгүй байх	Уурхайн тээвэрлэлтийн зам, баяжуулах үйлдвэр, засварын төв				Өдөр бүр тэмдэглэл хөтлөх, шаардлага, хяналт тавьсан.	100
Ус ашиглах дүгнэлт гаргуулах	Усны хэрэглээ			Үйл ажиллагааны зардалд тусгагдсан.		100
Ус ашиглах гэрээ байгуулах	Усны хэрэглээ					100

Хаягдал усны гэрээ байгуулах	Хаягдал ус					100
Ус ашигласны төлбөр төлөх	Усны хэрэглээ			19 060 920	 <p style="text-align: center;">Мөн ус бохирдуулсны төлбөр төлсөн.</p> 	100
Худгийн тоолуурын баталгаажуулалт хийлгэх				Үйл ажиллагааны зардалд тусгагдсан.	Шинэ тоолуур байршуулж байна.	100
Нийт					22 746 027 төгрөг	100

Зураг 5. Уурхайгаас нүүрс тээврийн нэгдсэн зам хүртэлх зам, доторх замуудын суларсан шороог хусаж тэгшилж тэмдэг тэмдэглэгээ байршуулсан

БҮЛЭГ 3. НӨХӨН СЭРГЭЭЛТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

2025 оны уулын ажлын төлөвлөгөөнд техникийн нөхөн сэргээлт 2 га хийгдэнэ. Шимт хөрсийг хамгаалах, хадгалах зорилгоор бульдозероор шимт хөрсний овоолгыг хэвгийжүүлэх ажил хийгдэнэ. Мөн хөрсний ажилчдын кемп дээр 400 ш мод тарихаар төлөвлөсөн.

Хүснэгт 2. Нөхөн сэргээлтийн төлөвлөгөөний биелэлт

Байгаль орчныг хамгаалахад хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Хамарсан цар хүрээ	Хэмж их нэгж	Хэмж ээ	Нэгжийн үнэлгээ /төг/	Нийт зардал /мян.төг /	Тайлбар	Хэрэгжүүлсэн хувь
Техникийн нөхөн сэргээлт	Уулын ажлын төлөвлөгөөний дагуу дотоод овоолгоор хийнэ.	га	2		10 000 000	Техникийн нөхөн сэргээлт хийсэн	100%
Нийт					10 000 000		100

Зураг 6. Нөхөн сэргээлт хийсэн талбайн зураг

БҮЛЭГ 4. БИОЛОГИЙН БОЛОН ЯНЗ БАЙДЛЫГ ДҮЙЦҮҮЛЭН ХАМГААЛАХ, ТЭРБУМ МОДНЫ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Хог хаягдлыг ангилан ялгаж, хуванцар сав, лааз зэргийг цуглуулж преслэдэг преслэх машиныг сум орон нутагт авч өгөх ажлыг дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний хүрээнд хийхээр төлөвлөсөн.

Хүснэгт 3. Биологийн олон янз байдлын дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөөний хэрэгжилт

Байгаль орчныг хамгаалахад хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Хамарсан цар хүрээ	Хэмж их нэгж	Хэмж ээ	Нэгжийн үнэлгээ /төг/	Нийт зардал /мян.төг/	Тайлбар	Хэрэгжүүлсэн хувь
Сум орон нутагтай зөвшилцөж дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээг хэрэгжүүлэх	Сум орон нутаг	1	1	ҮАЗ			100
Нийт							100

Зураг 7. Хуванцар бутлагч /преслэгч/ машин

Мөн Тэрбум мод хөтөлбөрийн хүрээнд ажилчдын кемп дээр 400 ш мод тарихаар төлөвлөсөн.

Хүснэгт 4. Суулгах модны хэмжээ, зардал

№	Мод бутны нэр	Хэмжих нэгж	Тоо хэмжээ	Модны хэмжээ	Нэгжийн үнэ/төг	Нийт үнэ/төг
1	Улиас	ш	200	1.2-1.5 м-ийн өндөртэй 15-25 мм голчтой	2700	540 000
2	Хайлаас	ш	200	1.2-1.5 м-ийн өндөртэй 15-25 мм голчтой	1500	300 000
	Нийт		400			840 000

Зураг 8. Тэрбум мод үндэсний хүрээнд мод тарив

БҮЛЭГ 5. НҮҮЛГЭН ШИЛЖҮҮЛЭХ, НӨХӨН ОЛГОВОР ОЛГОХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Нүүлгэн шилжүүлэх болон нөхөн олговор олгох арга хэмжээ төлөвлөхгүй.

БҮЛЭГ 6. ТҮҮХ, СОЁЛЫН ӨВИЙГ ХАМГААЛАХ АРГА ХЭМЖЭЭНИЙ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Түүх соёлын дурсгал илрээгүй болно.

БҮЛЭГ 7. ОСОЛ, ЭРСДЭЛИЙН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Уурхайн байгаль орчинд үзүүлэх нөлөөллийг бууруулах гол арга зам бол осол, эрсдэлийг гаргахгүй байх юм. Ажилчдыг хөдөлмөр хамгааллын хувцас хэрэгсэл, өглөө бүр ХААБ сургалтыг хийхээр төлөвлөсөн. Мөн авто ослоос сэргийлэн анхааруулах тэмдэг тэмдэглэгээ 10 ш байрлуулахаар төлөвлөсөн. Эдгээр ажлын зардалд 1680 000 төгрөг зарцуулах бөгөөд ажилчдын хөдөлмөр хамгааллын хэрэгслээр хангах зардлыг үйл ажиллагааны зардалд тусгахаар төлөвлөсөн.

Хүснэгт 5. Осол, эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

Байгаль орчныг хамгаалахад хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Хамарсан цар хүрээ	Хэмжих нэгж	Хэмжээ	Нэгжийн үнэлгээ төг/	Нийт зардал /мян.төг/	Тайлбар	Хэрэгжүүлсэн хувь
Ажилчдыг хөдөлмөр хамгаалалтын хэрэгслээр хангаж ажиллах	Бүх ажилчид			Үйл ажиллагааны зардал тусгасан.			100
Төслийн талбайд галын хор байршуулж 7 хоног бүр лацийг шалгах	Кемп, үйлдвэр, засварын цэгт	ш	3	500 000	1500 000		100

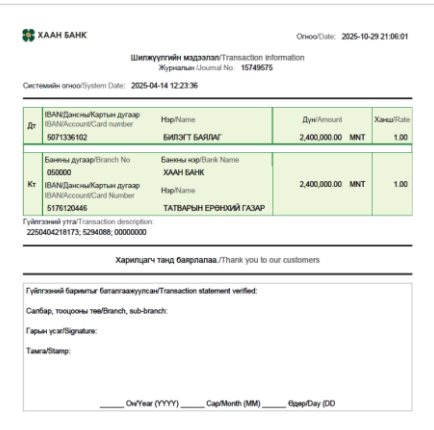

<p>Ажилчдад хөдөлмөр хамгаалал аюулгүй ажиллагааны сургалт явуулах</p>	<p>Бүх ажилчид</p>		<p>Өдөр бүр</p>	<p>ХААБ мэргэжилтэн</p>			<p>100</p>
<p>Өөрийн байгууламжид үер усны аюул, гал түймрээс урьдчилан сэргийлэх тусгай бүдүүвч схем боловсруулан батлах</p>	<p>Төслийн талбайд</p>		<p>3</p>	<p>60 000</p>	<p>180 000</p>		<p>100</p>
<p>Аюултай хог хаягдлын түр хадгалах цэг сайжруулах</p>	<p>Аюултай хог хаягдлын түр хадгалах цэг</p>			<p>Үйл ажиллагааны зардал тусгасан.</p>			<p>100</p>

Зуд болон байгалийн гамшиг тохиолдвол нутгийн иргэдтэй хамтран ажиллаж туслах	Иргэдтэй хамтарч ажиллах				Бүлэг 10-т дэлгэрэнгүй тусгасан.	100
Гал унтраах хэрэгслээр бүрэн хангах арга хэмжээ авах, галыг унтраах талаар тодорхой түвшинд бэлтгэлийг хангуулах арга хэмжээ зохион байгуулах	Гал түймрийн аюулаас урьдчилан сэргийлэх				Галын сараа болон галын хорыг бүрэн бүрэлдэхүүнээр байршуулсан. Мөн аюулын авч хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөг батлуулсан.	100
Нийт				1680 000		100

БҮЛЭГ 8. ХОГ, ХАЯГДЛЫН МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөнд хог хаягдлын тухай хуулийн шинэчилсэн найруулгаар баталсан хог хаягдлыг ангилан ялгах менежментэд хэвшүүлэх ажилчдад хог хаягдлыг яагаад ялгах тухай сургалтыг хийх, мөн уурхайн кемпэд 3 ширхэг ангилан ялгах зориулалттай хогийн савыг суурилуулсан мөн аюултай хог хаягдлыг зориулалтын зориулалтын сав авсан, ажилчдыг хогны тухай сургалтад суулгасан, хог хаягдлын бүртгэл хөтөлсөн зэрэг ажлуудыг хэрэгжүүлсэн.

Хүснэгт 6. Хог хаягдлын менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт

Байгаль орчныг хамгаалахад хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Хамарсан цар хүрээ	Хэмжих нэгж	Хэмжээ	Нэгжийн үнэлгээ /мян.төг/	Нийт зардал /мян.төг/	Тайлбар	Хэрэгжүүлсэн хувь
Хог хаягдлын гэрээг Даланжаргалан сумын ЗД-тай байгуулах төлбөр төлөх	Төслийн хэмжээнд				2400 000		100
Хог хаягдал түр хадгалах цэгийг хууль, дүрэм журамд заасны дагуу шаардлагад нийцүүлэх	Төслийн хүрээнд				1140 000		100

<p>Ангилан ялгаж хаях хогийн сав байрлуулах</p>	<p>Төслийн хүрээнд</p>						<p>100</p>
<p>Шингэн хаягдлыг хуримтлуулан байгаль нөлөө багатай аргаар зайлуулж байх</p>		<p>удаа</p>	<p>2</p>	<p>150 000</p>	<p>300 00</p>	<p>Кемпийн бохир ус цуглуулдаг цооногийг бохирын машинаар зөөж сулласан.</p>	<p>100</p>
<p>Аюултай хог хаягдлыг устгуулах гэрээний дагуу устгуулах</p>					<p>250 000</p>		<p>100</p>
<p>Даланжаргалан сумтай хог хаягдлын гэрээ байгуулах</p>		<p>тн</p>	<p>4</p>				<p>100</p>

<p>Хамгаалалтын далан, жалга сайрыг цэвэрлэж байх</p>				<p>Дотоод төлөвлөлтөөр</p>		<p>100</p>
<p>Бүх нийтийн хог цэвэрлэх өдөр уурхайн эргэн тойрны хог хаягдлын бүх ажилчдыг хамруулан зохион байгуулах</p>				<p>Дотоод төлөвлөлтөөр</p>		<p>100</p>
<p>Нийт</p>		<p>4090.0 мян.төг</p>				<p>100 хувь</p>

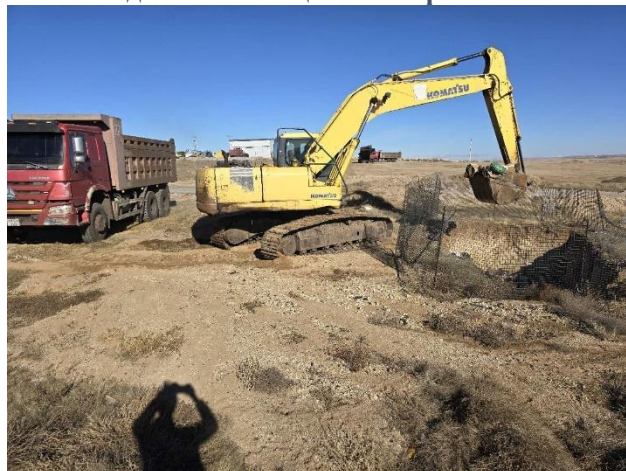
Зураг 9. Аюултай хог хаягдал түр хадгалах агуулахыг сайжруулав.

Зураг 10. Кемпийн бохир ус цуглуулдаг цооногийг бохирын машинаар зөөж суллаж байна.

Зураг 11. Энгийн хог хаягдлыг орон нутгийн нэгдсэн хогийн цэгт тээвэрлэн хаясан

Зураг 12. Хамгаалалтын далан, жалгыг цэвэрлэж буй байдал

БҮЛЭГ 9. ОРЧНЫ ХЯНАЛТ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ХӨТӨЛБӨРИЙН БИЕЛЭЛТ

Орчны хяналт шинжилгээ хөтөлбөрийн хүрээнд хөрсний итгэмжлэгдсэн лаборатори, хөрсний хүнд металл, эрүүл ахуйн шинжилгээг хийлгэсэн. Харин Цаг уур, орчны шинжилгээний газар байгаль орчин, хэмжил зүйн төв лабораторид агаарын шинжилгээг шинжлүүлсэн.

9.1. Хөрсний шинжилгээ

ОХШ арга хэмжээний хүрээнд тусгаснаар кемп, уурын зуух, шатахуун түгээх газар, засварын газраас хөрсний дээж авч шинжлүүлсэн.

Хүснэгт 7. Хөрсний шинжилгээний үр дүн

Хөрсний химийн задлан шинжилгээний дүн / MNS3310:1991/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн см	рН	Давс, %	ЦДЧ	СаСО ₃ , %	Ялзмаг, %	Шингээгдсэн суурьд, мг-экв/100 гр		Шингээгдсэн элементүүд, мг/100 гр	
									Ca	Mg	P ₂ O ₅	K ₂ O
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	25/1338	Дээж-1	0-20	8.61	0.07	0.132	0.82	0.49	10.0	3.6	1.2	9

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн /MNS 6824:2020/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн, см	Механик ширхэгүүд, % ширхэгийн хэмжээ, мм						
				2.0-0.25	0.25-0.05	0.05-0.01	0.01-0.005	0.005-0.001	<0.001	<0.01
1	25/1338	Дээж-1	0-20	64.8	20.2	3.7	2.1	7.9	1.3	11.3

Хөрсний эрүүл ахуй / MNS 6341:2012, MNS 5367:2004, MNS 6341:2012/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Нянгийн тоо	Гэдэсний савханцарын титр (E.Coli)		Анаэробын титр (CFU/g in 24h)	
			Шинжилгээний хариу	Шинжилгээний хариу	Бохирдлын зэрэг	Шинжилгээний хариу	Бохирдлын зэрэг
1	25/1338	Дээж-1	5.9*10 ⁴	1.0	Цэвэр	0.1<	Цэвэр

Хөрсний химийн задлан шинжилгээний дүн / MNS3310:1991/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн см	рН	Давс, %	ЦДЧ	CaCO ₃ %	Ялзмаг %	Шингээгдсэн суурьнууд, мг-экв/100 гр		Шим тэжээлийн элементүүд мг/100 гр	
									Ca	Mg	P ₂ O ₅	K ₂ O
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	25/1339	Дээж-1	0-20	8.47	0.05	0.094	0.00	1.01	13.0	2.2	0.7	1.5

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн /MNS 6824:2020/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн, см	Механик ширхэгүүд, % ширхэгийн хэмжээ, мм						
				2.0-0.25	0.25-0.05	0.05-0.01	0.01-0.005	0.005-0.001	<0.001	<0.01
1	25/1339	Дээж-1	0-20	41.9	32.3	6.6	3.6	10.5	5.1	19.2

Хөрсний хүнд металл /MNS ISO 11466:2007/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн, см	Хүнд металл мг/кг					
				Cd /Кадми/	Cr /Хром/	Ni /Никель/	Pb /Хар тугалга/	Zn /Цайр/	Cu /Зэс/
1	25/1339	Дээж-1	0-20	-	26.1	23.3	28.7	52.2	19.3
Шавранцар хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ				1.5	100.0	100.0	70.0	150.0	100.0
Элсэнцэр хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ				1.0	60.0	60.0	50.0	100.0	60.0
Элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ стандарт				/MNS 5850:2019/					

Хөрсний химийн задлан шинжилгээний дүн / MNS3310:1991/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн см	рН	Давс, %	ЦДЧ	CaCO ₃ %	Ялзмаг %	Шингээгдсэн суурьнууд, мг-экв/100 гр		Шим тэжээлийн элементүүд мг/100 гр	
									Ca	Mg	P ₂ O ₅	K ₂ O
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	25/1340	Дээж-1	0-20	9.04	0.06	0.112	1.32	0.56	14.4	1.8	0.8	0.7

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн /MNS 6824:2020/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн, см	Механик ширхэгүүд, % ширхэгийн хэмжээ, мм						
				2.0-0.25	0.25-0.05	0.05-0.01	0.01-0.005	0.005-0.001	<0.001	<0.01
1	25/1340	Дээж-1	0-20	46.0	32.9	5.7	1.1	11.6	2.7	15.4

Хөрсний хүнд металл /MNS ISO 11466:2007/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн, см	Хүнд металл мг/кг					
				Cd /Кадми/	Cr /Хром/	Ni /Никель/	Pb /Хар тугалга/	Zn /Цайр/	Cu /Зэс/
1	25/1340	Дээж-1	0-20	-	21.7	19.2	22.4	48.6	18.3
Шавранцар хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ				1.5	100.0	100.0	70.0	150.0	100.0
Элсэнцэр хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ				1.0	60.0	60.0	50.0	100.0	60.0
Элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ стандарт				/MNS 5850:2019/					

Хөрсний химийн задлан шинжилгээний дүн / MNS3310:1991/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн см	pH	Давс, %	ЦДЧ	CaCO ₃ %	Ялзмаг %	Шингээгдсэн сууриуд, мг-экв/100 гр		Шим тэжээлийн элементүүд мг/100 гр	
									Ca	Mg	P ₂ O ₅	K ₂ O
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	25/1341	Дээж-1	0-20	7.38	0.57	1.142	0.00	0.99	25.2	8.6	0.6	7

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн /MNS 6824:2020/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн, см	Механик ширхэгүүд, % ширхэгийн хэмжээ, мм						
				2.0-0.25	0.25-0.05	0.05-0.01	0.01-0.005	0.005-0.001	<0.001	<0.01
1	25/1341	Дээж-1	0-20	2.1	60.0	15.7	1.3	12.7	8.2	22.2

Хөрсний хүнд металл /MNS ISO 11466:2007/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн, см	Хүнд металл мг/кг					
				Cd /Кадми/	Cr /Хром/	Ni /Никель/	Pb /Хар тугалга/	Zn /Цайр/	Cu /Зэс/
1	25/1341	Дээж-1	0-20	-	22.8	18.7	27.9	44.6	17.1
Шавранцар хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ				1.5	100.0	100.0	70.0	150.0	100.0
Элсэнцэр хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ				1.0	60.0	60.0	50.0	100.0	60.0
Элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ стандарт				/MNS 5850:2019/					

Хөрсний химийн задлан шинжилгээний дүн / MNS3310:1991/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн см	pH	Давс, %	ЦДЧ	CaCO ₃ %	Ялзмаг %	Шингээгдсэн сууриуд, мг-экв/100 гр		Шим тэжээлийн элементүүд мг/100 гр	
									Ca	Mg	P ₂ O ₅	K ₂ O
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	25/1342	Дээж-1	0-20	9.38	0.15	0.308	0.00	0.61	33.4	10.6	0.8	9

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн /MNS 6824:2020/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн, см	Механик ширхэгүүд, % ширхэгийн хэмжээ, мм						
				2.0-0.25	0.25-0.05	0.05-0.01	0.01-0.005	0.005-0.001	<0.001	<0.01
1	25/1342	Дээж-1	0-20	11.0	12.2	13.0	6.5	47.6	9.7	63.8

Хөрсний хүнд металл /MNS ISO 11466:2007/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн, см	Хүнд металл мг/кг					
				Cd /Кадми/	Cr /Хром/	Ni /Никель/	Pb /Хар тугалга/	Zn /Цайр/	Cu /Зэс/
1	25/1342	Дээж-1	0-20	-	19.6	11.4	35.4	39.2	20.8
Шавранцар хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ				1.5	100.0	100.0	70.0	150.0	100.0
Элсэнцэр хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ				1.0	60.0	60.0	50.0	100.0	60.0
Элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ стандарт				/MNS 5850:2019/					

Зураг 13. Хөрсний дээж авсан зураг

9.2. Усны шинжилгээ

Усны дээжийг уурхайн шүүрлийн ус болон гүний худгийн уснаас авч шинжлүүлсэн.

Хүснэгт 8. Усны шинжилгээний үр дүн

Тодорхойлсон нь:

Анион	1 дм ³ -д байгаа			Катион	1 дм ³ -д байгаа		
	МГ	МГ-ЭКВ	МГ-ЭКВ%		МГ	МГ-ЭКВ	МГ-ЭКВ%
Cl ⁻	83.1	2.34	11.0	Na ⁺ +K ⁺	138.3	6.01	28.4
SO ₄ ⁻	290.0	6.04	28.5	Ca ⁺⁺	61.1	3.05	14.4
NO ₂ ⁻	0.0	0.00	0.0	Mg ⁺⁺	147.6	12.14	57.2
NO ₃ ⁻	14.0	0.23	1.1	NH ₄ ⁺	0.0	0.00	0.0
CO ₃ ⁻	0.0	0.00	0.0	Fe ⁺⁺	0.0	0.00	0.0
HCO ₃ ⁻	768.6	12.60	59.4	Fe ⁺⁺⁺	0.05	0.00	0.0
Дүн	1,155.7	21.21	100.0	Дүн	347.1	21.21	100.0

Тодорхойлсон нь:

Анион	1 дм ³ -д байгаа			Катион	1 дм ³ -д байгаа		
	МГ	МГ-ЭКВ	МГ-ЭКВ%		МГ	МГ-ЭКВ	МГ-ЭКВ%
Cl ⁻	136.0	3.83	17.4	Na ⁺ +K ⁺	59.7	2.60	11.8
SO ₄ ⁻	570.0	11.88	53.9	Ca ⁺⁺	155.1	7.74	35.1
NO ₂ ⁻	0.07	0.00	0.0	Mg ⁺⁺	141.9	11.67	53.0
NO ₃ ⁻	2.0	0.03	0.1	NH ₄ ⁺	0.55	0.03	0.1
CO ₃ ⁻	0.0	0.00	0.0	Fe ⁺⁺	0.0	0.00	0.0
HCO ₃ ⁻	354.3	6.30	28.6	Fe ⁺⁺⁺	0.05	0.00	0.0
Дүн	1,092.3	22.04	100.0	Дүн	357.3	22.04	100.0

ДЭЭЖИЙН ХЭМЖЭЭ, мл: 500

№	ҮЗҮҮЛЭЛТ	СТАНДАРТ АРГА	НЭГЖ	ЗӨВШӨӨРӨГДӨХ ДЭЭД ХЭМЖЭЭ MNS 0900:2018	ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ДҮН
1	Бактерийн ерөнхий тоо	MNS ISO 6222:1998	1 мл-д	100	114
2	Халууд тэсвэртэй гэдэсний бүлгийн нэнгийн тоо	MNS ISO 9308-1:1998	100 мл-д	илрэхгүй	илрэхгүй
3	КолIFORM гэдэсний бүлгийн нэнгийн тоо	MNS ISO 9308-1:1998	100 мл-д	илрэхгүй	илрэхгүй
4	Гэдэсний бүлгийн эмгэг төрөгч лив	MNS ISO 19250:2017	25 мл-д	илрэхгүй	илрэхгүй
5	Clostridium perfringens	MNS ISO 6461-2:1998	100 мл-д	илрэхгүй	илрэхгүй

Чанарын менежер Д.Гүрэвжаргал

Сөрөгтэй үр дүн эхний тухайн дэвжид хэмжээгээ.
Дэвжээний галварыг суудалд өөний лаборатори хариуцдаггүй болно.

Зураг 14. ОХШ хүрээнд шүүрлийн ус болон худгаас дээж авсан

9.3. Агаарын шинжилгээний дүн

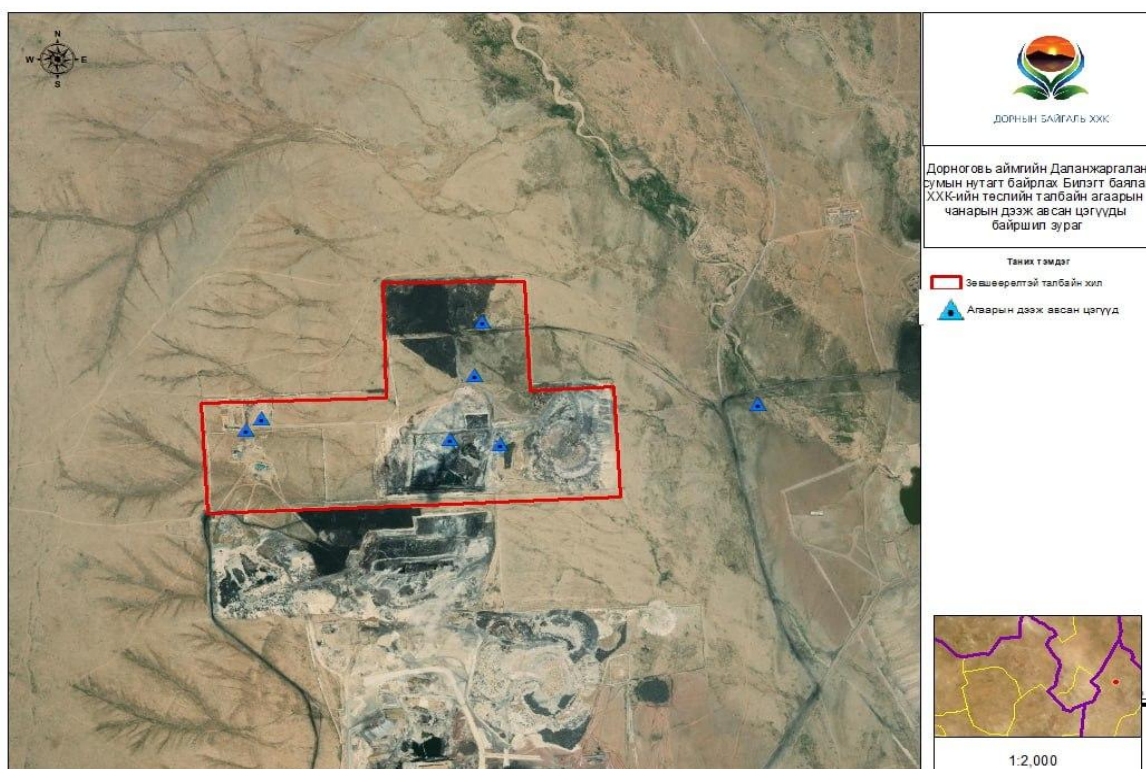
Агаарын шинжилгээг ЦУОШГ-ын байгаль орчин хэмжилзүйн төв шинжилгээний лабораторийн агаарын чанарын Dustrack 6000 маркийн багажаар 20 минутын хэмжилтийг бутлуурыг хэсэг болон уурхайн карьер орчимд хийж гүйцэтгэсэн.

Зураг 15. Уурхайн талбайн агаарын чанар, дуу шуугианы хэмжилт

Үр дүн :

№	Сорьц авсан цэг	Сорьц авсан өдөр	Сорьц авсан цаг	Хүхэрлэг хий	Азотын давхар исэл	Нийт тоос /TSP/	Дуу чимээ
							дБА
					мг/м ³		
1	Оффис орчим	25/05/08	14:50	0.008	0.025	0.223	46
2	Карьер орчим	25/05/08	15:30	0.008	0.020	0.370	70
3	Нүүрсний склад	25/05/08	16:00	0.008	0.022	0.247	44
4	Тээврийн зам дагуу	25/05/08	16:30	0.012	0.032	0.460	50
Агаарын чанарын стандарт MNS 4585:2016 (20 минутын хэмжилт)				0.450	0.200	0.500	60

Зураг 16. Агаарын дээж авч байгаа байдал

БҮЛЭГ 10. АЙМАГ, СУМЫН ЗАСАГ ДАРГЫН ШААРДЛАГААР БИЕЛҮҮЛСЭН АРГА ХЭМЖЭЭ

Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын Элдэв багийн нутаг дэвсгэр дээр олборлох ил уурхайн үйл ажиллагаа явуулж буй “Билэгт баялаг” ХХК-н нийгмийн хариуцлагын хүрээнд авч буй арга хэмжээний хүрээнд дараах ажлуудыг хийж гүйцэтгэсэн.

- ✓ Ажиллагсдыг гэнэтийн ослын болон эрүүл мэндийн даатгалд бүрэн хамруулж, нийгмийн даатгал, ХАОАТ болон бусад татварыг орон нутагт төлж ажиллаж байна.
- ✓ Нүүрсний тээвэрт орон нутгийн ААН, иргэдийг ажлын байраар ханган ажиллуулж байна.
- ✓ Нэн тэргүүнд орон нутгийн иргэд, ААН-с бараа бүтээгдэхүүн үйлчилгээг худалдан авч байгаа
- ✓ Багийн өдөрлөгт хандив өгсөн /1920 000₮/
- ✓ Сумын шагайн харваад хандив өгсөн /2000 000₮/
- ✓ Сумын ЗДТГ-т хурлын медаль хандивласан /3600 000₮/
- ✓ Суманд жил бүр 100 тн нүүрс хандивладаг
- ✓ Элдэв Багаас төмөр замын 25-р зөрлөг чиглэлд сайжруулсан ороон 20км авто замын урсгал засвар хийж гүйцэтгэсэн.
- ✓ Уурхайн нөлөөллийн бүсийн өрхүүдэд 1000 боодол өвс олгохоор захиалсан /11’500’000₮/

БҮЛЭГ 11. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨГ ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ УДИРДЛАГА ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТЫН ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөнд Байгаль орчныг хамгаалах, үйлдвэрлэлийн осол, гал түймэр, усны аюул мэтийн гэнэтийн ослоос урьдчилан сэргийлэх, осол гарсан тохиолдолд шуурхай хэрэгжүүлэх арга хэмжээг зохион байгуулах талаар 1 жилд 1 удаа сургалт, сурталчилгааны ажлыг мэргэжлийн байгууллага хүмүүстэй хамтран зохион байгуулахаар төлөвлөсөн. 8-р саруудад хийсэн орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн хүрээнд хийгдсэн хэмжилт дээжлэлтийн үр дүнг Даланжаргалан сумын иргэд танилцуулах санал зөвлөгөөг сонгох зорилгоор 9-р сард уулзалт зохион байгуулахаар төлөвлөсөн. Энэхүү ажилд нийт 1500 000 төгрөг зарцуулсан байна.

Хүснэгт 9. Удирдлага зохион байгуулалтын төлөвлөгөөний биелэлт

Уурхайн аюулгүй ажиллагаа, хөдөлмөр хамгааллын чиглэлээр авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ				
Байгаль орчныг хамгаалахад хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Хамарсан цар хүрээ	Урьдчилж тооцсон төсөв	Тайлбар	Хэрэгжүүлсэн хувь
Байгаль орчны удирдлага зохион байгуулалтын арга хэлбэрийг үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэх чиглэлээр үүрэг хариуцлагын дотоод журам тогтоож мөрдөнө	Төслийн хугацаанд	Дотоод төлөвлөлтөөр	Байгаль орчны удирдлага зохион байгуулалтын арга хэлбэрийг үйл ажиллагаандаа хэрэгжүүлэх чиглэлээр үүрэг хариуцлагын дотоод журам тогтоож мөрдөж ажилласан	100
Байгаль орчныг хамгаалах, хог хаягдлын менежментийн арга хэмжээг зохион байгуулах талаар 1 жилд 1 удаа сургалт, сурталчилгааны ажлыг мэргэжлийн байгууллага хүмүүстэй хамтран зохион байгуулна.	1 удаа	500 000	Байгаль орчныг хамгаалах болон хог хаягдлын талаар ажилчдын дунд сургалт зохион байгуулав. 	100
Хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны хувцас хэрэгсэл болон	Төслийн хугацаанд	ҮАЗ	Хөдөлмөр хамгаалал, аюулгүй ажиллагааны хувцас хэрэгсэл болон болзошгүй галын	100

болзошгүй галын ажилгүй ажиллагааны багаж хэрэгслээр хангана.			ажилгүй ажиллагааны багаж хэрэгслээр хангаж ажилласан.	
Сумаас зохион байгуулж буй урлаг, спортын арга хэмжээг дэмжиж ажиллах	Төслийн хугацаанд	1000 000	Тэнгэрийн хутаг фестивалд хандив өгч дэмжиж ажилласан.	100
Ажилчдыг эмнэлгийн эрүүл мэндийн үзлэгт хамруулах	1 удаа	Дотоод төлөвлөлтөөр		100
Даланжаргалан сумтай хог хаягдлын гэрээ байгуулах	-	ҮАЗ		100
Сумын айл өрхүүдэд хөнгөлөлттэй нүүрс өгөх	1 удаа	Дотоод төлөвлөлтөөр	Жил бүр Элдэв багийн 35-40 айлд тогтмол нүүрс үнэгүй өгдөг.	100
Нийт			1500 000	100 хувь

БҮЛЭГ 12. ТУХАЙН ЖИЛИЙН БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ МЕНЕЖМЕНТИЙН ТӨЛӨВЛӨГӨӨ, ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ ХЭРЭГЖИЛТИЙГ НӨЛӨӨЛӨЛД ӨРТӨГЧ ОРШИН СУУГЧДАД ТАЙЛАГНАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨНИЙ БИЕЛЭЛТ

Уурхайн үйл ажиллагаатай танилцахаар 2025 оны 11-р сарын 1-ны өдөр сумын засаг дарга, байгаль орчны мэргэжилтэн сумын иргэдийн төлөөлөгчөөс ирж уурхайн үйл ажиллагаа болон хийж гүйцэтгэсэн ажлуудтай танилцсан.

Хүснэгт 10. Тухайн жилийн байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг нөлөөлөлд өртөх оршин суугчид олон нийтэд тайлагнах хуваарь, төлөвлөгөөний биелэлт

Олон нийтэд тайлагнах хуваарь, төлөвлөгөөний биелэлт				
Уурхайн үйл ажиллагаатай сум орон нутгийн иргэд, ЗДТГ-ын мэргэжилтэн, танилцуулах	2025.09.25	15-25 хүний суудалтай бага оврийн автобус хөлсөлнө. Автобусны 1 өдрийн хөлс 200 000 төг. 1 хүний өдрийн хоол 10000 төг. $20 * 1 - 000 = 200\ 000$ төг	Орон нутгийн иргэд болон байгаль орчны байцаагч нарт уурхайн үйл ажиллагаа тайлагнасан	100
Уурхайн үйл ажиллагаа, байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний дагуу хийгдэж буй ажил, нөхөн сэргээлтийн явц зэргийн орон нутгийн иргэдийн төлөөлөлд танилцуулж, бусад сонирхсон асуудлаар чөлөөт ярилцлага хийнэ.	2025.10.05 - 2025.11.01	ЗДТГ-ийн хурлын танхимд төлөвлөгөөг танилцуулна. Тараах материал, зарлалын самбарын зардалд 200000 төг. Танилцуулгад хүрэлцэн ирсэн иргэдэд өдрийн цайнд 200000 төг төсөвлөлөө. $200000 + 100000 = 300\ 000$ төг	БОМтайланг төлөвлөгөөнд тусгасан арга хэмжээний дагуу боловсруулж аймгийн байгаль орчны газарт хүргүүлэн цаасан хэлбэрээр болон Файл хэлбэрээр,уулзалт	100
Байгаль хамгаалах талаар хийсэн ажлын жил бүрийн тайланг БОАЖЯ, аймгийн байгаль орчны газар болон Даланжаргалан сумын ЗДТГ-т хүргэн өгч байна.		Уурхайн дотоод төлөвлөлтөөр	-	100
	Нийт	1 100 000 төг		

ДҮГНЭЛТ

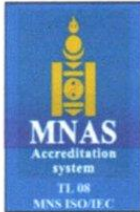
“Билэгт баялаг” ХХК нь Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны 10 дүгээр сарын 29-ны өдрийн А/618 тоот тушаалаар шинэчлэн баталсан “Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам”-ын дагуу Далангийн нүүрсний ордыг ил аргаар ашиглах төслийн 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлтийн тайланг боловсрууллаа.

Хүснэгт 11. 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний биелэлт Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөнд авч хэрэгжүүлсэн арга хэмжээнүүдийн зардлын нэгтгэл

№	Хэрэгжүүлсэн арга хэмжээ	Зарцуулагдсан нийт зардал мян.төг
		2025
1	Сөрөг нөлөөллийг бууруулах арга хэмжээний ажлын зардал	22 746 027
2	Нөхөн сэргээлтийн ажлын зардал	10 000 000
3	Дүйцүүлэн хамгаалах арга хэмжээний төлөвлөгөө	2 840 000
4	Түүх соёлын дурсгалт эд зүйлийг нүүлгэн шилжүүлэх арга хэмжээний төсөв	-
5	Осол эрсдэлийн менежментийн төлөвлөгөө	1 680 000
6	Хог хаягдлын менежментээр хийгдэх ажлын зардал	4090 000
7	Орчны хяналт шинжилгээний хөтөлбөрийн зардал	2 060 000
8	Удирдлага зохион байгуулалтын ажлын зардал	1 500 000
9	Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтийг тайлагнах хуваарь, зардлын задаргаа	1 100 000
2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний нийт зардлын дүн		46 016 027

Билэгт баялаг ХХК нь 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд нийт 46 016 027 төгрөг зарцуулсан.

Хавсралт

ЦАГ УУР, ОРЧНЫ ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ГАЗАР
БАЙГАЛЬ ОРЧИН, ХЭМЖИЛ ЗҮЙН
ТӨВ ЛАБОРАТОРИ

17043, Үйлдвэр 2-4, Чингисийн өргөн чөлөө гудамж,
Хан-Уул дүүрэг, 20-р хороо, Утас: 11-341818
E-mail: bohzt1@gmail.com

СОРИЛТЫН ДҮН

Дугаар он/№ : 2025/A-267-270
Сорьц ирүүлсэн газрын нэр, хаяг, утас : "Дорнын Байгаль" ХХК
Сорьц авсан хүний нэр, албан тушаал : Д.Сувд агаарын хэсэг
Сорьцын тоо, төрөл : 4 агаар, 4 дуу чимээ
Сорьц авсан огноо : 2025.05.08
Сорьцын тодорхойлолт : Дорноговь аймаг Даланжаргалан сум Элдэв баг
Билэгт Баялаг ХХК зүүн далангын чулуу нүүрсний уурхай
Шинжилгээний аргын стандарт : MNS 17-2-5-12:2021, MNS 17-2-5-11:2021
MNS 6768:2019, CA3 A07-2016
Шинжилсэн огноо : 2025.05.12
Хуудасны тоо : 1/1
Үр дүн :

№	Сорьц авсан цэг	Сорьц авсан өдөр	Сорьц авсан цаг	Хүхэрлэг хий	Азотын давхар исэл	Нийт тоос /TSP/	Дуу чимээ
							ДБА
					мг/м ³		
1	Оффис орчим	25/05/08	14:50	0.008	0.025	0.223	46
2	Карьер орчим	25/05/08	15:30	0.008	0.020	0.370	70
3	Нүүрсний склад	25/05/08	16:00	0.008	0.022	0.247	44
4	Тээврийн зам дагуу	25/05/08	16:30	0.012	0.032	0.460	50
Агаарын чанарын стандарт MNS 4585:2016 (20 минутын хэмжилт)				0.450	0.200	0.500	60

Шинжилгээ гүйцэтгэсэн шинжээч :

Хянаж баталгаажуулсан:

Байгаль орчны шинжилгээний хэлтсийн дарга

Э.Оюунтуяа

Б.Бархасрагчаа

ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
ГАЗАРЗҮЙ - ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН УСНЫ
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Усны химийн шинжилгээний тодорхойлолт

Сорьц авсан: 2025 оны 05 сарын 08 өдөр
Шинжилгээ хийсэн: 2025 оны 05 сарын 12 өдөр
Сорьц авсан газрын нэр: Дундговь аймаг, Даланжаргалан сум
№1, гүний худаг
Сорьц шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн: "Билэгт баялаг" ХХК

Солбицол X= Гүн: м
Y= Ундарга: л/с
Уст цэгийн төрөл ба дугаар: Худаг

Тодорхойлсон нь:

Анион	1 дм ³ -д байгаа			Катион	1 дм ³ -д байгаа		
	мг	мг-экв	мг-экв%		мг	мг-экв	мг-экв%
Cl ⁻	83.1	2.34	11.0	Na ⁺ +K ⁺	138.3	6.01	28.4
SO ₄ ²⁻	290.0	6.04	28.5	Ca ²⁺	61.1	3.05	14.4
NO ₂ ⁻	0.0	0.00	0.0	Mg ²⁺	147.6	12.14	57.2
NO ₃ ⁻	14.0	0.23	1.1	NH ₄ ⁺	0.0	0.00	0.0
CO ₃ ²⁻	0.0	0.00	0.0	Fe ²⁺	0.0	0.00	0.0
HCO ₃ ⁻	768.6	12.60	59.4	Fe ³⁺	0.05	0.00	0.0
Дүн	1,155.7	21.21	100.0	Дүн	347.1	21.21	100.0

HCO₃⁻ ийн хагасыг хассан анион катионуудын
нийлбэр: 1118.5 мг/дм³

Анион катионуудын
нийлбэр: 1502.8 мг/дм³

Ерөнхий хатуулаг: 15.19 мг-экв/дм³

pH: 7.23

EC: 1844 µS/cm

Исэлдэх чанар: 2.08 мг/дм³

TDS: 1106 ppm

Физик шинж чанар

Тунгалаг: 30 см
Өнгө: үгүй

Үнэр: үгүй
Амт: ***

Тунадас: үгүй
Булингар: 2.4 NTU

HCO₃ 59 SO₄²⁻ 29 Cl 11

Усны найрлагын томъёо: M_{1.5}

Mg²⁺ 57 Na⁺+K⁺ 28 Ca²⁺ 14

Дүгнэлт

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ гидрокарбонатын ангийн, магнийн бүлгийн, 2-р төрлийн, чанарын хувьд давсархаг, маш хатуу, хатуулаг дотроо магнийн ион зонхилсон ус байна. Шинжилсэн химийн үндсэн үзүүлэлтүүдээс нийт эрдэсжилт, ерөнхий хатуулаг болон магнийн ионы агууламж нь "Ундны ус. Эрүүл ахуйн шаардлага, чанар, аюулгүй байдлын үнэлгээ MNS 0900:2018"-д заасан хэмжээнээс их байна.

Жич: Энэхүү уст цээгээс сорьц авгах үйл явцыг шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн хариуцан гүйцэтгэсэн болно.

Шинжилгээ Гүйцэтгэсэн: Химич, ЭШДЭ Энхжаргал/
Хянаж, баталгаажуулсан: Лабораторийн эрхлэгч: Д.Гэрэлт-Од/

ШИНЖЛЭХ УХААНЫ АКАДЕМИ
ГАЗАРЗҮЙ - ГЕОЭКОЛОГИЙН ХҮРЭЭЛЭН УСНЫ
ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ЛАБОРАТОРИ

Усны химийн шинжилгээний тодорхойлолт

Сорьц авсан: 2025 оны 05 сарын 08 өдөр
Шинжилгээ хийсэн: 2025 оны 05 сарын 12 өдөр
Сорьц авсан газрын нэр: Дундговь аймаг, Даланжаргалан сум
№2, шүүрлийн ус
Сорьц шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн: "Билэгт баялаг" ХХК

Солбицол X= Гүн: м
Y= Ундарга: л/с
Уст цэгийн төрөл ба дугаар: Шүүрэл

Тодорхойлсон нь:

Анион	1 дм ³ -д байгаа			Катион	1 дм ³ -д байгаа		
	мг	мг-экв	мг-экв%		мг	мг-экв	мг-экв%
Cl ⁻	136.0	3.83	17.4	Na ⁺ +K ⁺	59.7	2.60	11.8
SO ₄ ²⁻	570.0	11.88	53.9	Ca ²⁺	155.1	7.74	35.1
NO ₂ ⁻	0.07	0.00	0.0	Mg ²⁺	141.9	11.67	53.0
NO ₃ ⁻	2.0	0.03	0.1	NH ₄ ⁺	0.55	0.03	0.1
CO ₃ ²⁻	0.0	0.00	0.0	Fe ²⁺	0.0	0.00	0.0
HCO ₃ ⁻	384.3	6.30	28.6	Fe ³⁺	0.05	0.00	0.0
Дүн	1,092.3	22.04	100.0	Дүн	357.3	22.04	100.0

HCO₃⁻ ийн хагасыг хассан анион катионуудын
нийлбэр: 1257.5 мг/ дм³

Анион катионуудын
нийлбэр: 1449.6 мг/ дм³

Ерөнхий хатуулаг: 19.41 мг-экв/ дм³

pH: 7.23

EC: 2080 µS/cm

Исэлдэх чанар: 1.28 мг/ дм³

TDS: 1249 ppm

Физик шинж чанар

Тунгалаг: 30 см
Өнгө: үгүй

Үнэр: үгүй
Амт: ***

Тунадас: үгүй
Булингар: 2.39 NTU

Усны найрлагын томъёо: M_{1.45}

Дүгнэлт

Химийн бүрэлдэхүүнээрээ сульфатын ангийн, магнийн бүлгийн, 3-р төрлийн, чанарын хувьд давсархаг, маш хатуу, хатуулаг дотроо магнийн нон зонхилсон ус байна.

Жич: Энэхүү уст цээсээ сорьц авах үйл явцыг шинжлүүлсэн байгууллага, хувь хүн харууцан гүйцэтгэсэн болно.

Шинжилгээ Гүйцэтгэсэн: Химич, ЭШДЭ _____ Д.Өнхжаргал/

Хянаж, баталгаажуулсан: Лабораторийн эрхлэгч: _____ /Д.Гэрэлт-Од/

Чанар Хүрэ Девшил

ХАНЛАБ ХХК

Улаанбаатар хот, Хан-Уул дүүрэг, 17 р хороо, Бөгд Жавзандамба гудамж 34/6 тоот, Хан Рашаан компанийн байр
Утас: 70109968, 99995316
<http://www.khanlab.mn>

ИТГЭМЖЛЭГДСЭН ЛАБОРАТОРИЙН ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ДҮН

ЗАХИАЛГА №: МБ 2025/217

ДЭЭЖИЙН ТӨРӨЛ,
ТОО:

Ус, 1

ЗАХИАЛАГЧИЙН НЭР: ДОРНЫН БАЙГАЛЬ ХХК

ДЭЭЖИЙН ДУГААР: Ус

ЛАБОРАТОРИЙН ДУГААР: Л-571

ДЭЭЖИЙН ХЭМЖЭЭ, мл: 500

№	ҮЗҮҮЛЭЛТ	СТАНДАРТ АРГА	НЭГЖ	ЗӨВШӨӨРӨГДӨХ ДЭЭД ХЭМЖЭЭ MNS 0900:2018	ШИНЖИЛГЭЭНИЙ ДҮН
1	Бактерийн ерөнхий тоо	MNS ISO 6222:1998	1 мл-д	100	114
2	Халуунд тэсвэртэй гэдэсний бүлгийн нянгийн тоо	MNS ISO 9308-1:1998	100 мл-д	илрэхгүй	илрээгүй
3	Колиформ гэдэсний бүлгийн нянгийн тоо	MNS ISO 9308-1:1998	100 мл-д	илрэхгүй	илрээгүй
4	Гэдэсний бүлгийн эмгэг төрөгч нян	MNS ISO 19250:2017	25 мл-д	илрэхгүй	илрээгүй
5	Clostridium perfringens	MNS ISO 6461-2:1998	100 мл-д	илрэхгүй	илрээгүй

Чанарын менежер

Д.Пүрэвжаргал

Сорилтын үр дүн зөвхөн тухайн дэвжид хэмжэрнэ.
Дэвжлэлтийн талаарх асуудлыг манай лаборатори харуулахгүй болно.

ДЭЭЖИЛСЭН ОГНОО: 2025.06.06

ШИНЖИЛГЭЭ ЭХЭЛСЭН ОГНОО: 2025.06.06

ШИНЖИЛГЭЭ ДУУССАН ОГНОО: 2025.06.12

ДЭЭЖ БОЛОВСРУУЛАЛТ: хийгдээгүй
ХУУДАСНЫ ТОО: 1

Хамтран ажилласан таньд талархлаа.

Хуудас 1-1

“GREEN LAB”
ХӨРС, УСНЫ ЛАБОРАТОРИ

СОРИЛТЫН ДҮНГИЙН ХУУДАС

Дээж ирсэн огноо: 2025.05.09-18
Шинжилгээ хийлгэж буй байгууллага, хувь хүн: "Билэгт баялаг" ХХК
Холбоо барих дугаар: 91113607
Дээж авсан газар: Дорноговь аймаг Даланжаргалан сум "Билэгт баялаг" ХХК Көмп

Хөрсний химийн задлан шинжилгээний дүн / MNS3310:1991/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн см	рН	Давс, %	ЦДЧ	СаСО ₃ %	Ялзмаг %	Шингээгдсэн суурьд, мг-экв/100 гр		Шим тэжээлийн элементүүд мг/ 100 гр	
									Ca	Mg	P ₂ O ₅	K ₂ O
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	25/1338	Дээж-1	0-20	8.61	0.07	0.132	0.82	0.49	10.0	3.6	1.2	9

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн /MNS 6824:2020/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн, см	Механик ширхэгүүд, % ширхэгийн хэмжээ, мм						
				2.0-0.25	0.25-0.05	0.05-0.01	0.01-0.005	0.005-0.001	<0.001	<0.01
1	25/1338	Дээж-1	0-20	64.8	20.2	3.7	2.1	7.9	1.3	11.3

Жич: Шинжилгээний хариу нь зөвхөн тухайн цэгийн дээжинд хамаарах ба хувилан олшруулахыг хориглоно

ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦЭТГЭСЭН:

Шинжээч:

ХЯНАЖ БАТАЛГААЖУУЛСАН

Лабораторийн эрхлэгч

/С. Мягмардаш/

/Т.Ганчимэг /M.Sc /

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг 9-р хороо, Алтайн гудамж 5 даяар оффис 2 даяар 243 тоот Утас/Факс : 72702020, 88950626 E-mail: landownermongolia@gmail.com

“GREEN LAB ”
ХӨРС, УСНЫ ЛАБОРАТОРИ

СОРИЛТЫН ДУНГИЙН ХУУДАС

Дээж ирсэн огноо: 2025.05.09-18

Шинжилгээ хийлгэж буй байгууллага, хувь хүн: “Билэгт баялаг” ХХК

Холбоо барих дугаар: 91113607

Дээж авсан газар: Дорноговь аймаг Даланжаргалан сум “Билэгт баялаг” ХХК Засвар шол

Хөрсний химийн задлан шинжилгээний дүн / MNS3310:1991/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн см	рН	Давс, %	ЦДЧ	СаСО ₃ %	Ялзмаг %	Шингээгдсэн сууриуд, мг-экв/100 гр		Шим тгээлийн элементүүд мг/ 100 гр	
									Са	Мg	P ₂ O ₅	K ₂ O
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	25/1339	Дээж-1	0-20	8.47	0.05	0.094	0.00	1.01	13.0	2.2	0.7	15

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн /MNS 6824:2020/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн, см	Механик ширхэгүүд, % ширхэгийн хэмжээ, мм						
				2.0-0.25	0.25-0.05	0.05-0.01	0.01-0.005	0.005-0.001	<0.001	<0.01
1	25/1339	Дээж-1	0-20	41.9	32.3	6.6	3.6	10.5	5.1	19.2

Хөрсний хүнд металл /MNS ISO 11466:2007/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн, см	Хүнд металл мг/кг					
				Cd /Кадми/	Cr /Хром/	Ni /Никель/	Pb /Хар тугалга/	Zn /Цайр/	Cu /Зэс/
1	25/1339	Дээж-1	0-20	-	26.1	23.3	28.7	52.2	19.3
Шавранцар хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ				1.5	100.0	100.0	70.0	150.0	100.0
Элсэнцэр хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ				1.0	60.0	60.0	50.0	100.0	60.0
Элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ стандарт				/MNS 5850:2019/					

Жич: Шинжилгээний хариу нь зөвхөн тухайн цэгийн дээжинд хамаарах ба хувиан олшруулахыг хориглоно

ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦЭТГЭСЭН:

Шинжээч:

/С. Мягмардаш/

ХЯНАЖ БАТАЛГААЖУУЛСАН:

Лабораторийн эрхлэгч

Г.Ганчимэг /M.Sc /

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг 9-р хороо, Алтайн гудамж 5 давхар оффис 2 давхар 243 тоот Утас/Факс: 72702020, 88950626 E-mail: landownermongolia@gmail.com

“GREEN LAB ”
ХӨРС, УСНЫ ЛАБОРАТОРИ

СОРИЛТЫН ДҮНГИЙН ХУУДАС

Дээж ирсэн огноо: 2025.05.09-18

Шинжилгээ хийлгэж буй байгууллага, хувь хүн: “Билэгт баялаг” ХХК

Холбоо барих дугаар: 91113607

Дээж авсан газар: Дорноговь аймаг Даланжаргалан сум “Билэгт баялаг” ХХК Шимт хөрс

Хөрсний химийн задлан шинжилгээний дүн / MNS3310:1991/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн см	pH	Давс, %	ЦДЧ	СаСО ₃ %	Ялзмаг %	Шингээгдсэн сууриуд, мг-экв/100 гр		Шим тэжээлийн элементүүд мг/100 гр	
									Ca	Mg	P ₂ O ₅	K ₂ O
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	25/1340	Дээж-1	0-20	9.04	0.06	0.112	1.32	0.56	14.4	1.8	0.8	7

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн /MNS 6824:2020/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн, см	Механик ширхэгүүд, % ширхэгийн хэмжээ, мм						
				2.0-0.25	0.25-0.05	0.05-0.01	0.01-0.005	0.005-0.001	<0.001	<0.01
1	25/1340	Дээж-1	0-20	46.0	32.9	5.7	1.1	11.6	2.7	15.4

Хөрсний хүнд металл /MNS ISO 11466:2007/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн, см	Хүнд металл мг/кг					
				Cd /Кадми/	Cr /Хром/	Ni /Никель/	Pb /Хар тугалга/	Zn /Цайр/	Cu /Зэс/
1	25/1340	Дээж-1	0-20	-	21.7	19.2	22.4	48.6	16.3
Шавранцар хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ				1.5	100.0	100.0	70.0	150.0	100.0
Элсэнцэр хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ				1.0	60.0	60.0	50.0	100.0	60.0
Элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ стандарт				/MNS 5850:2019/					

Жич:Шинжилгээний хариу нь зөвхөн тухайн цэгийн дээжинд хамаарах ба хувиан олшруулахыг хориглоно

ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦӨТГЭСЭН:

Шинжээч:

/С. Мягмардаш/

ХЯНАЖ БАТАЛГААЖУУЛСАН:

Лабораторийн эрхлэгч

Г.Ганчимэг /M.Sc /

“GREEN LAB”
ХӨРС, УСНЫ ЛАБОРАТОРИ

СОРИЛТЫН ДҮНГИЙН ХУУДАС

Дээж ирсэн огноо: 2025.05.09-18

Шинжилгээ хийлгэж буй байгууллага, хувь хүн: "Билэгт баялаг" ХХК

Холбоо барих дугаар: 91113607

Дээж авсан газар: Дорноговь аймаг Даланжаргалан сум "Билэгт баялаг" ХХК Нүүрсний скалад

Хөрсний химийн задлан шинжилгээний дүн / MNS3310:1991/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн см	pH	Давс, %	ЦДЧ	CaCO ₃ %	Ялзмаг %	Шингээгдсэн сууриуд, мг-экв/100 гр		Шим тэжээлийн элементүүд мг/100 гр	
									Ca	Mg	P ₂ O ₅	K ₂ O
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	25/1341	Дээж-1	0-20	7.36	0.57	1.142	0.00	0.99	25.2	8.6	0.6	7

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн /MNS 6824:2020/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн, см	Механик ширхэгүүд, % ширхэгийн хэмжээ, мм						
				2.0-0.25	0.25-0.05	0.05-0.01	0.01-0.005	0.005-0.001	<0.001	<0.01
1	25/1341	Дээж-1	0-20	2.1	60.0	15.7	1.3	12.7	8.2	22.2

Хөрсний хүнд металл /MNS ISO 11466:2007/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн, см	Хүнд металл мг/кг					
				Cd /Кадми/	Cr /Хром/	Ni /Никель/	Pb /Хар тугалга/	Zn /Цайр/	Cu /Зэс/
1	25/1341	Дээж-1	0-20	-	22.8	18.7	27.9	44.6	17.1
Шавранцар хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ				1.5	100.0	100.0	70.0	150.0	100.0
Элсэнцэр хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ				1.0	60.0	60.0	50.0	100.0	60.0
Элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ стандарт				/MNS 5850:2019/					

Жич: Шинжилгээний хариу нь зөвхөн тухайн цэгийн дээжинд хамаарах ба хувиан олшруулахыг хориглоно

ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦӨТГЭСЭН:

Шинжээч:

ХЯНАЖ БАТАЛГААЖУУЛСАН:

Лабораторийн эрхлэгч

Г.Ганчимэг /M.Sc /

/С. Мягмардаш/

“GREEN LAB ”
ХӨРС, УСНЫ ЛАБОРАТОРИ

СОРИЛТЫН ДҮНГИЙН ХУУДАС

Дээж ирсэн огноо: 2025.05.09-18
Шинжилгээ хийлгэж буй байгууллага, хувь хүн: "Билэгт баялаг" ХХК
Холбоо барих дугаар: 91113607
Дээж авсан газар: Дорноговь аймаг Даланжаргалан сум "Билэгт баялаг" ХХК Ил уурхай

Хөрсний химийн задлан шинжилгээний дүн / MNS3310:1991/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн см	рН	Давс, %	ЦДЧ	СаСО ₃ %	Ялзмаг %	Шингээгдсэн сууриуд, мг-экв/100 гр		Шим тэжээлийн элементүүд мг/ 100 гр	
									Ca	Mg	P ₂ O ₅	K ₂ O
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
1	25/1342	Дээж-1	0-20	9.38	0.15	0.308	0.00	0.61	33.4	10.6	0.8	9

Хөрсний механик бүрэлдэхүүн /MNS 6824:2020/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн, см	Механик ширхэгүүд, % ширхэгийн хэмжээ, мм						
				2.0-0.25	0.25-0.05	0.05-0.01	0.01-0.005	0.005-0.001	<0.001	
1	25/1342	Дээж-1	0-20	11.0	12.2	13.0	6.5	47.6	9.7	63.8

Хөрсний хүнд металл /MNS ISO 11466:2007/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Гүн, см	Хүнд металл мг/кг					
				Cd /Кадми/	Cr /Хром/	Ni /Никель/	Pb /Хар тугалга/	Zn /Цайр/	Cu /Зэс/
1	25/1342	Дээж-1	0-20	-	19.6	11.4	35.4	39.2	20.8
Шавранцар хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ				1.5	100.0	100.0	70.0	150.0	100.0
Элсэнцэр хөрсний зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ				1.0	60.0	60.0	50.0	100.0	60.0
Элементүүдийн зөвшөөрөгдөх дээд хэмжээ стандарт				/MNS 5850:2019/					

Жич:Шинжилгээний хариу нь зөвхөн тухайн цэгийн дээжинд хамаарах ба хувиан олшруулахыг хориглоно

ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦЭТГЭСЭН:

Шинжээч

/С. Мягмардаш/

ХЯНАЖ БАТАЛГААЖУУЛСАН:

Лабораторийн эрхлэгч

Г.Ганчимэг /M.Sc /

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг 9-р хороо, Алтайн гудамж 5 давхар оффис 2 давхар 243 тоот Утас/Факс : 72702020, 88950626 E-mail: landownermongolia@gmail.com

“GREEN LAB ”
ХӨРС, УСНЫ ЛАБОРАТОРИ

СОРИЛТЫН ДҮНГИЙН ХУУДАС

Дээж ирсэн огноо: 2025.05.09-18

Шинжилгээ хийлгэж буй байгууллага, хувь хүн: "Билэгт баялаг" ХХК

Холбоо барих дугаар: 91113607

Дээж авсан газар: Дорноговь аймаг Даланжаргалан сум "Билэгт баялаг" ХХК Көмп

Хөрсний эрүүл ахуй / MNS 6341:2012, MNS 5367:2004, MNS 6341:2012/

№	Лаб №	Дээжний нэр	Нянгийн тоо			Гэдэсний савханцарын титр (E.Coli)		Анаэробын титр (Cl.petrifringens)	
			Шинжилгээний хариу	Шинжилгээний хариу	Бохирдлын зэрэг	Шинжилгээний хариу	Бохирдлын зэрэг		
1	25/1338	Дээж-1	5.9*10 ⁴	1.0	Цэвэр	0.1<	Цэвэр		

Жич: Шинжилгээний хариу нь зөвхөн тухайн цэгийн дээжинд хамаарах ба хувиалан олшруулахыг хориглоно.

ШИНЖИЛГЭЭ ГҮЙЦЭТГЭСЭН:

Шинжээч:

/Т. Гэрэлтуяа/

ХЯНАЖ БАТАЛГААЖУУЛСАН:

Лабораторийн эрхлэгч

Г.Ганчимэг /M.Sc /

Монгол улс, Улаанбаатар хот, Сүхбаатар дүүрэг 9-р хороо, Алтайн гудамж 5 давхар оффис 2 давхар 243 тоот
Утас/Факс : 72702020, 88950626
E-mail: landownermongolia@gmail.com

ДОРНОГОВЬ АЙМАГ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ГАЗАР

Орон нутгийн өмчийн Ш байр, Залуучууд гуламж,
3 дугаар баг, Сайншанд сум, Дорноговь аймаг, 44103
Утас: (976) 7052 2663, факс: (02-522) 4-27-26
Цахим шуудан: Dgaboajg@do.mnc.gov.mn
Цахим хаяг: www.do.mnc.gov.mn

2025. 09.15 № 476
танай _____-ны № _____-т

“БИЛЭГТ БАЯЛАГ” ХХК-ИЙН
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ Э.ЭНХЗАЯА ТАНАА

Танай 2025 оны 09 дүгээр сарын 15-ны өдрийн А25/93 тоот албан бичиг, Умард говийн гүвээт-Халхын дундад талын сав газрын захиргааны 2025 оны 07 дүгээр сарын 29-ний өдрийн ус ашиглуулах Е-2505-000054 тоот дүгнэлтийг үндэслэн 2025 оны ус ашиглах зөвшөөрлийг гарган гэрээг батлан хавсралтаар хүргүүлээ.

Хавсралтхуудастай.

Хувийг: Аймгийн Татварын хэлтэс,
Даланжаргалан сумын Засаг даргын тамгын газарт

ДАРГА Н.ОТГОНБАЯР

4425030556

ДОРНОГОВЬ АЙМАГ
БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ГАЗРЫН
ДАРГЫН ТУШААЛ

2025 оны 09 сарын 15 өдөр

Дугаар А/54

Сайншанд сум

Ус ашиглуулах зөвшөөрөл олгох тухай

Монгол Улсын Засаг захиргаа нутаг дэвсгэрийн нэгж, түүний удирдлагын тухай хуулийн 67 дугаар зүйлийн 67.5 дахь заалт, Усны тухай хуулийн 28 дугаар зүйлийн 28.6 дахь заалт, "Умард говийн гүвээт-Халхын дундад талын сав газрын захиргаа"-ны 2025 оны 07 дугаар сарын 29-ний өдрийн Е-2505-000054 тоот ус ашиглуулах дүгнэлтийг үндэслэн ТУШААХ нь:

1. Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын нутагт үйл ажиллагаа явуулдаг "Билэгт баялаг" ХХК-нд 25839,0 м³ усыг унд, ахуй болон үйлдвэрлэл, үйлчилгээний хэрэгцээнд 1 жилийн хугацаагаар ус ашиглуулах зөвшөөрөл олгосугай.

2. Даланжаргалан сумаас ус ашиглах эрхийн бичиг авч төлбөрийг хугацаанд нь барагдуулан, усны эрүүл ахуйн бүс тогтоон хамгаалж, тоолууржуулах, усны чанарын шинжилгээ хийлгэн тайлан мэдээг ирүүлж усны дүгнэлт, гэрээнд заасан үүргийг хэрэгжүүлж хуулийн дагуу ажиллахыг "Билэгт баялаг" ХХК-ийн захирал (Э.Энхзаяа)-д, усны төлбөрийг ногдуулж, төлөлтөд хяналт тавьж ажиллахыг Даланжаргалан сумын Байгаль орчны хяналтын улсын байцаагч (С.Дандарбаатар)-т даалгасугай.

3. Энэ тушаалын хэрэгжилтэд хяналт тавьж ажиллахыг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газрын Усны нөөц, ашиглалт, хамгаалалт хариуцсан мэргэжилтэн (Ш.Амгалансайхан)-д үүрэг болгосугай.

ДАРГА Н.ОТГОНБАЯР

G:\2025\Тушаал\A.docx

442510005

2025 оны 09 дугаар сарын 15-ны өдөр

Дугаар 12

Сайншанд сум

Нэг. Ерөнхий зүйл

Усны тухай хуулийн 18 дугаар зүйлийн 18.1.4 дахь заалт, 28 дугаар зүйлийн 28.4, 28.6, 28.7 дахь заалт, 29 дүгээр зүйлийн 29.1-д заасны дагуу "Умард говийн гүвээт-халхын дундад талын сав газрын захиргаа"-ны 2025 оны 07 дугаар сарын 29-ний өдрийн өдрийн E-2505-000054 тоот ус ашиглуулах дүгнэлтийг үндэслэн:

Ус ашиглуулагчийг төлөөлж Дорноговь аймгийн Байгаль орчны газрын Усны нөөц, ашиглалт, хамгаалалт хариуцсан мэргэжилтэн Ширнэн овогтой Амгалансайхан, Ус ашиглагчийг төлөөлж Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын нутагт байрлах улсын бүртгэлийн дугаар 9019085092 тоот гэрчилгээ, 5294088 тоот регистрийн дугаартай "Билэгт баялаг" ХХК-ийн Уурхайн ерөнхий инженер Батсайхан овогтой Сандагдорж нар ус ашиглах талаар тохиролцон энэхүү гэрээг 1 жилийн хугацаатайгаар байгуулав.

Хоёр. Гэрээний гол нөхцөл

2.1. Ус ашиглах зориулалт: Үйлдвэрлэлийн үйл ажиллагаа болон хүн амын унд ахуйн хэрэгцээнд усны нөөцийг ашиглана.

2.2. Ашиглах усны хэмжээ:

2.2.1. унд-ахуйд 4860,0 м³ /жил/

2.2.2. уурхайгаас шавхан зайлуулах 20979,0 м³ /жил/

2.3. Усны чанар, найрлага: Гүний худгийн уснаас улирал тутам дээж авч шинжилгээ хийлгэн шинжилгээний хариу болон дүгнэлтийг тухай бүрт нь Байгаль орчны газарт ирүүлнэ.

2.4. Усны эх үүсвэр болон байршил: Гидрогеологийн өрөмдлөгийн мэдээлэл болон гидрогеологийн нөхцлөөс харахад усны эрдэсжилт нь 2,0 г/л бөгөөд ундны усны үндсэн шаардлагыг хангахгүй, зонхилон сульфат-хлорын найрлагатай, одоогоор ундны усыг Даланжаргалан сумаас зөврөөр ашигладаг. Зам талбайн тоосжилт дарахад уурхайн шүүрлийн ус ашиглана.

Барилга байгууламж: Байхгүй.

Тоног төхөөрөмжийн нэр, марк:

2.5.Хаягдал усны хэмжээ: Унд ахуйн хэрэглээнээс гарсан бохир усыг хөрсөнд нэвчүүлэн зайлуулна.

Хаях цэгийн байршил: Солбилцол, байршлын мэдээллийг Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газарт ирүүлнэ.

2.6. Хаягдал усан дахь бохирдуулах бодисын хэмжээ: Хаягдал бохир уснаас улирал тутам дээж авч усны биохимийн шинжилгээний дүнг тухай бүрт нь Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газарт ирүүлнэ.

Жинлэгдэх бодис, кг.....

Органик бодис, кг.....

Эрдэс бодис, кг.....

Хүнд металл, кг.....

Аюултай бохирдуулах бодис, гр.....

2.7. Бохир ус цэвэрлэх барилга байгууламжийн байршил, хүчин чадал, технологи, цэвэрлэх арга, цэвэрлэгээний түвшин: Унд ахуйн хэрэглээнээс гарсан бохир усыг хөрсөнд нэвчүүлэн зайлуулна.

2.8. Усны эх үүсвэрийг хамгаалах, усны нөөц хомсдох, бохирдохоос сэргийлэх арга хэмжээ, түүнд зарцуулах хөрөнгийн хэмжээг төлөвлөж ирүүлнэ.

2.9. Усны тоолуур: Усны эх үүсвэрүүдэд Стандартчилал хэмжилзүйн газраар баталгаажуулсан тоолуурыг суурилуулж тоолуурын заалтын дагуу усны нөөцийн төлбөр тооцоог хийх

Төрөл, нэр, дугаар:

2.10. Ус ашигласны нэгж төлбөрийн хэмжээ:

Дүгнэлт 14-д заасны дагуу нийт 25839,0м³ усны нөөцийн төлбөр 19060920,0 төг /арван есөн сая жаран мянга есөн зуун хорин төгрөг/

2.11. Хаягдал усан дахь нэгж бохирдуулах бодист ногдох төлбөрийн хэмжээ:

Гурав. Талуудын эрх, үүрэг

Гэрээ байгуулагч талууд Усны тухай хуулийн 7.5, 10.1.18, 13.1.1, 13.1.5, 18.1.4, 19.1.2, 19.1.4, 26.1, 30.1, 30.2, 31.1-д заасан эрх эдэлж, үүрэг хүлээнэ.

Дөрөв. Бусад

4.1. Гэрээ нь талууд гарын үсэг зурж, тамга, тэмдэг дарж баталгаажуулсан өдрөөс эхлэн хүчин төгөлдөр болно.

4.2. Ус ашиглуулах дүгнэлт, ус ашиглах зөвшөөрөл, хаягдал усны талаарх дүгнэлт, хаягдал ус зайлуулах зөвшөөрөл, шинжилгээний үзүүлэлт, экологийн паспорт хөтлөх /MNS 4219-94/ Засгийн газрын тогтоол, төлбөр тооцох аргачлал нь гэрээний салшгүй хэсэг байна.

4.3. Гэрээний 2.3, 2.4, 2.6, 2.7, 2.8 дахь заалтуудад заагдсан чанар, найрлага, байршил, бохирдуулах бодисын хэмжээ, хаягдал ус хаях цэгийн байршил, ус хамгаалах арга хэмжээний талаарх мэдээллийг тусгайлан гаргаж Байгаль орчин, аялал жуулчлалын газарт ирүүлнэ.

4.4. Ус ашиглуулагч нь 2025 оны 11 дүгээр сарын 01-ний дотор ус ашиглалтын тайлан болон усны нөөц ашигласны төлбөрийн мэдээг хүлээн авч гэрээний биелэлтийг дүгнэж, тэмдэглэл үйлдэнэ.

4.5. Талуудын тохиролцооноор гэрээнд нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болох ба бичгээр үйлдэнэ.

4.6. Гэрээг Усны тухай хуулийн 17.1.9, 29.3 дахь заалтууд болон дор дурдсан үндэслэлээр хугацаанаас нь өмнө цуцалж болно.

4.6.1. ашиглаж байгаа усны эх үүсвэр тусгай хэрэгцээнд шилжсэн;

4.6.2 аль нэг тал татан буугдсан бол.

4.7. Талуудын хооронд үүссэн маргааныг эвийн журмаар шийдвэрлэхийг эрхэмлэх бөгөөд эс зөвшөөрвөл холбогдох шатны шүүхээр шийдвэрлүүлнэ.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

Ус ашиглуулагчийг төлөөлж
Байгаль орчны газрын усны нөөц,
ашиглалт, хамгаалалт хариуцсан
мэргэжилтэн /Ш.Амгалансайхан/

Хаяг: Дорноговь аймаг, Сайншанд хот,
Төрийн өмчийн 3-р байр, 2 давхарт 206 тоот
Харилцах утас: 90990887

Ус ашиглагчийг төлөөлж
"Билэгт баялаг" ХХК-ийн
Уурхайн ерөнхий инженер
 /Б.Сандагдорж/

Хаяг: Дорноговь аймаг,
Даланжаргалан сум
Харилцах утас: 88034232

Умард говийн гүвээт-Халхын дундад талын

ХАЯГДАЛ УСНЫ ДҮГНЭЛТ

2025 оны 09 -р сарын 02 -ны өдөр

Дугаар Е-2505-000070

Нэг. Ерөнхий мэдээлэл

1.1. Иргэн, аж ахуйн нэгж байгууллага, захирлын нэр, утас факс, улсын бүртгэлийн болон регистрийн дугаар:

Оноосон нэр:	Билэгтбаялаг
Улсын бүртгэлийн дугаар:	
Регистрийн дугаар:	5294088
Захирал:	Энхзаяа
Холбоо барих дугаар:	99117230

1.2. Төслийн нэр, байршил:

Төслийн нэр:	Алаг тогоогийн чулуун нүүрсний ордын Зүүн далангийн хэсэг
Үйлдвэрлэл үйлчилгээний зориулалт:	
Байршил:	Дорноговь, Даланжаргалан, 1-р баг, Элдэв
Дэлгэрэнгүй хаяг:	Дорноговь, Даланжаргалан, 1-р баг, Элдэв, 13-3
Харьяалагдах сав газар:	Умард говийн гүвээт-Халхын дундад талын сав газар

Хоёр. Хаягдал усны талаарх мэдээлэл

2.1. Хаягдал ус хаях цэгийн байршил, цэвэрлэгээний арга, түвшин

Хаягдал ус нийлүүлэх хэлбэр:	Байгальд нийлүүлэх
Нийлүүлж буй хаягдал усны төрөл:	
Нэмэлт тайлбар:	Байгаль орчин, ногоон хөгжлийн Сайдын 2013 оны А/156 дугаар тушаалаар баталсан "Ус ашиглалт, хэрэглээг тоолууржуулах журам"-ын 2.1.4, 3.6.1 дэх заалтын дагуу хаягдал усны шугам дээр тоолуур суурилуулах - "Хүрээлэн байгаа орчин. Усны чанар. Хаягдал ус. Ерөнхий шаардлага MNS 4943:2015" стандартаас давсан бол "Усны тухай" хуулийн 25 дугаар зүйлийн 25.2, БОАЖ-ын Сайдын 2019 оны А/635 дугаар тушаалаар баталсан "Ус бохирдуулсны нөхөн төлбөрийг шатлан өсгөх хэлбэрээр ногдуулах журам"-ын дагуу нөхөн төлбөр ногдуулахыг анхаарах.

2.2. Хаягдал усны хэмжээ

Хаягдал ус нийлүүлэх байгууламж	Хүчин чадал	Хаягдал усны төрөл	Хаягдал ус хаях зайлуулах цэг	Нийлүүлэлт	Цэвэрлэгээний арга	Тайлбар
Унд ахуйн хаягдал ус	4тн	[Унд ахуйн хаягдал ус]	Ариутгах татуургын төвлөрсөн сүлжээнд		Цэвэрлэдэггүй	1. Тус компанийн хаягдал усны хэмжээг Умард говийн гүвээт-Халхын дундад талын сав газрын захиргааны 2025 оны 07 дугаар сарын 29-ны өдрийн Е-2505-000054 дугаартай ус ашиглуулах дүгнэлтээр гаргасан унд, ахуйн хэрэгцээнд ашиглах 4860м3/жил-ийг үндэслэв.

2.3. Хаягдал усан дахь бохирдуулах бодисын хэмжээ, төрөл

2025 он

Лабораторийн шинжилгээний дүнгээр тооцсон бохирдуулах бодисын хэмжээ

Стандарт: S_MNS4943

Шинжилгээний давтамж: 1

№	Бохирдуулах бодисын төрөл	ЗДХ, (мг/л)	Хаягдал усны холимог дээж дэх бохирдуулах бодисын дундаж агууламж, (мг/л)	ЗДХ-ээс дахин хэтэрсэн агууламж	Нөхөн төлбөр тооцох шатлан өсгөх хэлбэр
---	---------------------------	-------------	---	---------------------------------	---

Жишиг хэмжээгээр тооцсон бохирдуулах бодисын хэмжээ

№	Үйл ажиллагаа	ЗДХ, (мг/л)
1	Нийгмийн үйлчилгээ болон бусад	
2	Үйлдвэрлэл	
3	Үйлчилгээ	
	Зочид буудал, Жуулчны бааз, Ажилчдын тосгон	1.5

Гурав. Ус бохирдуулсны төлбөрийн хэмжээ

3.1. Ус бохирдуулсны төлбөр тооцсон үндэслэл

Ус бохирдуулсны төлбөрийн тухай хуулийн 6 дугаар зүйлийн 6.1 баталсан "Ус бохирдуулсны төлбөрийн хэмжээ", Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Сангийн сайдын 2021 оны А-406/226 тоот хамтарсан тушаалаар баталсан "Хаягдал усны эзлэхүүн, бохирдуулах бодисын агууламжийг үндэслэн хаягдал усан дахь бохирдуулах бодисын хэмжээг тогтоох журам, тооцоолох аргачлал"

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайдын 2019 оны А/635 тоот тушаалаар баталсан "Ус бохирдуулсны нөхөн төлбөрийг шатлан өсгөх хэлбэрээр ногдуулах журам"

Байгаль орчин, аялал жуулчлалын сайд, Барилга, хот байгуулалтын сайдын 2019 оны А-816/218 тоот хамтарсан тушаалаар баталсан "Хаягдал усанд агуулагдах бохирдуулах бодисын жишиг хэмжээ"

3.2. Ус бохирдуулсны төлбөрийн тооцоо

Огноо	Улирал	Хаягдал усны	Тооцсон хаягдал	Төлбөр, тооцоо, ₮	Чөлөөлөлт дүн, ₮	Хөнгөлөлтийн дүн, ₮	Нийт төлбөр зохих
-------	--------	--------------	-----------------	-------------------	------------------	---------------------	-------------------

	төрөл	усны хэмжээ	дүн, ₮			
2025	-	4,860.00	364,500.00	0.00	0.00	364,500.00
Нийт			364,500.00	0.00	0.00	364,500.00

Дөрөв. Тавигдах шаардлага

"Усны тухай" хуулийн 17 дугаар зүйлийн 17.1.13 дахь заалтад заасны дагуу Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын Засаг даргатай байгуулсан "Ус бохирдуулсны төлбөрийн гэрээ"-г дүгнүүлж, сунгуулах

- "Усны тухай" хуулийн 24 дүгээр зүйлийн 24.2 дахь заалтад заасны дагуу Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумаас олгосон "Хаягдал ус хаях, зайлуулах зөвшөөрлийн бичиг"-ийг сунгуулах;
- Хаягдал усны дүгнэлтийг дараа оны эхний улиралд багтаан гаргуулах бөгөөд улирал бүр хоёроос доошгүй хаягдал усны сорьц авч, итгэмжлэгдсэн лабораторид шинжлүүлэн, сүүлийн сарын 15-ны дотор ирүүлэх;
- Хаягдал ус хаях цэгийн байршлыг тогтоолгож Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын ЗДТГ-аас зөвшөөрөл авах
- Ус бохирдуулсны төлбөрийг дараа улирлын эхний сарын 20-ны өдрийн дотор харьяалах татварын албанд төлөх ба хугацаанд нь төлөөгүй тохиолдолд "Зөрчлийн тухай" хуулиар хариуцлага хүлээх нөхцөл үүсэхийг анхаарах;
- Усны тухай хуулийн 7 дугаар зүйлийн 7.5-д заасны дагуу усны мэдээллийн сан бүрдүүлэхэд шаардлагатай ус бохирдуулсны төлбөрийн гэрээг дүгнэсэн акт, хаягдал усны шинжилгээний дүгнэлтүүд, төлбөр төлсөн баримтыг Умард говийн гүвээт-Халхын дундад талын сав газрын захиргааны Uмарdgobi14@gmail.com цахим хаягаар 2025 оны 12 дугаар сарын 30-ны өдрийн дотор ирүүлнэ үү.

Боловсруулсан:

УМАРД ГОВИЙН ГҮВЭЭТ-ХАЛХЫН ДУНДАД ТАЛЫН

САВ ГАЗАР

З.Отгончимэг

Боловсруулсан огноо:

2025.09.02

Байгууллагын нэр: Умард говийн гүвээт халхын дундад талын сав газрын захиргаа

Газар хэлтэс:

Захиргаа

Албан тушаал:

Дарга

Овог нэр:

Батсүх Отгонсүрэн

Зурсан огноо:

2025.09.02 15:15:57

 Огноо/Date: 2025-10-30 12:19:34

Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information
Журналын /Journal No: 13658029

Системийн огноо/System Date: 2025-10-30 12:18:08

Дт	IBAN/Дансны/Картын дугаар IBAN/Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5030242018	ЭРДЭНЭ ЭНХЗАЯА	19,060,920.00 MNT	1.00

Кт	Банкны дугаар/Branch No 050000	Банкны нэр/Bank Name ХААН БАНК	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5176120446	ТАТВАРЫН ЕРӨНХИЙ ГАЗАР	19,060,920.00 MNT	1.00

Гүйлгээний утга/Transaction description:
3251005416033; ЧС76032705; 99999979

Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:

Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:

Гарын үсэг/Signature:

Тамга/Stamp:

_____ Он/Year (YYYY) _____ Сар/Month (MM) _____ Өдөр/Day (DD)

 ХААН БАНК Огноо/Date: 2025-10-29 20:55:08

Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information
Журналын /Journal No: 45059983

Системийн огноо/System Date: 2025-10-29 20:53:56

Дт	IBAN/Дансны/Картын дугаар IBAN/Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5030242018	ЭРДЭНЭ ЭНХЗАЯА	273,375.00 MNT	1.00

Кт	Банкны дугаар/Branch No 050000	Банкны нэр/Bank Name ХААН БАНК	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5176120446	ТАТВАРЫН ЕРӨНХИЙ ГАЗАР	273,375.00 MNT	1.00

Гүйлгээний утга/Transaction description:
1251003859657; ЧС76032705; 99999979

Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:

Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:

Гарын үсэг/Signature:

Тамга/Stamp:

_____ Он/Year (YYYY) _____ Сар/Month (MM) _____ Өдөр/Day (DD)

ХААН БАНК Огноо/Date: 2025-10-29 21:08:01

Шилжүүлгийн мэдээлэл/Transaction information
Журналын /Journal No: 15749575

Системийн огноо/System Date: 2025-04-14 12:23:36

Дт	IBAN/Дансны/Картын дугаар IBAN/Account/Card number	Нэр/Name	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5071336102	БИЛЭГТ БАЯЛАГ	2,400,000.00 MNT	1.00

Кт	Банкны дугаар/Branch No 050000	Банкны нэр/Bank Name ХААН БАНК	Дүн/Amount	Ханш/Rate
	5176120446	ТАТВАРЫН ЕРӨНХИЙ ГАЗАР	2,400,000.00 MNT	1.00

Гүйлгээний утга/Transaction description:
2250404218173; 5294088; 00000000

Харилцагч танд баярлалаа./Thank you to our customers

Гүйлгээний баримтыг баталгаажуулсан/Transaction statement verified:

Салбар, тооцооны төв/Branch, sub-branch:

Гарын үсэг/Signature:

Тамга/Stamp:

_____ Он/Year (YYYY) _____ Сар/Month (MM) _____ Өдөр/Day (DD)

БАТЛАВ:

БАТЛАВ:

"БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК-ийн
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ Э.ЭНХЗАЯА

"ДАЛАН ТУЛГА МАЙНИНГ" ХХК
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ Б.МӨНХТУЛГА

**ДОРНОГОВЬ АЙМАГ ДАЛАНЖАРГАЛАН СУМ ЭЛДЭВ БАГААС
ТӨМӨР ЗАМЫН 25-Р ЗӨРЛӨГ ЧИГЛЭЛД САЙЖРУУЛСАН ШОРООН 20
КМ АВТО ЗАМЫН УРСГАЛ ЗАСВАР ХИЙХ АЖИЛ ГҮЙЦЭТГЭХ ГЭРЭЭ**

2025 оны 05 дугаар сарын 01-ны өдөр

№- 25/05

Улаанбаатар хот

Энэхүү гэрээг Монгол Улсын Иргэний хууль, Авто замын тухай хууль болон холбогдох бусад хууль тогтоомжийг үндэслэн нэг талаас Монгол Улс, Дорноговь аймаг, Даланжаргалан сум, Элдэв багт байрлах, 5294088 регистрийн дугаартай "Билэгт баялаг" ХХК-ийг төлөөлж гүйцэтгэх захирал Э.Энхзаяа (цаашид "Захиалагч" гэх),

Нөгөө талаас Монгол Улс, Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сум, Олон овоо баг, Майхан-Овоо 4,429а тоот хаягт байрлах "ДАЛАН ТУЛГА МАЙНИНГ" ХХК-ийг РД:/3330001/ төлөөлөлж Захирал Б.Мөнхтулга (цаашид "Гүйцэтгэгч" гэх, хамтад нь "Талууд" гэх) нар дараах нөхцөлөөр харилцан тохиролцож байгуулав.

Нэг. Нийтлэг үндэслэл

1.1. Энэхүү гэрээгээр Гүйцэтгэгч нь Даланжаргалан сум Элдэв багаас Төмөр замын 25-р зөрлөг чиглэлийн нүүрс тээвэрлэлтийн 20-н км сайжруулсан шороон замын их засвар, шинэчлэлийн ажил (цаашид "Ажил" гэх)-ыг гэрээнд заасанд хугацаанд, чанарын өндөр түвшинд хийж гүйцэтгэнэ. Захиалагч нь гэрээнд заасан хугацаанд төлбөрийг төлөх, талуудын эдлэх эрх, хүлээх үүрэг хариуцлагатай холбоотой харилцааг зохицуулахад энэхүү гэрээний зорилго оршино.

1.2. Гүйцэтгэгч нь Даланжаргалан сум Элдэв багаас Төмөр замын 25-р зөрлөг чиглэлийн нүүрс тээвэрлэлтийн 20-н км сайжруулсан шороон замын их засвар, шинэчлэлийн ажлыг гүйцэтгэхдээ энэхүү гэрээ болон Авто замын тухай хууль, холбогдох дүрэм журам, норм стандартыг мөрдөж, хэрэгжүүлж ажиллана.

1.3. Дор дурдсан баримт бичиг нь гэрээний салшгүй хэсэг болно (цаашид "гэрээний баримт бичиг" гэх). Үүнд:

1.3.1. Хавсралт №1 Ажлын даалгавар;

1.3.2. Хавсралт №2 Гүйцэтгэгчийн Хуулийн этгээдийн улсын бүртгэлийн гэрчилгээний хуулбар.

1.3.3. Хавсралт №4 Гүүр хоолойн зураг төсөв.

1.3.4. Хавсралт №5 Зам засварын үнийн задаргаа.

1.4. Гүйцэтгэгч нь ажлыг энэхүү гэрээний салшгүй баримт бичиг болох 1.3.1-д тодорхойлсон Ажлын даалгаврын дагуу хийж гүйцэтгэнэ.

1.5. Гүйцэтгэгч нь Ажлыг гэрээний хугацаанд хийж гүйцэтгэн Захиалагчид актаар хүлээлгэн өгнө.

**ХОЁР. ГЭРЭЭНИЙ ХУГАЦАА, ХЯНАЛТЫН ХЭЛБЭР,
ТАВИГДАХ ШААРДЛАГУУД**

2.1. Гэрээний хугацаа: Энэхүү Гэрээ нь 2025 оны 05 дугаар сарын 01-ны өдрөөс 2025 оны 07 дугаар сарын 01 -ны өдрийг дуустал 60 хоногийн хугацаатай байна. Шаардлагатай гэж үзвэл гэрээт ажлын хугацааг сунгаж болох бөгөөд энэ тухайд талууд харилцан тохиролцоно.

- 2.1. Гэнэтийн болон давагдашгүй хүчний шинжтэй нөхцөл байдлын улмаас Ажил гүйцэтгэгч нь ажлыг хугацаанд нь гүйцэтгэж чадахгүйд хүрвэл Захиалагчид нэн даруй мэдэгдэж Захиалагч нь нэмэлт хугацаа тогтоож өгч болно.
- 2.2. Ажлын хамрах хүрээ (Ажлын үр дүн): Гүйцэтгэгч нь Гэрээний Хавсралт N-°1-т заасан "Ажлын даалгавар"-ын дагуу Ажлыг гүйцэтгэн Захиалагчид хүлээлгэн өгнө. Захиалагч нэг талын санаачлагчаар гүйцэтгэх ажлын хамрах хүрээ, бусад баримт бичигт нэмэлт, өөрчлөлт оруулж болно.
- 2.3. Чанарын шаардлага: Гүйцэтгэгчийн ажлын гүйцэтгэл нь үнэн зөв, бодитой, мэргэжлийн өндөр түвшинд байх шаардлагатай ба энэхүү гэрээнд заасан нөхцөл, шаардлагыг хангасан байна.
- 2.4. Стандарт: Гүйцэтгэгч нь Ажлыг гүйцэтгэхдээ Монгол Улсын хэмжээнд болон олон улсад мөрдөгдөж байгаа Авто замын үйлчилгээтэй холбоотой бүх стандарт, норм, дүрмийг баримтлан ажиллана.
- 2.5. Гомдлын шаардлага гаргах хугацаа (Баталгаат хугацаа): Гүйцэтгэгчийн Ажлын гүйцэтгэл, үр дүнд ямар нэгэн доголдол байвал "Ажил хүлээлцэх акт"-ыг Талууд хамтран үйлдсэн өдрөөс хойш 3 сарын дотор Захиалагч нь гомдлын шаардлага гаргаж болно. Энэ хугацаанд Ажлын гүйцэтгэлд ямар нэг доголдол гарсан бол ажлын 10 (арав) хоногт эсвэл Захиалагчийн тогтоосон хугацаанд тухайн доголдлыг арилгах ба үнэ төлбөргүй гүйцэтгэнэ.
- 2.6. Ажлын гүйцэтгэл, чанарт захиалагч талууд ажлын хэсэг гарган хяналт тавина

ГУРАВ. ГЭРЭЭНИЙ ҮНЭ, ТӨЛБӨРИЙН НӨХЦӨЛ

- 3.1. Төлбөр: 20 км шороон замын их засварын ажлын төлбөрийн 20% болох 603,861,018 (зуун сая) төгрөг байх бөгөд энэхүү төлбөрт тээврийн зардал, байр, хоол, томилолт, НӨАТ, холбогдох бусад бүх зардал, татвар хураамж багтсан. Энэхүү гэрээгээр тохиролцсон ажил гүйцэтгэхтэй холбоотой бусад шаардлагатай бүх зардлыг Гүйцэтгэгч тал өөрөө бүрэн хариуцна.
- 3.2. Энэхүү гэрээний 3.1-д заасан төлбөрийг дараах журмаар төлнө:
- 3.2.1. Урьдчилгаа төлбөр: Гэрээ байгуулан ажил гүйцэтгэх эхлэхэд **241,544,407** / хоёр зуун дөчин сая / төгрөгийг төлөх; Нэхэмжлэлийн дагуу урьдчилгаа төлбөрийг Гүйцэтгэгчийн Хаан банкны 587638020 тоот дансанд шилжүүлсэнээр ажил эхэлнэ.
- 3.2.2 Үлдэгдэл төлбөрүүд: Гэрээт ажлын явц 40 хувьд хүрсний дараа нь энэхүү гэрээний 3.1-т заасан ажлын хөлсний 25% буюу **150,965,254** (зуун тавин сая) төгрөгийг гүйцэтгэгчээс ирүүлсэн татварын цахим системд үүсгэсэн төлбөрийн нэхэмжлэхийг хүлээн авснаас хойш ажлын тав (5) хоногийн дотор гүйцэтгэгчийн Монгол Улсад үйл ажиллагаа явуулдаг Хаан банкин дахь **5876380205** тоот дансанд шилжүүлнэ.
- 3.2.3. Гэрээт ажлын явц 65 хувьд хүрсний дараа нь энэхүү гэрээний 3.1-т заасан ажлын хөлсний 25% буюу **150,965,254** (зуун тавин сая) төгрөгийг гүйцэтгэгчээс ирүүлсэн татварын цахим системд үүсгэсэн төлбөрийн нэхэмжлэхийг хүлээн авснаас хойш ажлын тав (5) хоногийн дотор гүйцэтгэгчийн Монгол Улсад үйл ажиллагаа явуулдаг Хаан банкин дахь **587638020** тоот дансанд шилжүүлнэ.
- 3.3. Гэрээт ажлын үлдэгдэл буюу баталгааны төлбөрийг энэхүү гэрээний 3.1-т заасан ажлын хөлсний 10% буюу **60,386,101** (жаран сая) төгрөгийг Захиалагчийн комисс хүлээн авсны дараа ажлын тав (5) хоногийн дотор шилжүүлнэ.

ДӨРӨВ. ЗАХИАЛАГЧИЙН ЭРХ, ҮҮРЭГ

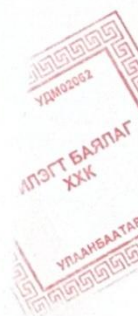
- 4.1. Захиалагч нь Ажил гүйцэтгэгчийг ажлын даалгавар болон шаардлагатай мэдээллээр хангах үүрэгтэй.
 - 4.2. Энэ гэрээнд заасан хугацаа болон ажлын үр дүнг хүлээн авах, замын ажлын гүйцэтгэлийн төлбөрийг төлөх үүрэгтэй.
 - 4.3. Гүйцэтгэсэн ажлын үр дүнг гэрээнд заасан хугацаанд хүлээн авах үүрэгтэй.
- Гүйцэтгэсэн ажлын үр дүн доголдолтой бол гүйцэтгэгчийн зардлаар уг доголдлыг арилгуулахыг шаардах эрхтэй.

тав. гүйцэтгэгчийн эрх, үүрэг

- 5.1. Гэрээгээр хүлээсэн ажил, үүргийг өөрөө гүйцэтгэнэ.
- 5.2. Дараах тохиолдолд Захиалагчид нэн даруй мэдэгдэх үүрэгтэй:
 - 5.2.1. Ажил гүйцэтгүүлэхээр Захиалагчийн өгсөн зааварчилгаа, даалгавар нь ажлын чанар, үр дүнд муугаар нөлөөлөхөөр байвал;
 - 5.2.2. Ажлын чанар, үр дүнд муугаар нөлөөлөхөөр, ажил гүйцэтгэгчээс үл хамаарах ямар нэгэн нөхцөл байдал бий болсон;
- 5.3. Ажлын үр дүн доголдлыг арилгахад шаардагдах зардлыг хариуцах үүрэгтэй.
- 5.4. Ажил гүйцэтгэгч нь ажил үйлчилгээний төлбөрийг гэрээнд заасны дагуу шаардах эрхтэй.
- 5.5. Гүйцэтгэгч нь ажлыг хийж гүйцэтгэх ажилчдаас гадна авто замын инженер-1, хэмжилтийн инженер-1-ийг ажлын талбайд хуваарийн дагуу ажиллуулна.
- 5.6. Ажлыг ажлын даалгаварт заасны дагуу чанартай хийж гүйцэтгэнэ.
- 5.7. Гүйцэтгэгчийн барьж хүлээлгэж өгсөн ажилд технологийн буруутай үйл ажиллагаанаас үүдэн чанарын баталгааг хугацаанд гарсан аливаа эвдрэл, гэмтлийг засварлуулах ажлыг Гүйцэтгэгч нь өөрийн хөрөнгөөр хийнэ.
- 5.8. Гүйцэтгэгч нь ажлын гүйцэтгэх үеийн аюулгүй байдлыг хангаж ажиллана.
- 5.9. Гэрээт ажлыг гүйцэтгэх явцад ХАБЭА-тай холбоотой асуудлыг гүйцэтгэгч тал бүрэн хариуцана.

ЗУРГАА. ХАРИУЦЛАГА, ГЭРЭЭ ЦУЦЛАХ

- 6.1. Талуудын аль нэг нь өөрийн гэм буруутай үйлдлийн улмаас нөгөө талдаа хохирол учруулсан бол хохирлыг бүрэн хариуцаж арилгах үүрэг хүлээнэ.
- 6.2. Гүйцэтгэгч нь гэрээгээр хүлээсэн үүргээ гуравдагч этгээдэд шилжүүлэхгүй, дамжуулахгүй, гэрээний хүчинтэй хугацаанд өөр этгээдтэй давхар гэрээлэхгүй.
- 6.3. Гүйцэтгэгч нь гэрээнд заасан хугацаанд үүргээ гүйцэтгээгүй эсвэл зохих ёсоор гүйцэтгээгүй тохиолдолд хугацаа хэтрүүлсэн хоног тутамд гүйцэтгээгүй үүргийн үнийн дүнгийн 0.1 хувийн алдангийг Захиалагч талд төлнө. Нийт гэрээнд оногдуулах алдангийн дээд хэмжээ нь Гүйцэтгээгүй үүргийн үнийн дүнгийн 5 хувиас хэтэрч болохгүй.
- 6.4. Гэрээг Гүйцэтгэгчээс үл хамаарах бусад шалтгаанаар цуцалсан тохиолдолд Захиалагч Гэрээ цуцлах хүртэл хугацаанд хийгдсэн Ажлын үр дүнгээс хүлээн авах боломжтой эсэхийг шийдвэрлэж тэдгээр Ажлын бодит гүйцэтгэлд тохирох төлбөрийг Зөвлөхөд олгох ба

үүнээс бусад аливаа хохирол, алданги торгууль, төлбөрийг төлөх үүрэг хүлээхгүй.

ДОЛОО. ТАЛУУДЫН ХАРИЛЦАА ИЛ ТОД, ШУДАРГА БАЙХ

7.1. Талууд энэхүү гэрээний дагуу үйл ажиллагаа явуулахдаа бие биенийхээ эрхийг хүндэтгэн, шударга байдлаар хандах ба гэрээний зорилгын хэрэгжилтийг хангахын тулд бүхий л зохистой арга хэмжээг авна.

7.2. Гүйцэтгэгчийн зүгээс өөртөө давуу тал олж авах зорилгоор Захиалагчийн ажилчид, эрх бүхий этгээдэд мөнгө эсвэл мөнгөн бус хэлбэрээр эд зүйл өгөх буюу амлах, Захиалагчийн Гүйцэтгэгчээ сонгох, хэлэлцээр хийх, гэрээ байгуулах шийдвэр гаргах явцад шударга бус замаар нөлөлөх аливаа үйлдэл гаргасан бол Захиалагч энэхүү Гэрээг нэг талын санаачлагчаар цуцалж, учирсан хохирол зардлаа шаардах, Гүйцэтгэгчид үүсэх үр дагаврын талаар ямар нэгэн хариуцлага хүлээхгүй байх эрхтэй.

НАЙМ. МАРГААН ШИЙДВЭРЛЭХ

8.1. Гэрээтэй холбоотой аливаа маргааныг талууд харилцан тохиролцож, эв зүйгээр шийдвэрлэхийг эрмэлзэнэ.

8.2. Маргаан, зөрөлдөөнийг эвийн журмаар шийдвэрлэж чадахгүй бол Монгол Улсын шүүхээр шийдвэрлүүлнэ.

ЕС. МЭДЭГДЭЛ БА БАТАЛГАА

9.1. Бүрэн эрх: Энэхүү Гэрээнд гарын үсэг зурсан өдрийн байдлаар Гүйцэтгэгч нь энэхүү Гэрээг байгуулах болон Гэрээний нөхцөлүүдийг биелүүлэхдээ өөрийн эрх бүхий байгууллагаас шаардлагатай бүх зөвшөрлийг авсан байна.

9.2. Үнэн зөв мэдэгдэл: Энэхүү гэрээний дагуу Гүйцэтгэгчээс Захиалагчид гарган өгсөн бүх баримт бичиг болон мэдэгдэл, баталгаа нь бүгд үнэн зөв бөгөөд ямар нэгэн чухал үйл баримтын талаар худал мэдэгдээгүй, Гэрээ үнэн зөв болоход зайлшгүй шаардлагатай аливаа чухал үйл баримтыг орхигдуулаагүй болно.

9.3. Зөрчилдөөн байхгүй тухай: Талууд нь энэхүү Гэрээгээр тохирсон нөхцөлүүдийг биелүүлэх нь Талуудын дүрэм, журам болон ижил терлийн бусад баримт бичгийн нөхцөл болзолтой зөрчилдөхгүй бөгөөд эдгээр нөхцөл, болзлын дагуу аливаа хувь хүн буюу бусад байгууллага, хуулийн этгээдээс зөвшөөрөл авах шаардлагагүй. Одоо байгаа болон ирээдүйд гарч болох аливаа шүүх, захиргаа, арбитрын шийдвэрийг биелүүлж байгаа Талуудын үүрэг нь энэхүү Гэрээгээр хүлээсэн үүргийг биелүүлэхэд ямар ч хэлбэрээр саад болохгүй. Талууд нь Гэрээ байгуулсан өдрөөс хойш энэхүү Гэрээгээр хүлээсэн эрх, үүргээ ямар нэгэн хэлбэрээр гуравдагч этгээдэд шилжүүлэхгүй.

9.4. Санхүүгийн боломж: Гүйцэтгэгч нь энэхүү Гэрээний дагуу Ажлыг гүйцэтгэхэд шаардлагатай санхүүгийн эх үүсвэртэй болно.

9.5. Туршлага, ажиллах хүч, техникийн боломж: Гүйцэтгэгч нь Гэрээний дагуу Ажил гүйцэтгэхэд шаардагдах дадлага, туршлага, чадвартай, ажиллах хүч, тоног төхөөрөмжтэй

АРАВ. БУСАД ЗААЛТ

10.1. Энэхүү Гэрээний үүргийг давагдашгүй хучин зүйл (гэрээний талууд урьдчилан таамаглаагүй, мэдэх боломжгүй буюу түүнийг шийдвэрлэхэд нэн бэрхшээлтэй нөхцөл байдал, гал түймэр, газар хөдлөлт, салхи шуурга, аянга цахилгаан, үер усны зэрэг байгалийн гамшиг, нийтийг хамарсан эмх замбараагүй байдал, үймээн самуун, ажил хаялт, гоц халдварт өвчин, цар тахал дэлгэрэх, улс орныг хамарсан онц бөгөөд дайн бүхий байдал үүсэх, террорист халдлага, төрийн эрх бүхий байгууллагын шийдвэр, хорио цээрийн дэглэм тогтоох, удаан хугацааны эрчим хүчний тасалдал зэрэг талуудын санаа зоригоос гадуур үүсэж болох нөхцөлүүд)-ийн улмаас биелүүлэх боломжгүй болсон тохиолдолд үүргээ гүйцэтгэх боломжгүй болсон тал нь энэ тухай нөгөө

талдаа нэн даруй мэдэгдэнэ. Давагдашгүй хүчин зүйл үргэлжлэх хугацаанд талууд энэхүү гэрээнд заагдсан үүрэг, хариуцлагаас чөлөөлөгдөнө.

10.2. Энэхүү Гэрээний нууцлалд талуудын санхүү, үйл ажиллагааны төлөвлөгөө болон бусад холбогдох мэдээ, мэдээлэл, түүнчлэн талуудын зөвхөн өөр хоорондоо харилцан мэдээлсэн тоо баримт, эрх зүйн бичиг баримтууд хамаарах бөгөөд талууд гэрээний нууцлалд хамаарах мэдээ, мэдээллийг нөгөө талын зөвшөөрөлгүйгээр гуравлагч этгээдэд шилжүүлэх, задруулахыг хориглох ба Нууц хадгалах гэрээг тусад нь байгуулна.

10.3. Гэрээнд аливаа нэмэлт, өөрчлөлт оруулах тохиолдолд бичгээр үйлдэж, эрх бүхий албан тушаалтан гарын үсэг зурж баталгаажуулснаар хүчин төгөлдөр болно.

10.4. Талууд Гэрээг гурван (2) хувь үйлдэх ба гэрээний хувь тус бүр дээр гарын үсэг зурснаар гэрээ хүчин төгөлдөр болох бөгөөд хувиуд адил хүчинтэй байна.

10.5. Талууд гэрээтэй холбоотой асуудлаар албан бичгээр харилцана.

10.6. Энэхүү гэрээнд тусгагдаагүй холбогдох бусад асуудлыг Монгол Улсын Иргэний хууль, Авто замын тухай хууль болон холбогдох бусад хууль тогтоомжийн дагуу зохицуулна.

ГЭРЭЭ БАЙГУУЛСАН:

ЗАХИАЛАГЧИЙГ ТӨЛӨӨЛЖ:

“БИЛЭГТ БАЯЛАГ” ХХК-ийн ГҮЙЦЭТГЭХ

ЗАХИРАЛ

Э.ЭНХЗАЯА

ГҮЙЦЭТГЭГЧИЙГ ТӨЛӨӨЛЖ:

“ДАЛАН ТУЛГА МАЙНИНГ” ХХК-ийн

ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

Б.МӨНХТУЛ

ОБЕГ-ын даргын 2016 оны 03 дугаар сарын 25-ны өдрийн А/75 дугаар тушаалын хоёрдугаар хавсралт

БАТЛАВ:

"БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК-ИЙН
ГҮЙЦЭТГЭХ ЗАХИРАЛ

Э.ЭНХЗАЯА

ЗӨВШӨӨРСӨН:

ОБЕГ-Н ДЭРГЭДЭХ УУЛ УУРХАЙН АВРАХ
АНГИЙН ЗАХИРАГЧ ХУРАНДАА

Д.ГАНТУЛГА

ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ДАЛАНЖАРГАЛАН СУМЫН НУТАГТ ОРШИХ "ДАЛАН"
НҮҮРСНИЙ УУРХАЙН
АЮУЛЫН ҮЕД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ 2025

Үндсэн АТЗ-ын дугаар: MV-021008

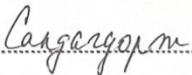
ХЯНАСАН:

УУЛ УУРХАЙН АВРАХ АНГИЙН АЛБАНЫ ДАРГА, АВРАХ АЖИЛЛАГААНЫ УДИРДАГЧ,
АХЛАХ ДЭСЛЭГЧ: / Y.ТЭМҮҮЖИН /

ХЯНАСАН:

"БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК-ИЙН

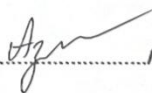
АШИГЛАЛТЫН ИНЖЕНЕР:

 / Б.САНДАГДОРЖ /

БОЛОВСРУУЛСАН:

"БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК-ИЙН

ХАБЭАБО-НЫ ИНЖЕНЕР:

 / Ө.АЗЖАРГАЛ /

2025 он

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ
"БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

ГАРЧИГ

ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА	
НЭР ТОМЪЁОНЫ ТАЙЛБАР	6
Тайлбар	7
Товчлол	7
НЭГ. ОСОЛ АЮУЛЫН ҮЕД БАРИМТЛАХ БОДЛОГО	8
Компанийн АЮУЛЫН ҮЕД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ бодлого	8
Зорилго	8
Хамрах хүрээ	8
Ослын үеийн удирлага	8
Ослын үеийн зохион байгуулалт, хариуцлага	9
ХОЁР. ШТАБЫН ГҮЙЦЭТГЭХ ҮҮРЭГ, ТОМИЛГОО	10
Штабын нэн түрүүнд хийх ажлын дараалал	10
Хариуцлагатай жижүүр	10
Орлон ажиллах албан тушаалтан	11
Томилгоот бүлэг	11
Ослын газрын удирдагч	11
ГУРАВ. АЖИЛТНЫ ОСЛЫН ҮЕД БИЕЛҮҮЛЭХ ҮҮРЭГ ХАРИУЦЛАГА	12
ДӨРӨВ. ОСЛЫН ҮЕД АЖИЛЛАХ ХҮЧ, НӨӨЦ	18
Аваар осолтой тэмцэх хүн хүч	18
Ослын үед хэрэглэх техник, хэрэгсэл	18
Компанийн галын автомашин	18
Ослын үед хэрэглэх нөөц техник хэрэгсэл	19
Түргэн тусламжийн автомашин, хэрэгсэл	22
Уурхайн бүс дэх нэмэлт хэрэгсэл	22
ТАВ. ХАРИЛЦАА ХОЛБООНЫ СИСТЕМ	23
Системийн тодорхойлолт	23
аялалын үеийн холбоо харилцаа	23
Аваар ослын үед олон нийттэй харилцах	23
Ослын үед шугамын телефон утасны ашиглалтыг хязгаарлах	23
Ослын дараа	23
ЗУРГАА. ОСЛЫН ҮЕД УУРХАЙД МӨРДӨХ ДЭГЛЭМ	24
Хотхон хариуцсан мэргэжилтэн	24
Захиргааны мэргэжилтэн	24
Хотхонд байрлагч	24
ДОЛОО. АВААР, ОСЛЫН ТОХИОЛДОЛД АВАХ АРГА ХЭМЖЭЭ	25
Ослын дуудлага өгсөн, ослын газарт байгаа хүн	25
Ослын үед гүйцэтгэх нийтлэг үүрэг	25
ИЛ УУРХАЙД ГАРЧ БОЛЗОШГҮЙ ОСЛЫН ТӨРӨЛ	25

Хуудас2/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

оролцох хүн хүч техник хэрэгслийн бэлэн байдлыг хангах	33
Ээлжийн ахлах	33
Ослын үед гүйцэтгэх нийтлэг үүрэг	33
Ослын үед гүйцэтгэх тусгай үүрэг	35
Долоо хоног, сар тутамд хийгдэх аюулгүй ажиллагааны үзлэгийн төлөвлөгөө	36
УУРХАЙН диспетчер	37
Ослын үед гүйцэтгэх нийтлэг үүрэг	37
Ослын үед гүйцэтгэх тусгай үүрэг	39
ХАБ-ын мэргэжилтэн	39
Ослын үед гүйцэтгэх нийтлэг үүрэг	39
Ослын үед гүйцэтгэх тусгай үүрэг	40
Ослын газрын удирдагч (ОГУ)	40
Ослын үед гүйцэтгэх нийтлэг үүрэг	40
Ослын үед гүйцэтгэх тусгай үүрэг	41
УУРХАЙН ДАРГА	42
Ослын үед гүйцэтгэх нийтлэг үүрэг	42
Байгаль орчны мэргэжилтэн	42
Ослын үед гүйцэтгэх нийтлэг үүрэг	42
Яаралтай тусламжийн нэгж	42
Ослын үед гүйцэтгэх нийтлэг үүрэг	42
Онцгой байдлын хэсэг /Гал унтраах баг	43
Ослын үед гүйцэтгэх нийтлэг үүрэг	43
Ослын үед гүйцэтгэх тусгай үүрэг	43
НАЙМ. АЮУЛ ОСЛЫН ҮЕД уурхайд МӨРДӨХ журам	44
1. ТАЛБАЙ ДЭЭР ТҮЛШ АСГАРАХ	44
1.1. Ослын бүсэд байгаа хүн	44
1.2. Ослыг анх харсан ослын дуудлага өгөх хүн	44
1.3. ХАБЭАБО-ны инженер	45
1.4. ХАБ-ын мэргэжилтэн	45
1.5. Уурхайн дарга	45
1.6. Байгаль орчны ажилтан	46
2. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ОСЛЫН ТОХИОЛДОЛ	46
2.1 Нефтийн бүтээгдэхүүн асгарсан тохиолдолд	46
2.2 Газар дээр шатахуун асгарсан үед	46
2.3 Усанд шатахуун асгарсан тохиолдолд	46
2.4 Хувийн хамгаалалтын хэрэгсэл	46
Хавсралт №1: Ослыг гадагш мэдээлэх матриц	51
Хавсралт №2: УУРХАЙН ослын газрын удирдагчийн тэмдэглэл	52
Хавсралт №3: Газар хөдлөлийн зэргээс хамааран гарах барилга, байшингийн эвдрэлийн хүснэгт	53
Хавсралт №4: Тэсрэх аюултай материалаас аюулгүй зайд байх удирдамж	54

Хуудас3/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

Хавсралт №5: Ослын үед шийдвэр гаргах албан тушаалтан.....	55
Хавсралт №6: Ослын мэдээлэл хүргэх албан тушаалтны Хаяг	56
Хавсралт №7: Ослын үед холбоо барих байгууллага, албан тушаалтан	57
Хавсралт №8: УУРХАЙД ослын үед ажиллах баг	58
Хавсралт №9: Уурхайд байрлах гал унтраагуурын тоо.....	59
Техникт байрлах галын хор.....	59
Уурхайн объектуудад байрлах гал унтраагуурын тоо.....	59

Хуудас4/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

ТӨСЛИЙН ТОВЧ ТАНИЛЦУУЛГА

"Билэгт Баялаг" ХХК-ийн байгаль орчныг хамгаалах бодлогын гол зорилго нь Монгол улсын "Ашигт малтмалын тухай хууль", "Байгаль орчныг хамгаалах тухай хууль" болон байгаль орчинтой холбогдох бусад хууль, дүрэм, журам, компанийн үндсэн бодлогын дагуу явуулахад оршино.

Манай компани нь MV-021008 тоот ашиглалтын тусгай зөвшөөрөл бүхий 178.98 га талбай эзэмшдэг бөгөөд 2017 онд хайгуул хийн нөөцөө баталгаажуулж Зүүндалан, Далангийн чулуун нүүрсний ордыг ил аргаар ашиглах ТЭЗҮ-ийг Кэйстоун ХХК боловсруулж 2018 онд батлуулсан.

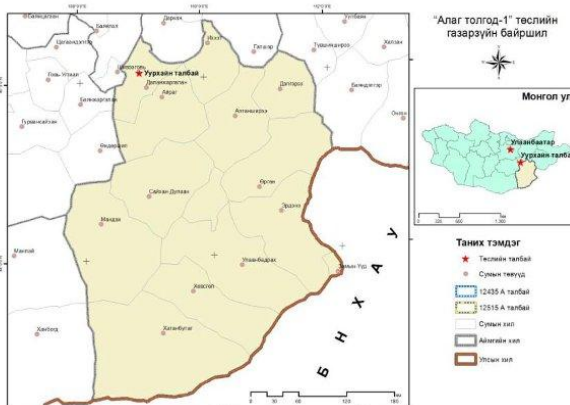
Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын нарийвчилсан үнэлгээний нэмэлт тодотголын ажлыг "Саут Воли" ХХК 2018 онд боловсруулж БОАЖЯ-аар баталгаажуулсан байна. Байгаль орчны аудитын ажлыг эрх бүхий "Грийн сервис" ХХК 2021 онд хийж гүйцэтгэсэн.

Энэхүү биелэлтийн тайланг боловсруулахдаа "Байгаль орчныг хамгаалах тухай", "Байгаль орчинд нөлөөлөх байдлын үнэлгээний тухай" болон бусад холбогдох эрх зүйн баримтууд, БОНХЯ-ны сайдын 2014 оны 01-р сарын 06-ны өдрийн А-05 тоот тушаалаар батлагдсан "Байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөө боловсруулах, хянан батлах, тайлагнах журам" зэргийг удирдлага болголоо.

Төсөл хэрэгжиж буй газрын засаг захиргааны харьяалал

Зүүндалан, Далангийн нүүрсний орд нь засаг захиргааны хуваарлалтаар Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын Элдэв багийн нутагт Улаанбаатар хотоос зүүн урагш 270 км, Дорноговь аймгийн төв

Сайншанд хотоос баруун хойш 200 км, Даланжаргалан сумын төвөөс баруун хойш 28 км, төмөр замын 25-р зөрлөг болон Улаанбаатар- Сайншандыг холбосон автозамаас 22 км зайд байрлах "Баруундалан" хэмээх газрын зүүн хэсэгт орших ба физик газарзүйн мужлалаар тал хээр-говийн бүст хамаарна. Уг орд нь дэд бүтэц зам харилцаа сайн хөгжсөн, цахилгаан эрчим хүчний төвийн шугам сүлжээнд холбогдсон бүс нутагт оршино.

Хуудас 5/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

Зүүндалан, Далан тусгай зөвшөөрөлтэй талбайн солбилцол

Цэгийн дугаар	Уртраг			Өргөрөг		
	Град	Мин	Сек	Град	Мин	Сек
1	108	58	1.63	46	8	11.66
2	108	58	1.63	46	7	51.66
3	108	58	21.62	46	7	51.66
4	108	58	21.62	46	7	31.65
5	108	56	41.63	46	7	31.65
6	108	56	41.63	46	7	51.66
7	108	57	26.62	46	7	51.66
8	108	57	26.62	46	8	11.66

Дэд бүтэц, зам харилцаа

УБ хотоос төмөр замын 25-р зөрлөг хүртэл хатуу хучилттай замаар зорчино. Цааш уурхайн талбай хүртэл автомашинаар зорчихдоо бартаа саадгүй сайжруулсан шороон замын сүлжээтэй.

Уурхайн карьер, хөрсний овоолго, кемп, засварын газрууд нь хоорондоо шороон замаар холбогдсон. Уурхайгаас "МАК" ХХК-ийн сайжруулсан нүүрс тээврийн зам хүртэлх замын даланг уурхайн хөрс хуулалтаас гарсан хөрсөөр хийсэн ба технологийн тээврийн зам нь 20 м өргөнтэй нийт 1.4 км замын суурь нь 0.45 м зузаан, 0,25 метр хайрган хучилттай бөгөөд цаг агаарын байдалд тэсвэртэй, ус урсах боломжтой 100 хүртэл тонны даацтай тээврийн хэрэгслүүд явахад зориулагдсан. Харилцаа холбооны хувьд үүрэн телефоны оператор компаниудын сүлжээ нэвтэрсэн.

НЭР ТОМЪЁОНЫ ТАЙЛБАР

Хуудас6/66

"Билэгт баялаг" ХХК

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

ТАЙЛБАР

Компани:	"Билэгт баялаг" ХХК. Энэхүү төлөвлөгөөнд цаашид "компани" гэж нэрлэнэ.
Төслийн талбай:	Компанийн уурхайн үйл ажиллагаа явуулж байгаа эзэмшлийн талбайг бүхэлд нь хамааруулан ойлгоно. Үүнд уурхай түүний барилга байгууламж, хотхон, тэдгээрийн хооронд зорчих зам зэрэг хамаарна.
Гэрээт:	Гэрээт гэдэгт "Билэгт баялаг" ХХК-тай гэрээгээр ажил үүрэг гүйцэтгэж байгаа үндсэн гэрээт гүйцэтгэгч болон туслан гүйцэтгэгч нарыг хамруулан ойлгоно.
Штаб:	Орон Тооны Бус Штаб (ОТБШ) гэдэг нь Осол, аваарын үед төслийн талбайд компанийн болон хамтран ажиллаж байгаа бусад гэрээтийн ¹ шийдвэр гаргах төвшний албан тушаалтныг оролцуулан байгуулсан ослын удирдлагын багийг хэлнэ.
Онцгой байдал:	Онцгой байдал гэж гамшгаас хамгаалах арга хэмжээ авах, түүнийг хэрэгжүүлэхэд төрийн захиргааны төв болон бусад байгууллага, аж ахуйн нэгж, албан тушаалтны үйл ажиллагааг уялдуулан зохицуулах, хяналт шинжилгээ, үнэлгээ хийх зэрэг онцгой ажиллагаа явуулж байгаа нөхцлийг
Нэгж:	Компанийн газар, алба, хэлтэс, хэсгийг төлөөлүүлэн ойлгоно.

ТОВЧЛОЛ

АА	- Аюулгүй Ажиллагаа.
АБҮ	- Ажлын Байрны Үзлэг.
ОСТ	- Ослын Судалгааны Тайлан.
ХАБЭА	- Хөдөлмөрийн Аюулгүй Байдал, Эрүүл Ахуй.
ХНҮ	- Хөдөлмөрийн Нөхцөлийн Үнэлгээ.
ҮОХХСБК	- Үйлдвэрлэлийн Осол, Хурц Хордлогыг Судлан Бүртгэх Комисс.
ЭМУСҮ	- Эрүүл Мэндийн Урьдчилан Сэргийлэх Үзлэг.
ББХ	- Билэгт баялаг ХХК.
ЯТН	- Яаралтай Тусламжийн Нэгж
ОГУ	- Ослын газрын удирдагч
СДАБ	- Судлан дүгнэх аврах баг
ГУУХ	- Геологи уул уурхайн хэлтэс

¹ Тухайн осол нь тус гэрээтийн үйл ажиллагааг хамарсан эсэхээс шалтгаалан штабын бүрэлдэхүүнд оруулах эсэхийг уурхайн дарга шийдвэрлэнэ.

НЭГ. ОСОЛ АЮУЛЫН ҮЕД БАРИМТЛАХ БОДЛОГО

КОМПАНИЙН АЮУЛЫН ҮЕД ХЭРЭГЖҮҮЛЭХ БОДЛОГО

Компанийн осол, аваарын талаарх бодлого, төлөвлөгөөний туйлын зорилго нь бүх осол, аваараас урьдчилан сэргийлэх боловч аливаа аваар, осол гарсан тохиолдолд ажилтан түүний гэр бүл, орон нутгийн иргэдэд аль болох хохиролгүй байлгах зорилгоор ослын үеийн бэлэн байдлыг өндөр төвшинд хангаж ажиллана.

Үүний тулд компани "Эрсдэл, эмзэг байдлын үнэлгээ"-г "Монголын галын инженер, техникчдийн холбоо" ТББ-аар хийлгэж дараах чиглэлээр эрсдэл эмзэг байдлын үнэлгээ хийлгэв. Үүнд:

- ✓ Байгалийн гаралтай гамшгийн эрсдлийн үнэлгээ
 - ✓ Гал түймрийн эрсдлийн үнэлгээ
 - ✓ Газар хөдлөлтийн эрсдлийн үнэлгээ
 - ✓ Техник, технологи, хүний үйл ажиллагаанаас үүдэлтэй аюулын эрсдлийн үнэлгээ
 - ✓ Биологийн гаралтай гамшгийн эрсдэл
 - ✓ Гамшгийн эрсдлийн ерөнхий үзүүлэлт, үнэлгээ
- Гэсэн 6 бүлэг сэдвээр эрсдлийн үнэлгээ хийлгэсэн.

Компани нь уурхайн бүсэд бэлтгэгдсэн аврах багийг бүрэн бүрэлдэхүүнээр ажиллуулна. Мөн томилгоот бүлгэмүүдийг байгуулж шаардлагатай сургалтанд тогтмол хамруулж, идэвхижүүлэн ажиллуулна.

ЗОРИЛГО

Төлөвлөгөөний зорилго нь төслийн талбайд гарч болзошгүй аваар, осолтой тэмцэх хүн тус бүрийн үүрэг хариуцлага, хэрэгжүүлэх журам, дэглэмийг тодорхойлох, осол гарсан үед түүний хор уршгийг шуурхай устгах, бууруулахад оршино.

Энэхүү төлөвлөгөө нь ослын үед ажилтан, удирдлагын гүйцэтгэх ажлын удирдамж болно.

Төлөвлөгөөг шинээр ажилд орсон ажилтан бүрт заавал танилцуулах бөгөөд бүх нэгжийн удирдлага жилд нэг ба түүнээс дээш удаа өөрсдийн хариуцсан ажилтанд танилцуулж хэлэлцсэн байна.

Төлөвлөгөөг ХАБЭАБО-ны хэлтэс жил бүр хянаж компанийн удирдлагын бүтэц, үндсэн үйл ажиллагаа эсвэл энэхүү төлөвлөгөөний хэрэгжилтэд сөргөөр нөлөөлж болох өөрчлөлт гарсан үед засвар хийж шинэчилэн батлуулна.

ХАМРАХ ХҮРЭЭ

Төслийн талбайд ажиллаж байгаа бүх ажилтан, зочин, дадлагажигч нарт нэгэн адил хамаарна.

Хэсэг, нэгжийн удирдлага бүр энэхүү бодлого, төлөвлөгөөг дагаж мөрдөн ослын үед хэрэгжүүлэх, хариуцсан ажилтандаа сайтар ойлгуулан мөрдүүлэх үүрэгтэй.

Ажилтан бүр энэхүү төлөвлөгөөгөөр үүрэг болгосон болон хориглосон заалт бүрийг дагаж мөрдөх үүрэгтэй.

Энэхүү төлөвлөгөөнд тусгайлан заагдсан албан тушаалын нэршил бүрийн хүлээх үүрэг, хариуцлагыг тухайн албан тушаалтныг эзгүйд орлон ажиллаж байгаа албан тушаалтан хүлээнэ.

ОСЛЫН ҮЕИЙН УДИРЛАГА

Ослын үед хэрэгжүүлэх арга хэмжээний гол шийдвэрийг уурхайн удирдлагын баг дотроос уурхайн дарга, ХАБЭАБО-ны инженер гаргана.

Хуудас 8/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

Бусад нэгжийн удирдлага онцгой байдал үүссэн үед энэхүү төлөвлөгөө болон холбогдох журмаар заагдсан үүргээ хэрэгжүүлнэ.

ОСЛЫН ҮЕИЙН ЗОХИОН БАЙГУУЛАЛТ, ХАРИУЦЛАГА

Уурхайн дарга нь осол аваарын үед Орон Тооны Бус Штаб (цаашид "Штаб" гэх)-ыг яаралтай байгуулна.

Штабыг осол, аваарт өртөхөөргүй, аваарын нөхцөл байдлыг ерөнхий байдлаар нь харах эсвэл хянах боломжтой газар байгуулвал илүү үр дүнтэй бөгөөд штабын байр нь интернет сүлжээ, гар утас, радио зэрэг харилцаа холбоог нэгэн зэрэг ашиглах боломжтой байх шаардлагатай.

Хуудас9/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

ХОЁР. ШТАБЫН ГҮЙЦЭТГЭХ ҮҮРЭГ, ТОМИЛГОО

ШТАБЫН НЭН ТҮРҮҮНД ХИЙХ АЖЛЫН ДАРААЛАЛ

Аваар ослын шинж чанар, цар хүрээнээс хамааран уурхай дахь оффисын байрыг Штаб болгон ашиглана.

Штаб нь осол, аваарын хор хохиролыг бууруулах хариу арга хэмжээг зохион байгуулах, шийдвэр гаргах төв байна.

Газар дээрх ахлагч нь штабтай холбогдож мэдээлэл өгөх, заавар чиглэл авах, газар дээрх үйл ажиллагааг удирдан зохион байгуулах үүрэг хүлээнэ.

Аливаа ослын үеийн удирдлагын бүтэц нь ерөнхий зохион байгуулалтын схемээр явах боловч тухайн нөхцөл байдалд тохируулан өөрчлөн баталж болно.

ХАБЭА хариуцсан мэргэжилтнийг ирэх хүртэл тухайн нэгжийн ахлах, удирдах ажилтан шийдвэр гаргах бөгөөд түүнийг "Ослын Газрын удирдагч" (ОГУ) гэж нэрлэнэ.

ОГУ-ийн зөвшөөрөлгүй ослын газрыг орхин явахыг хориглоно.

Хариуцлагатай жижүүр

Уурхайн бүсэд хариуцлагатай жижүүрийг баярын амралтын өдрүүдэд уурхайн дарга удирдамжаар томилж ажиллуулах бөгөөд аливаа осол, аваар гарах, онцгой байдал үүсэх зэрэгт газар дээр нь шуурхай арга хэмжээ авах ажлыг зохион байгуулна. Өөрөөр хэлбэл уурхайн удирдлага нь уурхайд байхгүй үед уурхайн удирдлагын заавар, журмын дагуу газар дээрх удирдлагын үүргийг хэрэгжүүлнэ.

Хүүдас10/66

Орлон ажиллах албан тушаалтан

Уурхайн дарга болон нэгжийн удирдлага уурхайн бүсэд байхгүй тохиолдолд орлон ажиллах албан тушаалтныг заавал томилж үлдээнэ.

Эдгээр нь үйлдвэрлэлийн бүх талбайн аюулгүй ажиллагаа болон жигд үйлдвэрлэлийг томилогдсон хугацаандаа хариуцах бөгөөд онцгой байдал үүссэн, осол гарсан тохиолдолд хариуцах үүрэг хариуцлагаа бүрэн ойлгосон байх үүрэгтэй.

Төслийн талбайд гарсан осолтой холбоотой орчны хүн амд сөрөг нөлөөлөл гарч болзошгүй тохиолдолд уурхайн удирдлага бүх хүнд мэдээлнэ.

Томилгоот бүлэг

Осол аваарын үед ажиллах албан тушаалтныг томилгооны хүснэгтээр хавсралт №1-д харуулав.

Ослын үед ажиллах албан тушаалтан осол аваарын үед гарсан үйл явцыг цаг хугацаатай нь хамт тэмдэглэсэн бүртгэлтэй байна. Энэ бүртгэлийн маягтыг журмаар зааж өгнө. Хавсралт №2.

Төслийн талбайд осол, аваар болсон тохиолдолд хавсралт №3-т заасан байгууллагад мэдэгдэнэ.

Ослын газрын удирдагч

Төслийн талбайд гарсан аваар ослын үед ОГУ-аар ХАБЭАБО-ны инженер ажиллана. Ослын нөлөө буурсаны дараа ОГУ осол гарсан шалтгааныг тогтоох ажлыг зохион байгуулж тайлан мэдээг нэгтгэн шаардлагатай сэргийлэх арга хэмжээ авч хэрэгжүүлнэ.

Ослыг судлан бүртгэх, мэдээ тайлан нэгтгэн хүргүүлэх үйл явцыг "Ослыг судлан бүртгэх журам"-аар зохицуулна.

Аваарын нөхцөл байдал хэзээ ч үүсэж болох бөгөөд доор дурдсан хүчин зүйлсийн аль нэгийг эсвэл хамтын үр дагавар хэлбэрээр байж болдог.

- ✓ Уурхай болон агуулахын гал
- ✓ Дугуй шатах ба буудах
- ✓ Дэлбэрэлт
- ✓ Хордох
- ✓ Онхолдох
- ✓ Мөргөлдөх
- ✓ Дайрагдах
- ✓ Өндрөөс унах
- ✓ Байгалийн гамшигт үзэгдэл

Аваар устгах төлөвлөгөөнд тусгагдаагүй аливаа ослын үед "Онцгой байдлын үед хэрэгжүүлэх арга хэмжээний схем"-ийг дагаж мөрдөнө.

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

ГУРАВ. АЖИЛТНЫ ОСЛЫН ҮЕД БИЕЛҮҮЛЭХ ҮҮРЭГ ХАРИУЦЛАГА

Төслийн талбайд гарсан аливаа осол аваарын үед ослын газраас бусад хэсэгт байгаа компанийн болон гэрээтийн ажилтан дараах дарааллын дагуу ажиллах үүрэг хүлээнэ. Үүнд:

1. Өөрийн байгаа газраа хүлээнэ.Өөрийн явуулж байсан үйл ажиллагаагаа зогсоож хүлээнэ.
2. Холбоо ашиглах боломжтой бол өөрийн нэгжийн ахлах, удирдах ажилтан руу холбоо барьж заавар авна. Түүнээс бусад тохиолдолд радио станцыг хүлээх горимд байлгана.
3. Томилгоот бүлгийн гишүүн бол гүйцэтгэх үүргийн талаар зааврын дагуу ажиллана.
4. Амрах байрандаа байгаа ажилтан ослын талаар дуулсан даруй ажлын хувцсаа өмсөж дуудсан цагт тусламж үзүүлэхэд бэлэн байдалд орж заавар хүлээнэ.
5. Нэгжийн удирдлага болон ОГУ-ийн заавар, зөвшөөрөлгүй төслийн талбайд зорчихыг хориглоно.
6. Хүлээх заавар авсан тохиолдолд ажилтан байгаа орчныхоо тайван байдлыг хангах зарчим баримтлан олноор бөөгнөрөн үймэлдэх, маргаан гаргах, болсон тохиолдлын талаар мэтгэлцэх, өөрийн дүгнэлтээр асуудлыг дүгнэх, бусдад нөлөөлөх зэргээр тайван байдлыг алдагдуулах, аврах туслах ажил болон судалгаа шинжилгээний ажилд саад учруулахыг хатуу хориглоно.
7. Ажилтан ослын талаар нийтэд олон нийтэд түгээх, цахим сүлжээнд мэдээлэл, зураг зөвшөөрөлгүй оруулахыг мөн хориглоно.

Ослын газарт байсан, ослыг илрүүлсэн ажилтан болон ослын газарт ажиллахаар томилогдсон ажилтан нар дараах зарчмын дагуу ажиллах үүрэгтэй.

Удирдах ажилтнууд холбогдох онцгой байдал үүссэн үед өөр өөрийн үүргүүдийг хүлээж тухай бүрд нь зохицсон үйл ажиллагааны горимуудыг дагаж мөрдөх үүрэгтэй.

а)Аваар устгах ажилд оролцох хүн тус бүрийн гүйцэтгэх үүрэг, үйл ажиллагааны дараалал Уурхайн захирлын үүрэг

Уурхайн ажилчдын тоог нарядын дэвтэртэй тулган шалгаж, осолд нэрвэгдсэн хүмүүст үзүүлэх эмнэлгийн тусламжийг зохион байгуулж удирдана.

Ерөнхий инженерийн шаардлагаар туршлагатай ажилчид, ИТА-г татан оролцуулж, аваар устгах яаралтай ажил үүрэг гүйцэтгэх хүмүүсийг томилно.

Аваар устгахад шаардагдах тоног төхөөрөмж, техник хэрэгсэл, материалаар хангана.

Аваар устгах ажилд оролцож байгаа хүмүүсийг амрах байр, хоол хүнсээр тасралтгүй хангах ажлыг зохион байгуулна.

Аваар осол гарсан шалтгаан, түүний шинж чанар, аваар устгах явцын талаар удирдах дээд байгууллагад мэдээлнэ.

Ерөнхий инженерийн үүрэг

Шуурхай хэсэгт урьдчилан заасан арга хэмжээнүүдийг хэрэгжүүлэх ажилд яаралтай орж, түүний биелэлтэд байнгын хяналт тавина.

Хуудас12/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

Аваар устгах ажлыг тодорхой нэг байрнаас удирдаж гүйцэтгүүлнэ.

Осолд нэрвэгдсэн хүмүүсийн тоо, тэдгээрийн нарыдаар ажиллаж байсан газрыг нарийвчлан тогтооно.

Шаардлагатай тохиолдолд УУАА-ыг дуудуулна.

Шуурхай дэвтэр хөтлөх ажлыг инженер техникийн нэг ажилтанд албан ёсоор хариуцуулна.

Аваар устгах ажлын явцын талаар шуурхай мэдээг тогтмол авч хүн бүрийн үйл ажиллагааг байнга хянан, инженер техникийн ажилтан нарыг хариуцлагатай жижүүрт томилон ажиллуулна.

Тусгай хүч томилон харуул хамгаалалт гаргана.

Аваар осол үргэлжлэх төлөвтэй үед инженер техникийн ажилтан, ажилчдыг ажиллах тусгай хуваар гаргана.

Аваар устгах ажлын хариуцлагатай удирдагч - ерөнхий инженер нь удирдах дээд байгууллагуудаас уг асуудлаар заавар, зөвлөмж шаардах эрхтэй.

ХАБЭА-ын инженер

Аваар, осол гарсан газарт ирсэн тухайгаа аваар устгах ажлын хариуцлагатай удирдагч - ерөнхий инженерт биечлэн мэдээлнэ.

Аваар устгах ажлын төлөвлөгөөний дагуу аваар, осол гарсан хэсгээс хүмүүсийг гаргаж, ерөнхий инженерийг ирэх хүртэл аваар устгах ажлыг шууд удирдаж гүйцэтгэнэ.

Аваар устгах ажилд биечлэн оролцох тусгай бригадыг зохион байгуулж тэргүүний дадлага, туршлагатай хүмүүсийг жижүүрт тогтмол томилон ажиллуулна.

Голомтын хэсэгт ажиллахдаа ажилчдыг тайван байлгаж хөдөлгөөн эмх замбраагүй байдалд үүсэхээс ахааруулж аюулгүй байдлын хангаж ажиллах

Цахилгаанчны үүрэг

Ерөнхий инженерийн шийдвэрээр буюу түүний зөвшөөрлөөр цахилгаан гүйдлийг залгах, салгах ажлыг гүйцэтгэнэ.

Нэмэлт цахилгаан шугам татах, шинээр тоног төхөөрөмж оруулах зэргийг хариуцана.

Механик инженер

Өргөх машин механизм, уурхайн цахилгаан болон механик техник, тоног төхөөрөмж, аж ахуйн бусад үйл ажиллагааг хэвийн байлгана.

Гулсалт, нуралт гарсан тохиолдолд ерөнхий инженерийн шийдвэрээр өргөх, ухаж ачих төхөөрөмжүүдийг зайлуулж, анхааруулах таних тэмдэг тавина.

Хуудас13/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

Аваар, ослыг устгах ажлын явцын талаар байнга харилцаа, холбоотой мэдээлж ажиллана.

Уулын инженер, уулын мастерүүдийн үүрэг

Аваар гарсан тухай мэдээ авмагц ерөнхий инженер ба бусад удирдах хүмүүс болон уурхайн эмчид яаралтай мэдэгдэж тэднийг иртэл аваар ослыг устгах, осолд нэрвэгдсэдийг аюулгүй газарт гаргах ажлыг удирдан гүйцэтгэнэ.

Ерөнхий инженер болон бусад удирдах хүмүүсийг ирэхэд аваар, осол гарсан ерөнхий шалтгаан, түүнийг устгах талаар юу хийж байгааг тодорхой илтгэж, удирдах хүмүүсээс өгсөн үүрэг даалгаврыг биелүүлнэ.

Аваар устгах ажилд оролцох бусад хүмүүсийн үүрэг

Шатахуун түгээгч нь тээврийн ба бусад тоног төхөөрөмжийг түлш, шатахуун, тослох материалаар шуурхай хангах

Ерөнхий инженерийн шийдвэрээр аваар, осол гарсан газраас үнэт эд хогшлыг гаргаж хамгаалалтанд авна.

Аваарийн үед байнга ажлын байранд жижүүрлэж, аваар устгахад шаардлагатай эд материал, запас сэлбэг, багаж хэрэгслийг гаргаж өгнө.

Шаардагдах ажлын хувцас, хамгаалах хэрэгслээр шуурхай хангана.

Уурхайн эмчийн үүрэг

Осолд нэрвэгдсэн хүмүүст анхны тусламж үзүүлж шаардагдах багаж хэрэгсэл, эм тариа болон бусад зүйлээр хангана.

Эмнэлгийн анхны тусламж үзүүлж, өртөгсдийг эмчилнэ.

Шаардлагатай бол аймгийн түргэн тусламжийг дуудаж, осолд өртөгсдийг зөөвөрлөх арга хэмжээ авна.

Радио холбооны ажилчны үүрэг

Аваар осол гарсан тухай мэдээг хүлээж авмагц зохих байгууллага, холбогдох хүмүүст яаралтай мэдэгдэнэ.

Ослын талаарх мэдээг шууд дамжуулах боломжийг хангана. Аваар устгах ажлыг бүрэн дуусах хүртэл холбоог ажиллуулна.

АЖИЛТАН	БАРИМТЛАХ ЗАРЧИМ, ХҮЛЭЭХ ҮҮРЭГ
Ослын газар дээрх эхний хүн	1. Яаралтай дуудлага өгнө. /Эмнэлэг, ОБ, ХАБ, Мастер/ 2. Хүн бэртэж гэмтсэн эсэх, галын аюул байгаа эсэхийг тодорхойлно. 3. Ослын газарт шаардлагатай анхны тусламжийг үзүүлнэ.

Хуудас14/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

	<p>4. Яаралтай тусламж үзүүлэх шаардлагагүй бол ослын газарт тусгаарлах арга хэмжээ авч хөдөлгөөнийг хязгаарлана.</p> <p><u>Анхаарах зүйлс:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Ослыг харсан хүн ОСОЛ-ОСОЛ-ОСОЛ гэж Зудаа хэлнэ ✓ Богино холбоо (станцаар) ээлжийн мастер,ахлах ажилтандаа мэдээлэх ✓ Үүний дараа тэмдэлэл хөтлөж баримтжуулах ажлыг гүйцэтгэх ✓ Ослын төрөл хүн гэмтэх, байгаль орчин асгаралт (ямар төрлийнх тодорхой мэдээлэх) ✓ Хөрс болон усан санд нөлөөлөх эсэх ✓ Ослын мэдээг хамгийн ойрын удирдлагийн хэсэгт мэдээлж дараагийн зааварчилгаа иртэл хүлээнэ. ✓ Үйлдвэр,тоног төхөөрөмж,машин,механизмд осолдсон нөхцөлд цахилгааны бүх тэжээлийг салгах ✓ Асгаралт, гал түймрийн үед зөвхөн салхины дээд талд байрлана. ✓ Өөртөө болон бусдад аюул учруулах нөхцөл байдлаас зайлсхий. ✓ Осол гарсан цаг байршлыг тэмдэглэ. ✓ Ослын хохирлыг өөртөө аюулгүйгээр бууруулах, хязгаарлах боломжтой бол хүн, байгаль орчин, эд хөрөнгөнд сөрөг нөлөө үзүүлэхээс сэргийл. ✓ Ослын талаар мэдээлж, тусламж ирэхэд мэдээлэл заавраар хангахын тулд ослын газар үлдэнэ. ✓ Осолдогч нас барсан нь тодорхой тохиолдолд ослын газрыг 100 метрийн радиуст хөл хорьж тусгаарлах арга хэмжээ авна. ✓ Гэрэлтүүлэг хязгаарлагдмал орчинд ил гал гаргаж гэрэлтүүлэхийг хориглоно.
<p>Ослын дуудлага хүлээн авагч</p>	<p>1. Дуудлага авсан даруй ХАБ-ын мэргэжилтэн, Эмнэлэг, ОБ-ын багт дуудлага өгсөн эсэхийг магадлаж, өгөөгүй бол өөрөө дуудлагыг өгнө.</p> <p>2. Ослын газарт тусламж үзүүлэх багийг шуурхай хүргэх, тусламжийг үр дүнтэй болгоход шаардагдах бүхий л шаардлагатай арга хэмжээг авна.</p> <p>3. Ослын газарт хүрэлцэн ирсэн даруй шаардлагатай тусламж үйлчилгээг зохион байгуулах, осол аваарын хор хохирлыг бууруулах, дахин давтан гарахаас сэргийлэхэд шаардлагатай арга хэмжээг зохион байгуулна.</p> <p>4. Ослын тухай мэдээллийг бүртгэж авах, өгөгдсөн мэдээллийг холбогдох албан тушаалтанд үнэн зөв дамжуулна.</p> <p>5. Радио станцуудийг чимээгүй горимд шилжүүлнэ.</p> <p><u>Анхаарах зүйлс:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Ээлжийн ахлах ослын газарт тусгаарлах, хөдөлгөөн хязгаарлах, зогсоох зэрэг ажлыг хариуцан зохион байгуулна. ✓ Үүсэн нөхцөл байдлыг үнэлж шаардагдах хүн хүч тоног төхөөрөмжийг тодорхойлно ✓ Ээлжийн ахлах нь өөрийн хариуцаж буй нэгжийн дээрх удирдлагад мэдээлнэ. ✓ ХАБ-ын мэргэжилтэн удирдлагад мэдээлэл өгөх, тусгаарлалт хийгдэж хөдөлгөөн хязгаарласан эсэхийг магадлах үүрэг хүлээнэ. ✓ ХАБ-ын мэргэжилтэн ослын талаарх мэдээллийг ХАБЭАБО-ны хэлтсийн уурхай дээрх удирдлагад өгнө.

Хуудас15/66

АВААР УСГТАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Эмнэлэг болон ОБ-ын баг дуудлага авсан даруй ослын газарт шуурхай очиж өөрийн мэргэжлийн чиг үүргийн дагуу шаардлагатай тусламж үйлчилгээг үзүүлнэ ✓ Онцгой байдлын бүртгэлийн маягтад утасны дуудлагын хугацаа, дэлгэрэнгүй тайлбарыг тодорхой бичнэ.
Ослын газрын удирдагч	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ажиллагаа явуулахад учирч болох дагавар эрсдэлийг тодорхойлох 2. ОГУ нь ослын газар дээрх бүлгүүдийн үйл ажиллагааг хариуцан зохион байгуулах, хүч хэрэгслээ тооцох. 3. Шаардлагатай бол эмнэлэг, цагдаа, МХГ-ын байцаагчид мэдэгдэж дуудлага өгнө. 4. Шинжилгээ, судалгааны ажилд шаардлагатай тусламж, нөөцийг бүрдүүлж өгөх, ослын газарт ажиллаж байгаа хүмүүсийн ажлын нөхцөлийг хангахад шаардлагатай зохион байгуулалтыг хийнэ. 5. Штабын удирдлагатай байнгын холбоотой байж тусламж, шинжилгээний ажлыг шуурхай зохион байгуулна. 6. Шаардлагатай нэмэлт хүч хэрэгсэл, нөөцийг бүрдүүлэх ажлыг зохион байгуулна. 7. Цахилгаан эх үүсвэрийг залгах, салгах, нэмэлт гэрэлтүүлгийн эх үүсвэр бэлтгэх <p><u>Анхаарах зүйлс:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Уурхайн буюу штабын удирдлагад бэлэн байгаа болон шаардлагатай багаж, хэрэгслийн талаар мэдээлнэ. ✓ Байгаль орчинд холбоотой тохиолдолд байгаль орчинд мэдэгдэнэ ✓ Хүн гэмтэж бэртсэн тохиолдолд уурхайн эмч яаралтай анхан шатны тусламж үзүүлж сум, аймаг, улсын эмнэлэгт хүргэж өгөх ✓ Газар дээр ажиллах аврах баг болон гамшгийг бууруулж цэвэрлэх арга хэмжээ авч эхэлнэ ✓ Байгаль орчин хүн ан амьтанд учирч болох эрсдэлд үнэлгээ хийнэ ✓ Уурхайн даргад цаг үеийн талаар мэдээг байнга өгч байна. ✓ Ослын газарт очиж аюулыг багасгах ажилд бусад ажилчид, гэрээт компанийн ОБ-ын баг бүрэлдэхүүнийг удирдан зохион байгуулна. ✓ Хүн, байгаль орчинд учирч болох эрсдэлийг тодорхойлно. ✓ Гүйцэтгэх захиралд ослын газар болон осолдогчын талаар мэдээг цаг алдахгүй мэдээлэл өгч байх ✓ Хариу арга хэмжээний талаар тэмдэглэл хөтлөнө. ✓ Ослын дараах судалгаа хийж тэмдэглэл хөтлөнө. ✓ Цаашид ийм ослоос сэргийлэх үүднээс сургалт зохион байгуулна. ✓ Ослын үед шаардагдах багаж тоног төхөөрөмжийг нэмэлтээр бүрдүүлэх.
Уурхайн удирдлага, Штабын дарга	<ol style="list-style-type: none"> 1. Уурхайн дарга уурхайн бүсэд байгаа тохиолдолд штабын даргын үүрэг гүйцэтгэнэ. 2. Штабыг байгуулж шаардлагатай нөөцийг судлах, бүрдүүлэх ажлыг эхлүүлнэ. 3. Төслийн талбайд хийгдэх аврах нүүлгэн шилжүүлэх ажил болон бүх төрлийн тусламж үйлчилгээг зохион байгуулна. 4. Холбогдох төрийн байгуулагуудтай хамтран ажиллах—харьцах асуудлыг хариуцна. 5. Нийт ажиллагсадын сэтгэл санааны байдалд хяналт тавьж, сэтгэл зүйн сэргээн засах арга хэмжээг авна.

Хуудас16/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

	<p>6. Ослын шалтгаан нөхцөлийг судлах ажлыг давхар хийлгэн цаашид ослоос урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг төлөвлөнө.</p> <p><u>Анхаарах зүйлс:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Ослын газраас нүүлгэн шилжүүлэх, аюулыг арилгах буюу бууруулахад багаж хэрэгсэл, хүн хүчний хэрэгцээ байгаа эсэх талаар ОГУ-тай мэдээлэл солилцож зөвлөгөө өгч ажиллана. ✓ Компанийн удирдлагад мэдээлэл өгнө. ✓ Осол гарсан үед ҮОХХСБК-ыг яаралтай байгуулж судлан бүртгэх ажлыг 24 цагийн дотор багтаан эхлүүлнэ. ✓ Комисс нь үйлдвэрлэлийн осол, хурц хордлого гарснаас хойш 48 цагийн дотор судлан бүртгэх бөгөөд акт үйлдэн комиссын дарга, гишүүд гарын үсэг зурж, байгууллагын тамга, тэмдэг дарсан байна. ✓ Аймгийн хөдөлмөрийн болон хөдөлмөрийн эрүүл ахуйн хяналтын улсын байцаагчдад дуудлага өгч ослыг судлан бүртгэхэд нь шаардагдах зардлыг хариуцна. ✓ Үйлдвэрлэлийн осол, хурц хордлогыг судалж бүртгэсэн акт, дүгнэлтийг <u>4 хувь үйлдэж</u>, харьяа нийгмийн даатгалын хэлтэс, орон нутгийн хөдөлмөрийн болон хөдөлмөрийн эрүүл ахуйн хяналтын улсын байцаагчид хүргүүлэх бөгөөд осолдогч буюу түүний гэр бүлд үйлдвэрлэлийн осол, хурц хордлогыг судалж бүртгэсэн актыг өгнө. ✓ Нөхцөл байдлын талаарх мэдээллийн хязгаарыг тогтоож, хэвлэл мэдээллийн байгууллагад өгөх мэдээллийг бэлтгүүлж, мэдээлэл өгнө. ✓ Осол, аваарын нөхцөл арилсаны дараа ажилтнуудад мэдээлэл өгнө. ✓ Осолдогчийн ар гэр, төрөл төрөгсөдтэй уулзах шаардлагатай үед уулзалт зохион байгуулна.
Харуул хамгаалалтын алба	<p>УУБ-ийн шийдвэрийн дагуу</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Эхний ээлжинд ослын талбайг хамгаалалтанд авч, ослын бүсрүү шинжилгээ судалгааны ажилтангаас бусад хүн, мал амьтан оруулахгүй арга хэмжээ авна. ✓ Шаардагдах хүн хүч тоног төхөөрөмжийг дайчлах ✓ Ослын газраас ирсэн мэдээллийн дагуу бусдад тусламж өгөх ✓ Ослын газар ослын тухай мэдээ задруулахгүй байх.
ХАБЭА алба	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ослын дараагийн судалгаа шинжилгээ хийнэ. ✓ Ижил төстэй ослоос сэргийлж сургалт зохион байгуулна.
Компанийн удирдлага	<ol style="list-style-type: none"> 1. Штабын удирдлагаас авсан мэдээллийн дагуу шаардлагатай дэмжлэгийг үзүүлэх, нийтэд мэдээлэл өгөх ажлыг хариуцна. 2. Улаанбаатар хотоос шаардлагатай нэмэлт багаж, хангамж болон хүн хүчийг яаралтай явуулах, баг бүрдүүлэх ажлыг шуурхай зохион байгуулна. 3. Эрсдэлийн сангийн төсвийг тасралтгүй нэмэгдүүлж байршуулах

Хуудас17/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

ДӨРӨВ. ОСЛЫН ҮЕД АЖИЛЛАХ ХҮЧ, НӨӨЦ

Аваар осолтой тэмцэх хүн хүч

Компанийн ХАБЭАБО-ны хэлтэс нь нийт 5 ажилтантай бөгөөд 1 эмч, 1 жолооч бүхий яаралтай тусламжийн нэгж, 1 ХАБ-ын мэргэжилтэн, 1 БО-ны мэргэжилтэн 2 ээлжээр хуваагдан үйл ажиллагаа явуулдаг.

Осол аваарын үед ээлжинд байгаа ажилтнууд дараах үүрэг чиглэлээр ажиллана. Үүнд:

№	Албан тушаалтан	Тоо	Гүйцэтгэх үүрэг
1	Ерөнхий инженер	1	Ослын газрын (бүс) ерөнхий удирдлагын багт ажиллана.
2	ХАБЭА-ны инженер	1	Ослын газарт үйлдвэрийн аврах багийг удирдаж ажиллана. (Голомтыг устгах)
3	Эмч, жолооч	2	Осолдогчид яаралтай тусламж үзүүлэх, ангилан ялгах, нүүлгэн шилжүүлэх ажлыг гүйцэтгэнэ.
4	БО-ны мэргэжилтэн	1	Ослын талбайд аврах багтай хамтран ажиллаж зөвлөх, туслах үүрэг хүлээнэ.
5	Механик инженер	2	Машин, механизм, тоног төхөөрөмжид өртсөн ослыг салгах тугаарлах ослын газрыг чөлөөлөх ажил гүйцэтгэх
6	Цахилгаанчин	1	Ослын улмаас амь нас өртсөн голом, өндөр хүчдэл цахилгааныг салгаж шаардлагатай гэж үзсэн хэсэгт цахилгаан үүсгүүрийг шилжүүлж холболт хийх ажил гүйцэтгэх Ослын талайг гэрлээр хангаж
Нийт		9 хүн	

Ослын үед хэрэглэх техник, хэрэгсэл

Компанийн галын автомашин

ХАБЭАБО-ны хэлтэс осол, онцгой байдлын үед хэрэглэх багаж хэрэгслийг байнгын бэлэн байдалд байлгахын тулд тогтмол шалган, үзлэг үйлчилгээ хийх ажлыг хариуцан зохион байгуулна.

"Билэгт баялаг" ХХК-ийн доорх машин техник онцгой байдлын үед дэмжлэг үзүүлж ажиллана. Үүнд:

№	Нэршил	Тоо	Зориулалт
1	SANY 750 Экскаватор	1	Хөрсний нуралтыг шидэх, ачих машин, механизмыг татаж түлхэх, өргөх, шуудуу татах зэрэг ажил гүйцэтгэх
2	DoosanDX520 Экскаватор 24-54УБ	1	
2	Экскаватор 500	1	
3	НИТАСHI 470 Экскаватор 98-89 УБ	1	
4	HYUNDAI450экскаватор	1	

Хуудас18/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

5	Ковш 0059 УБ	1	Зам гаргах ,түрэх
6	SDLG КОВШ 06-20 УН	1	
7	SDLG Ковш 06-21 УН	1	
8	HYUNDAI47-62УАС	1	Шатахуунаар хангах
9	HYUNDAI 95-72ӨМА	1	Усны машин агаарын тоос дарах,талбайн хэсгийг чийгээр хангах
10	УСНЫ МАШИН15-84УНР	1	Унсан хавчуулагдсан эд анги болон тоног төхөөрөмжийг өргөж,шилжүүлж,зөөвөрлөх
11	IVECO 19-57УНУ	1	Хамгаалалтын машин,нэмэлт хүн хүч зөөвөрлөх
12	LAND CRUISER80 86-76УБӨ ,00-70УББ	1	Талбайн ажлын цохицуулах үйлчилгээний ажилчдыг зөөх
13	Toyota Tacoma 55-26 ДГС, 28-37 ДГС	2	Машин техник чирэх, зон татах, хаалт хийх
14	Лексус RX-400 82-02 ДГС	1	Уурхайн бүсэд ирэх аврах ангид замчлах
15	Howo 18-51 УНЭ	1	Шороо буулгах асгах, техник татах чирэх
16	Лексус 470 65-88 УНУ	1	Эрүүл мэндийн тусламж үйлчилгээ үзүүлэх ажилтанг зөөвөрлөх
17	Starex 73-42 УБП	1	Хүн хүч багаж хэрэгсэл ослын газарт хүргэх
18	Sprinter 21-95УЕХ	1	Ослын талбайгаа ажилчдыг зөөвөрлөх

Осол аваарын үед гаргах шаардлагатай техникийг уурхайн дарга шуурхай бэлэн байдалд оруулж ОГУ-ийн зааврыг хүлээх үүрэгтэй.

Ослын газрыг гэрэлтүүлэх хэрэгсэл

№	Нэршил	Тоо	Зориулалт
1	Light tower LP9001	1	ОГУ нь харанхуйд ослын талбайг гэрэлтүүлэх, тусламжийн байр, талбай, орчныг гэрэлтүүлэх зорилгоор шууд дайчлан хэрэглэх эрхтэй байна.
2	Light tower LP9002	1	
3	Light tower LP9004	1	
4	Light tower LP9005	1	

Ослын үед хэрэглэх нөөц техник хэрэгсэл

№	Анхны тусламжийн хэрэгслийн төрөл	Тоо	Байршил
1	Анхны тусламжийн иж бүрдэл (SOS Medical цүнх)	1ш	ХАБЭА-н сургалтын өрөө
2	Анхны тусламжийн хайрцаг (Суурин)	4ш	Аж ахуйн байр
		1ш	Үйлдвэрийн байр
3		1ш	Гал тогоонд
4		1ш	Уурын зууханд
5	Анхны тусламжийн хэрэгсэл (Зөөврийн жижиг)	10ш	Техникийн кабинд
6	Хүчил төрөгчийн аппарат	1ш	Эмчийн өрөөнд
7	Ор(зөөврийн эвхдэг)	1ш	Эмчийн өрөөнд
8	Анхны тусламжийн иж бүрдэл (SOS Medical цүнх)	1ш	Эмчийн өрөөнд
9	Хүчил төрөгчийн аппарат	1ш	Үйлдвэр,ажлын байр
		1ш	Эмчийн өрөөнд
		1ш	Уурын зууханд

Хүүдас19/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

10 Компанийн агуулахад гал, хорт хий, шатахуун асгарах үед хэрэглэх 2 хүний иж бүрэн багаж хэрэгсэл байна. Шатахуун болон шатах материалын агуулахад гал түймэртэй тэмцэх багаж хэрэгслийг бэлэн байлгана.

Гал унтраах анхан шатны багаж хэрэгсэл

Уурхайн тосгон, барилга байгууламж, агуулах, засварын цех, баяжуулах цех, бензин колонк зэрэг газруудад дор дурдсан багаж хэрэгсэл, галын аюулаас урьдчилан сэргийлэх булан байна

Д/д	Гал эсэргүүцэх хэрэгслийн нэр	Байрлал	Ширхэг
1	Галын сараа №1	Кемп№1	1
2	Галын сараа №2	Кемп№2	1
3	Галын сараа №3	Уурын зуух №1	1
4	Галын сараа №4	Уурын зуух №2	1
5	Галын сараа№5	ШТС	1
6	Галын сараа№6	Сэлбэгийн склад	1
7	Галын сараа №7	Паркийн талбай №1	1
8	Галын сараа №8	Паркийн талбай №2	1
9	Галын сараа №9	ШТС	1
10	Галын сараа №10	Үйлдвэр	1
11	Галын сараа №11	Агуулах талбай склад№1	1
12	Галын сараа №12	Агуулах талбай склад №3	1
13	Галын сараа №13	Агуулах талбай (үйлдвэр)	1
14	Галын сараа №14	Пүүний байр	1
15	Галын сараа №15	Харуулын байр	1
16	Нунтаг MFZ/ABC4 №-1	Кемп№1	20
17	Нунтаг MFZ/ABC4№-2	Кемп№2	18
18	Нунтаг MFZ/ABC4№-3	Шоп засварын байр	2
19	Нунтаг MFZ/ABC4№-4	Сэлбэгийн агуулах	2
20	Нунтаг MFZ/ABC4№-5	Агуулах талбай склад№1	2
21	Нунтаг MFZ/ABC4№-6	Агуулах талбай склад№2	2
22	Нунтаг MFZ/ABC4№-7	Агуулах талбай үйлдвэр	2

Хүүдас20/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

23	Нунтаг MFZ/ABC4№-8	Пүүний байр	1
24	Нунтаг MFZ/ABC4№-9	Харуулын байр	1
25	Нунтаг MFZ/ABC4№-10	Үйлдвэр	10
26	Нунтаг MFZ/ABC4№-11	Уурын зуух№1	2
27	Нунтаг MFZ/ABC4№-12	Уурын зуух№2	2
28	Нунтаг MFZ/ABC4№-13	Паркийн талбай №1	2
29	Нунтаг MFZ/ABC4№-14	Паркийн талбай№2	2
30	Нунтаг MFZ/ABC4№-15	ШТС	2
31	Галын хор CO2№1	ШТС	2
32	Галын хор CO2№2	Засварын шоп	2
33	Галын хор CO2№3	Үйлдвэр	2
34	Автоматгалын хор№1	Засварын шоп	2
35	Автоматгалын хор№2	Үйлдвэрийн байр	8
36	Галын гидрант№1	Засварын шоп	1
37	Галын гидрант№2	Уурын зуух	1
38	Бүгд		112

Экскаватор,өөрөө буулгагч ,Түлшний машин, Ачаа өргөх кран,Эмнэлгийн машин,Үйлчилгээний машин нэмэлт хүч зөөвөрлөх машин тус тус бусад хамгаалах хэрэгсэл, байлгана. Үүнд

Д/д	Машин/механизм	Марк	Зориулалт	Зураг
1	Экскаватор	SANY-750	Ухалт малталт	
3	Ачигч/ковш	SDLG	Ачих,түрэх	
4	Түлшний машин	HUNDAI	Түлш зөөвөрлөх	
5	Автосамосвал	HOWO	Тээвэрлэх	

Хүүдас21/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

6	Усны машин		Ус зөөвөрлөх	
7	Крантай ачиж буулгагч	NISSAN	Өргөх,буулгах	
8	Бүхээгтэй машин	IVECO	Харуулт хамгаалтын зориулалт	
9	LV	Land Cruisers	Үйлчилгээнд явах	

Түргэн тусламжийн автомашин, хэрэгсэл

Уурхайн түргэн тусламжийн машин нь осл

Ослын үед хэрэглэх эмнэлгийн техник тоног төхөөрөмж болон анхны тусламжийн хэрэгслээр тоноглогдсон байх бөгөөд яаралтай хэрэглэхэд бэлэн байдалд нэг дор хадгална. ЯТН-ийн ажилтан нь осол, аваарын үед хэрэглэх тоног, хэрэгслийг байнга шалгаж бэлэн байдлыг хангаж ажиллана.

"Билэгт баялаг"ХХК-д аваар ослын үед ажиллах яаралтай тусламжийн доорх хэрэгслүүд байна.

Уурхайн бүс дэх нэмэлт хэрэгсэл

Аваар ослын үед хэрэглэгдэх иж бүрдэл болон уурхайн стратегийн байрлалуудад байгаа техник хэрэгслээс гадна дараах нэмэлт хэрэгсэл уурхайн бүсэд байна. Үүнд:

- ✓ Гараар зөөвөрлөдөг химийн хуурай гал унтраагуурыг уурхайн бүх байгууламж болон машин бүрт байрлуулсан байх бөгөөд сар бүр тогтмол шалгаж баталгаажуулна.
- ✓ Уурхайн бүсэд байрлах анхны тусламжийн суурин хайрцагнууд болон автомашин бүрд байрлах "эмийн сан"-г эмч нар тогтмол шалгаж шаардлагатай нөхөн дүүргэлтийг хийж явна.
- ✓ Уурхайн бүсэд ажиллаж байгаа бүх техник суурин радио холбоогоор тоноглогдсон байх бөгөөд уурхайн мэдээлэл сүлжээний мэргэжилтэн бэлэн байдалд нь хяналт тавина.
- ✓ Компанийн ХАБЭАБО-ны хэлтэст 2ш гар радио станцыг осол аварын үед ашиглахаар байнгын бэлэн байдалд байлгах бөгөөд ХАБ-ын мэргэжилтэн хяналт тавьж ажиллана.
- ✓ Асгаралтын үед хэрэглэх нөөц шингээгч материалыг химийн бодисын агуулах бүрийн ойр хангалттай хэмжээгээр нөөцлөх бөгөөд БО-ны мэргэжилтэн хяналт тавин ажиллана.
- ✓ Ослын талбайд ажиллах ажилчдыг халуун хоол цайгаар хангах битүүмжилж тоноглогдсон хоол зөөх, хооллох зориулагдсан машинаар үйлчилгээ үзүүлж ажиллана.
- ✓

Хүүдас22/66

ТАВ. ХАРИЛЦАА ХОЛБООНЫ СИСТЕМ

СИСТЕМИЙН ТОДОРХОЙЛОЛТ

Төслийн талбайд байрлах нэгжүүдийн хоорондын харилцааны гол хэрэгсэл нь үүрэн холбооны утас байна. Төв оффис уурхайн карьер хооронд интернет болон үүрэн холбооны утас ашиглана. Эдгээр систем ажиллагаагүй тохиолдолд дараах холбооны аргыг ашиглана. Үүнд:

Хөрш уурхай, тосгон, сум зэрэг ойр байрлах суурин руу хүн илгээж, тэндээс УБ хот руу мэдээлэл (тухайн бүсэд сүлжээтэй бол хамгийн түрүүнд таарсан хүний утсаар өгөх боломжийг хайх) өгнө.

АЯЛАЛЫН ҮЕИЙН ХОЛБОО ХАРИЛЦАА

Улаанбаатар-Даланжаргалан хооронд зорчих тээврийн хэрэгсэл нь компанийн төв оффисоос тусгай томилолтын зааварчилгаа авч үйлчилгээ үзүүлнэ.

Аялалын үед холбоо барих зааврыг "Аялалын журам"-аар зохицуулна.

АВААР ОСЛЫН ҮЕД ОЛОН НИЙТТЭЙ ХАРИЛЦАХ

Аваар осол гарсан тохиолдолд төрийн захиргааны болон хүмүүнлэгийн байгууллага, харилцагч, олон нийттэй харьцах асуудлыг компанийн Орон Нутаг, Олон Нийттэй Харилцах Хэлтсийн ажилтнууд хариуцан зохион байгуулна. Олон нийтийн мэдээллийн хэрэгсэлд өгөх мэдээг компанийн удирдлагаар урьдчилан хянуулна.

ОСЛЫН ҮЕД ШУГАМЫН ТЕЛЕФОН УТАСНЫ АШИГЛАЛТЫГ ХЯЗГААРЛАХ

Ослын үед шугамын утас ашиглалтанд хязгаарлалт тавих шийдвэрийг уурхайн дарга, ХАБЭАБО-ны хэлтсийн дарга нар хамтран гаргана. Шийдвэр гаргагч нь энэ талаар бусад ажилтан, гэрээтэд мэдэгдэнэ. Аваар осол гарсан үед шугамын утсыг зөвхөн зайлшгүй хэрэгцээнд хэрэглэнэ.

ОСЛЫН ДАРАА

Аваар ослыг бүрэн хяналтанд авсны дараа эсвэл сөрөг нөлөөлөл буурсныг баттай тогтоосны дараа мэдээллийн хэрэгсэл, олон нийттэй харилцаа тогтоох асуудлыг удирдлагын баталсан тушаал, шийдвэрийн дагуу явуулна.

Ажилтнуудад өгөх мэдээллийг уурхайн дарга хариуцан өгөх бөгөөд ослын газарт ажилласан ажилтан уурхайн даргын зөвшөөрөлгүй аливаа мэдээллийг нийтэд дэлгэхийг хориглоно.

ЗУРГАА. ОСЛЫН ҮЕД УУРХАЙД МӨРДӨХ ДЭГЛЭМ

ХОТХОН ХАРИУЦСАН МЭРГЭЖИЛТЭН

Ослын үед хотхон хариуцсан мэргэжилтэн ХАБЭАБО-ны хэлтсийн ХАБ, БО-ны мэргэжилтэн, онцгой байдлын ажилтан, гал сөнөөгч, эмч нарт шуурхай мэдээлэл өгч дараах зүйлсийг нэн тэргүүнд хэрэгжүүлэнэ. Үүнд:

- ✓ Хэрэв хотхонд асуудал гарсан бол бүх ажилчдыг цуглах цэгт бүртгэнэ.
- ✓ Цугласан ажилчдаас СДАБ-ийн гишүүдийг ялган ослын голомт дээр ажиллаж байгаа Аврах багийнханд нэмэлт хүч болгон илгээхэд бэлэн болгоно.
- ✓ Үлдсэн ажилчдыг цуглах цэг дээр байлган удирдлагаас ирэх дараагийн зааврыг хүлээнэ.
- ✓ Хэрэгцээт нөөц, хэрэгслийг дайчлан гаргахад бэлтгэнэ.
- ✓ Харуул хамгаалалтын албаны ажилтныг дайчлан ослын бүсээс 100 метрийн радиуст харуул гарган хөл хорио тогтооно.
- ✓ Улс, аймаг, орон нутгийн онцгой байдлын газраас яаралтай дуудлагаар ирсэн нэмэлт хүчийг угтаж аван, ослын голомт руу газарчлан хүргэх, байршуулах ажлыг зохион байгуулна.

ЗАХИРГААНЫ МЭРГЭЖИЛТЭН

Ослын үед ослын газарт үзүүлэх тусламж үйлчилгээг яаралтай зохион байгуулах, хүн хүч нөөцийг шуурхай хүргэх үйл ажиллагааг саадгүй явуулахад шаардлагатай бүх зохион байгуулалтыг хариуцан гүйцэтгэнэ. Үүнд:

- ✓ Тусламж үзүүлэх багт шаардагдах нэмэлт хүн хүч, СДАБ-ыг яаралтай ослын газарт хүргэнэ.
- ✓ Нүүлгэн шилжүүлэлт хийхэд шаардлагатай техникийг бэлтгэн гаргана.
- ✓ Мэргэжлийн багийг угтан авч уурхайн бүсэд нэвтрүүлж мастерт хүлээлгэн өгнө.
- ✓ Эмнэлэг, цагдаа, МХГ-ын байцаагч, шинжээч зэрэг төрийн байгууллагын мэргэжилтнүүдийг ослын газарт үйл ажиллагаа явуулахад шаардлагатай мэдээлэл, машин, хэрэгсэл, хүнсээр хангана.
- ✓ Сум орон нутагт болон уурхайн бүсэд шаардлагатай орон байрыг захиалах, бэлтгэх ажлыг хариуцан гүйцэтгэнэ.
- ✓ Ослын газарт шаардлагатай ус хүнсний нөөцийг тасралтгүй бүрдүүлж бэлтгэнэ.

ХОТХОНД БАЙРЛАГЧ

Хотхонд байрлаж байгаа хүн бүр осол аваарын үед түгшүүрийн дохиогоор цуглах цэгт яаралтай цугларч дараах үүргийг хэрэгжүүлнэ. Үүнд:

- ✓ Нэг дор байрлаж байсан хүмүүсээ бүртгэж дутуу хүн байгаа эсэхийг шалгана.
- ✓ Хотхон хариуцсан мэргэжилтний зааварчилгааг дагаж мөрдөнө.
- ✓ Эмх журмыг сахин биелүүлж, үймээн маргаан гаргахгүй байхыг эрмэлзэнэ.
- ✓ Осол аваарын талаар аливаа мэдээлэл тараах, зураг авахыг хориглоно.
- ✓ Томилгоот үүрэг гүйцэтгэх бэлтгэлийг хангана.

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

ДОЛОО. АВААР, ОСЛЫН ТОХИОЛДОЛД АВАХ АРГА ХЭМЖЭЭ

ОСЛЫН ДУУДЛАГА ӨГСӨН, ОСЛЫН ГАЗАРТ БАЙГАА ХҮН

Ослын үед гүйцэтгэх нийтлэг үүрэг

Өөрийн ахлах ажилтан, уурхайн ХАБ, онцгой байдал, эмнэлэгт нэн даруй мэдэгдэж дуудлага өгнө.

Дуудлага өгөхдөө дараах зүйлсийг тодорхойлон мэдээлэл өгнө. Үүнд:

- ✓ Ослын төрөл, аюулын зэрэг;
- ✓ Хүн, байгаль орчин, өмчид хохирол учруулах эсэх;
- ✓ Осол болсон цаг байрлал;
- ✓ Хүн бэртсэн хэдэн хүн, яаж гэмтсэн, амьд эсэх;
- ✓ Асгарсан материалын хэмжээ, шинж чанар;
- ✓ Усны эх үүсвэрт орой эсэх, бохирдуулах боломжтой эсэх г.м.

АНХААР: Радио станцаар осолдсон хүний нэрийг хэлэхгүй. Хэрэв тусламжийг талбай дээрээс шууд холбогдож дуудах боломжгүй бол хэн нэг хүнийг явуулж мэдээллийг шуурхай хүргүүлнэ.

Аврах багийн ослын газарт ирэх замыг тодорхой зааж чиглүүлж өгнө.

Өөрийгөө болон бусдыг аюул осолд өртүүлэхгүй байж ажлаа зогсоох, цахилгааны эх үүсвэрийг унтраах, техник тоног төхөөрөмжөө холдуулах, бусад хүмүүст анхааруулж сэрэмжлүүлэх дохио өгөн ослын газраас зайлуулах зэрэг үүргээ хэрэгжүүлнэ.

Ослын газрын ойролцоо буюу дохио сонсоод зогсож байсан ажилтанууд "Тарж болно" гэсэн удирдамж, заавар өгтөл явахыг хориглох бөгөөд шаардлагатай тохиолдолд ОГУ-аас хийгдэх ажлын заавар удирдамжийг авч ажиллана.

ИЛ УУРХАЙД ГАРЧ БОЛЗОШГҮЙ ОСЛЫН ТӨРӨЛ

ТҮЛШ АСГАРАЛТ

Машин,механизм ,тоног төхөөрөмжийн горим зөрчигдсэн ослын улмаас гарсан асгаралт

Их хэмжээний асгаралт үүссэн тохиолдолд тухайн хэсгийн бүх ажилтанд станцаар, дуут дохиогоор ОСЛЫН ДУУДЛАГА ХИЙН анхааруулж мэдээлэл өгөх бөгөөд хамгийн ойр байгаа галын дохиоллыг идэвхжүүлж, цугларах цэгт очихыг мэдэгдэнэ.

Дуут дохио дуугармагц бүх ажилтан ажлаа орхиод цугларах цэгт НЭН ДАРУЙ ХҮРЭЛЦЭН ОЧИЖ галын идэвхтэн, ХАБ-ын болон ахлах ажилтнууддаа тоогоо өгнө.

Осол гарсан газрын салхины дээд талд гарч байрлана.

Хариу арга хэмжээ

Дуудлага хүлээн авмагц Байгаль орчин мэдээлэх НБХХ-г өмсөж амьсгалын замын эрхтнээ хамгаалж шүүлтүүртэй масктай ажиллахдаа Асгаралтыг тагтай саванд хийж ,асгаралт хөрсөнд нүүж тархахаас сэргийлээд нэн даруу хөмсөгжүүлж цаг алдахгүй зөөлөн хөрс асгаж шингээх материалаар саармагжуулж асгаралтын саванд хийж тусгаарлаж заагдсан цэгт байршуулж дуусаад Байгаль орчны хөрсний үнэлгээ хийлгэж орон нутгийн мал,араатан амьтан өвс ургамлыг хамгаалж хашлага,хаалтаар тусгаарлах явцад Хөрснөөс дээж 2-Зуддаа давтамжтай авч- хөрсний шинжилгээ хийлгэж хөрс бохирдолгүй болсон цагт орон нутгийн мэргэжлийн хяналт, байгаль орчны мэргэжилтэнд акт хүргүүлэх

3.НУРАЛТ ГУЛСАЛТ

Хүүдас25/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

Уурхайн хөрсний шинж чанар хөрсний шүүрэл тооцоолоогүй болон хананы бээрэм технологи зам ,гадаад овоолгод ил уурхайн стандарт, горим баримтлаагүй эрсдэлээс үүдэлтэй гарсан осол

УУРХАЙН ДИСПЕТЧЕР ослын мэдээг удирдлага болон ажлын талбайд байгаа ажилчдад яаралтай мэдээлж хөдөлгөөнийг зогсоож, аюултай бүсээс хүн, техникийг яаралтай холдуулан 500 метрээс багагүй зайд гарна.Ослын бүртгэлийг хаан,хэзээ ,хэдэн цаг, ямар төрлийн осол хүнд,хөнгөн хамрагдах хүрээ зэргийг ослын актад тэмдэглэж зураг баталгаажуулж

Хариу арга хэмжээ авах

1. Уул уурхайн аврах анги ,Онцгой байдалд газарт мэдэгдэж нэн тэргүүнд зөвлөмж авч ажиллах Ослын талбайг анхааруулж тууз тэмдэг тэмдэглэгээгээр хамгаалах 500м зайд хөдөлгөөн оруулахгүй. Уурхайн дарга,уурхайн ерөнхий инженер, ХАБЭА-ажилтан операторууд тус тус ажилчдын бүрэлдэхүүний хэсэг нь ослын газарт аюулгүй байдлаа хангаж ажиллахдаа .Түр задгай талаас нь эхэлж замын өргөнийг машин механизм чөлөөтэй эргэх хөдөлгөөнд оролцох 6м-8м өргөнтэй зам засаж ажиллах. Хөрсний нурангийг экскаватор ачилт хийхдээ сууриа тэгш зассаж сул шороо нурах магадлалтай тул өөрийгөө болон механизмаа тойруулаад хамгаалж шуудуу ,(канам) татах ажиллах. Нуралтын хор уршгийг арилгаж, нүүлгэн шилжүүлэх ажиллах.

ХҮЧТЭЙ ШОРООН БОЛОН ЦАСАН ШУУРГА, ҮЕР

Аюулаас урьдчилан сэргийлэх арга ажлыг нарийвчлан төлөвлөж бие бүрэлдэхүүний гүйцэтгэх үүргийг нэг бүрчлэн тодорхойлох

Аюул гарсан үеийн бэлэн байдал болон яаралтай цугларах, гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг зохион байгуулах арга ажиллагаа, түүний бэлэн байдлыг хангуулах, холбогдох хууль тогтоомж, дүрэм журмыг судалж. зохих мэдлэг дадлага эзэмшин, холбогдох эрхийн актын сан бүрдүүлж ажиллах

Бие бүрэлдэхүүнийг шаардлагатай үед үүрэг гүйцэтгэх дадлага туршлагатай болгож чадавхыг дээшлүүлэх

Аюул гарсан үед аврах, учирсан хор уршгийг арилгах, хойшлуулшгүй сэргээн босгох үйл ажиллагаанд оролцох

АВАХ АРГА ХЭМЖЭЭ

Өдөр тутмын наряд, ААЗ-нд цаг агаарын мэдээг танилцуулж ажиллах .Түр зогсолт хийх,объектын ойролцоо зогссон машин,механизм салхины хурд секундэд 10-15метр хүчтэй шуургатай үед зөвшөөрлийн дагуу хөдөлгөөнд оролцож байшин барилгын дээвэр хууларч цохиулах сул эд материалд өртөхөөс хамгаалж объектын дээд талд зогсож байдлыг харж өнгөрөөх.Өргөх эд анги ажиллуулахгүй.ажилчид замд гарсан бол тогтмол холбоо барьж хаан байгаа мэдээ мэдээллийг солилцож заавар өгч сүлжээтэй газар зогсож аюултай үзэгдлийг өнгөрөөх.Аяллын маршрутаар явж байгаа ажилчдыг замын хүнс,дулаан хувцас, маршрутын замаар зорчихыг сануулж шалгаж явуулах. Объект,барилга байгууламж байгалийн хүчин зүйлд өртсөн бол Онцгой байдлын газар мэдээлэх акт үйлдэх. Ажилчид сэргээн босгох ажилд оролцохдоо НБХХ хэрэгслийг өмсөж тааз,хана нурах эрсдэл өндөртэй тул өргөх кран ажиллуулж дэгээ болон тулгуур бэхэлгээгээр шалгаж

Хүүдас26/66

үзэж ажиллах

Онхолдох мөргөлдөх

Ил уул уурхайн Уурхайн технологийн ажил нь ачилт,ухалт малталт,тээвэр хийх,буулгах технологи ажлын явцад гарах эрсдэл.

Хариу арга хэмжээ

Осолдсон ажилтан өрөө мэдээлэх буюу ослыг анх харсан ажилтан уурхайн ахлах ажилтан болон уурхайн удирдлагад мэдээлэх. Машин,механизм осолдсон газрыг хамгаалж тусгаарлах,дуудлага авсан удирдлагууд ослын газарт ирж үзлэг хийж бүртгэл хөдөлж эрүүл мэндэд хөнгөн ба хүнд бэртэл авсан тохиолдолд яаралтай анхан шатны тусламж үзүүлж дараагийн шатны эмнэлэгт үзүүлж онош тодруулж нөхөн сэргээх эмчилгээнд эмчлүүлж эмчилгээний зардлыг байгуулгаас гаргаж байнгын харилцаатай байх.Эд хөрөнгө машин,механизмыг ослын газраас босгох ажиллагаанд хэрэглэгдэх тоног төхөөрөмж,багаж кран,тастагч зэргийг ашиглахаас өмнө эд хөрөнгөө даатгуулсан даатгалын компанитай холбогдож ослын зураг эвдрэлийн эд ангийг баримтжуулсны дараа шаардлагатай гэж үзвэл осолдсон машин ,механизмыг тастах,тайрах чирэх үйлдлээр ослын талбайг чөлөөлж аюулгүй болгох.Осол болон осол дөхсөн тохиолдлыг "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК-ний комсын гишүүд ослын акт, дүгнэлтийг 4 хувь үйлдэж, харьяа нийгмийн даатгалын хэлтэс, орон нутгийн хөдөлмөрийн болон хөдөлмөрийн эрүүл ахуйн хяналтын улсын байцаагчид хүргүүлэх бөгөөд осолдогч буюу түүний гэр бүлд үйлдвэрлэлийн осол, хурц хордлогыг судалж бүртгэсэн актыг өгнө.

Цахилгаанд цохиулах

Аюулаас сэргийлж цаг агаарын байдал Байгалын гамшигт үзэгдлийг урьдчилан сэргийлж үерийн ус зайлуулах шуудуу татах зэрэг

Хариу арга хэмжээ

Аянгад авто машин кузов дээр буусан тохиолдолд Фараддей тор буюу бүрхүүл үүсгэж цахилгаан цэнэг нь дугуйгаар газар луу дамждаг.Дугуйн дамжуулах үүрэг гүйцэтгэдэг учир ямар нэгэн металлд хүрч болохгүй Тог нойтон газраар тархдаг тул аянга буусан газар болон өндөр хүчдэлийн шонгийн тогтсон усанаас холуур явж ойр орчмын усанд гараа дүрж болохгүй.Бага хэмжээний цахилгаанд цохиулсан үед газраар тог тархаж байгаа тул сууж хэвтэж болохгүй аль болох хоёр хөлөө ойр гишгэж толгойгоо тонгойлгож сайтар бөхийж байх.

Гоц халдварт өвчин

Аюул гарахаас урьдчилан сэргийлэх арга ажлыг нарийвчлан төлөвлөж бие бүрэлдэхүүний гүйцэтгэх үүргийг нэг бүрчлэн тодорхойлох

Хариу арга хэмжээ

Аюулын талаар мэдээлэл дамжуулж цугларах.Халдварт өвчин гарсан эсэхийг мэргэжлийн байгууллагад мэдэгдэж дүгнэлт гаргуулах.Ундны усны ариун цэврийн бүс, халдвар хамгааллыг хангаж ажиллах. Ахиун болон агаар туслын халдвараас сэргийлж бээлий,маск,комбинезон өмсөж анхааруулга мэдээллийг ажилчид хүргэж ариутгал тогтмол хийх. Халдварт өвчний хорио цээрийн дэглэм сахих

ҮЕР УСНЫ АЮУЛ

Аюулын үед аврах, учирсан хор уршгийг арилгах, хойшлуулшгүй сэргээн босгох үйл ажиллагаанд оролцох хүн хүч техник хэрэгслийн бэлэн байдлыг хангах

Хариу арга хэмжээ

Хүүдас27/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

Уурхайн ажилчдын байр, объект үерийн уснаас ажилчдыг нүүлгэн шилжүүлж түр хорогдох байранд байлгаж, Онцгой байдал, Уул уурхайн аврах ангид мэдэгдэж шаардлагатай бол тусламж авах Нэмэлт механизмаар үерийн шуудуу татах чиглэл өөрчлөх усыг лицензийн талбайгаас гадагш чиглүүлж задгайлах. Уурхайн карьерт машин механизмуудыг гаргаж чадаагүй тохиолдолд усны түшин багастал ажилчдыг оруулахгүй харуул хамгаалалтыг ээлжээр ажиллуулах. Нуурын усны түвшин хэр нэмэгдэж байгааг усны захад мод хатгаж ажиглаж мэдээ мэдээллийг ажилчдад өгч бүртгэл тэмдэглэж байх.

ГАЛД ӨРТӨХ

Үйлдвэрлэл, технологийн горим, цахилгааны АА -г зөрчигдсөнөөс тоног төхөөрөмж, барилга байгууламж, шугам, тээврийн хэрэгсэл гамшгийн аюул, болзошгүй хохирол

Хариу арга хэмжээ

Галын дохиоллыг идэвхжүүлэх Галыг харсан ажилтан "Гал гарлаа" гэж хашхирах, бусдадаа мэдээлэл өгөх. Цугларах цэгт цугларах Барилгаас бүх хүн гарч бүртгэлд хамрагдана. Галын бүлгэмийн бүртгэгч гишүүн бүртгэнэ. Цахилгааныг таслах /шаардлагатай бол/ Объект, тоног төхөөрөмж, машин, механизмын цахилгааныг цахилгаанчин таслах. Галын бүлгэм нь гал унтраах оролдлого хийх, галыг даамжруулахгүй байх арга хэмжээ авч ажиллана. Галын унтрааж дуусны дараа галын дүгнэлт ҮО акт тогтоож ажилчдад галын сургалт гал унтраах дадлага сургалтыг Онцгой байдлын газартай хамтар үзүүлэх сургалт хийж ажилчдыг суралцуулах

Аваар Осолд орсон хүн БЭРТЭХ ГЭМТЭХЭД үзүүлэх анхан шатны тусламж

Гүйцэтгэх үүрэг, хариуцах чиглэл

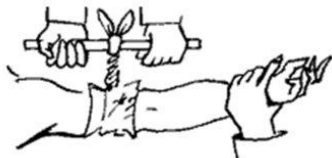
Ажлын талбайд олборлолт, зүсэлт хийж ачих, шуудуй татах, тээвэр хийх ажил явцад технологийн горим

Цус алдсан үед үзүүлэх анхны тусламж үзүүлэх

Насанд хүрсэн хүний биед дунджаар 5 литр цус байдаг. Цус алдалтыг гадуур ба дотуур гэж ангилдаг. Дотуур цус алдалт нь аюултай бөгөөд анхны тусламж үзүүлэх болон оношлоход төвөгтэй байдаг. Гадуур цус алдалтыг артерийн судасны, венийн судасны, хялгасан судасны гэж ангилна.

- Артерийн судасны цус алдалтын үед цус нь тод улаан өнгөтэй байх бөгөөд хүчтэй олгойдож лугшилтаар гардаг. Энэ үед цус гарч байгаа шархны дээд хэсэгт судсан дээр эрхий хуруу буюу дөрвөн хурууны өндгөөр ясанд нь тултал чанга дарж, дарсан хэсгийнхээ дээхнэ талаар гарт ойр байгаа зүйл (уяа, бүс, даавуу, алчуур гэх мэт)-ээр чанга бооно. Цус алдалт зогсохгүй бол шархны дээд хэсгээр чангалуур тавих бөгөөд зориулалтын резинэн чангалуур байхгүй үед бүс, тэлээ зэрэг гарын доорх материалыг ашиглана. Чангалуур тавихдаа дараах зүйлийг анхаарах хэрэгтэй. Чангалуур дор зөөлөн даавуу, бинтийг жийрэг маягаар тавьж арьс болон зөөлөн эд хавчигдах, хумигдахаас хамгаална. Чангалуурыг 2 цагаас илүү хугацаанд тавьж болохгүй бөгөөд чангалуур тавьсан цаг хугацааг тодорхой бичиж унаж хаягдахгүйгээр хавчуулсан байх шаардлагатай.

Хүүдас 28/66

Дээрх хугацаанд эмчийн тусламж авч чадахааргүй бол чангалуурыг хэдэн минут суллах ба тэр үедээ цус алдсан шархнаас дээхнүүр судас дээр хуруугаараа дарж өгөхийг мартаж болохгүй. Чангалуурыг буруу тавих буюу хэт удаан байлгавал судас, мэдрэл гэмтэх, зөөлөн эд үхжих зэрэг хүндрэл тохиолдоно.

Үе мөчний яс хугараагүй боловч шархнаас цус алдаж байвал үнд нь хөвөн, бөс даавуу ивээд үеийг нугалан боож цус тогтоодог арга бас байдаг.

- Венийн судасны цус алдалтын үед цус нь хар хүрэн өнгөтэй байх бөгөөд тасралтгүй урсах маягаар удаан гардаг. Венийн судасны цус алдалтын үед даралттай боолт хийх буюу шархны доод хэсэгт дарна.

- Хялгасан судасны цус алдалтын үед цус нь ягаан өнгөтэй байх бөгөөд гэмтсэн шархны хэсгээр нэлэнхүйд нь нэвчих байдалтай гарна. Энэ үед шархны эргэн тойрон арьсыг иод, марганец, спирт гэх мэт ариутгалын бодисоор цэвэрлэж боолт хийнэ. Хэрэв цус нэвт шүүрч байвал ариутгасан бинтээр зузаан боогоод гэмтсэн мөчийг дээш нь сойно.

Амьсгалын үйл ажиллагаа алдагдсан үед үзүүлэх анхны тусламж

Гэмтэгсдийн амьсгалын үйл ажиллагаа алдагдах үед нэн даруй яаралтай тусламж үзүүлэхгүй бол амь нас алдах аюултай. Усанд живэх, цахилгаан гүйдэл ба аянганд цохиулах, хүчилтөрөгч багатай (утаажсан цех, авто гарааш, гүн худаг, уурхай, автоцистерн гэх мэт) орчинд удаан байх, цээж уушигны хүнд гэмтэл, амьсгалын зам бүтэн ба хагас бөглөрөх зэрэгт амьсгал хямарч зогсох аюултай. Амьсгал зогсох шалтгаануудыг мэдэж байвал яаралтай тусламж үзүүлэхэд хялбар юм.

Амьсгалын цочмог хямралын үед цээжин хэсгээр бие барьсан хувцсыг тайлж амьсгалын замыг чөлөөлөх арга хэмжээг авна. Үүний тулд нэг гараа хүзүүний ард, нөгөө гараа духан дээр нь байрлуулан хөнгөн маягаар толгойг нь хүчтэйхэн гэдрэг болгоно. Энэ үед хэлний угийн булчингууд сунах ба төвөнх дээш болж цагаан мөгөөрсөн хоолой чөлөөлөгдөнө.

Хэрэв гадны биет (хоолны үлдэгдэл, нөж, ус, шороо, хиймэл шүд, шүдний хагархай гэх мэт зүйл) ам залгиурт тээглэсэн бол толгойг хажуу тийш эргүүлж, долоовор хуруугаа бинтээр ороож амны хөндийд байгаа гадны биетийг авч цэвэрлэнэ. Залгиурт тээглэсэн гадны биетийг авахдаа өвчтөнийг бага зэрэг бөхийлгөж гарын алгаар дал хооронд нь хүчтэй цохино. Энэ үед зохиомол ханиалгалт үүсч гадны биет гадагшилна. Энэ арга үр дүн өгөхгүй бол тусламж үзүүлэгч ард нь зогсож баруун гараа хагас атгаж аюулхай орчимд нь байрлуулан зүүн гараараа давхар барин хүчтэй хөдөлгөөнөөр хэвлийг доороос нь дээш шахаж өгнө. Өөрөөр хэлбэл хэвлийн хөндийн дээд хэсгийн даралт ихсэн огцом шахалтаар гадны биет амьсгалын замаар гадагшилна.

Амьсгалын дээд замд (уушгинд) ус орсон үед өвчтний толгойг унжуулж их биеэр нь баруун өвдөг дээгүүрээ дамнуулан байрлуулж зүүн гараараа толгойг нь гэдийлгэн, баруун гараар нуруун дээр нь 4-5 удаа цохиж усыг гадагшлуулна. Өвчтөн амьсгалахгүй байвал зохиомол амьсгал хийх хэрэгтэй. Зохиомол амьсгалыг амнаас аманд буюу амнаас хамарт хийнэ.

Амнаас аманд зохиомол амьсгал хийх арга. Гэмтсэн хүнээ нуруугаар нь хэвтүүлж хүзүүндөөр нь цамц, дээл зэрэг зүйлийг ивээд толгойг нь арагш гэдийлгэж хүзүүг өвчүүтэй нэг шугаманд тэгш байрлуулна. Гэмтсэн хүний аман дээр бинт (эсвэл нусны алчуур, даавуу, салфетик гэх мэт зүйл) тавина. Хажууд нь сөхөрч суугаад нэг гараа хэвтэж байгаа хүний духан дээр нь тавиад нөгөө гараараа эрүүнээс нь татаж амыг нээнэ. Амьсгалаа гүнзгий авч ам руу нь хүчтэй үлээнэ. Энэ үед өвчтөний хамрыг сайтар чимхэж байх хэрэгтэй. Эхний 3-5 үлээлтийг хурдан хийх ба нэг минутанд 12-14 удаа хийвэл үр дүнтэй.

Амнаас хамарт зохиомол амьсгал хийх арга. Эрүү зуурсан, гэмтсэн зэрэг зарим тохиолдолд зохиомол амьсгалыг амнаас хамарт хийнэ. Ингэхдээ амнаас аманд хиймэл амьсгал хийхтэй адилаар өвчтөнийг байрлуулж нэг гараараа амыг нь сайн хааж (эрүүг сайн түлхэж, шүд, уруул сайн нийлсэн байхаар) амьсгалаа гүнзгий аваад хамар руу нь үлээнэ. Энэ үед амаар нь агаар орох, гарах боломжгүй байвал үр дүн өгнө. Хиймэл амьсгалыг хүүхдэд шууд ам, хамар руу зэрэг хийнэ.

Зүрхний ажиллагаа гэнэт зогсох үед үзүүлэх анхны тусламж

Зүрхний ажиллагаа зогсох үед арьс цайж, хүүхэн хараа томорч, судасны цохилт мэдрэгдэхгүй болж, амьсгал зогсох шинж тэмдэг илэрнэ. Энэ үед зохиомол амьсгал хийж

зүрхэнд шууд бус иллэг хийнэ.

Зүрхний шууд бус иллэг хийх арга. Гэмтсэн хүнээ газар дээр, эсвэл хатуу тэгш зүйл дээр нуруугаар нь хэвтүүлж цээжнийх нь харалдаа сөхөрч суугаад өвчүүний доод хэсэгт гарын алгаа зөрүүлж давхарлаж тавина. Гарыг тохойн үеэр нугалахгүйгээр гарын хүчээр биш цээж биеийнхээ жингээр жигд огцом дарна. Алга дарсан хэсэгт 3-5 см хонхойж байхаар минутанд 60 удаа давтаж хийнэ. Зүрхний шууд бус иллэгийг 5 хүртэлх насны хүүхдэд 1 гараар, нярай болон хөхүүл хүүхдэд долоовор, дунд хурууны үзүүрээр хийнэ.

Зүрхний шууд бус иллэгийг зохиомол амьсгалтай хослуулан хийхэд илүү үр дүнтэй байдаг. Нэг хүн тусламж үзүүлж байвал уушгинд хоёр удаа зохиомол амьсгал өгч, 15 удаа зүрхний шууд бус иллэгийг хийнэ. Өвчтөний далан доор хувцас буюу бусад зүйл ивж толгойг нь гэдрэг болгон амьсгалын замыг чөлөөтэй байлгавал зохино.

Хоёр хүн тусламж үзүүлж байвал нэг нь зүрхний шууд бус иллэгийг хийж доош нь дараад буцаах үед нь нөгөө нь зохиомол амьсгал өгөх маягаар ээлжлэн хийнэ. Нэг удаа амьсгал өгч, 4 удаа зүрхний шууд бус иллэг хийх нь зүйтэй.

Зүрхний шууд бус иллэг болон зохиомол амьсгалыг цаг хугацаанд нь зөв хийвэл зөвхөн зүрхний үйл ажиллагаа төдийгүй бусад эрхтний алдагдсан хэм хэмнэлийг ч сэргээдэг.

Ясны хугарлын тухай ерөнхий ойлголт

Ясны бөх бат чанараас давсан гадны хүчний үйлчлэлээр түүний бүрэн бүтэн байдал алдагдаж зөөлөн эд хамт гэмтэхийг хугарал гэнэ. Ясны хугарал нь ил, далд байхаас гадна яс нь зөрсөн, зөрөөгүй гэж 2 янз байна. Яс хугарах үед хүчтэй өвдөж тэр хэсэгт хавдаж, цус хурахаас гадна цус алдах явдал ч гардаг. Мөн хөл, гарын хугарсан хэсгээр муруй харагдана. Яс хугарсан хэсгийг аль болох хөдөлгөөнгүй байлгах нь чухал бөгөөдхэрэв хөдөлгөөлхугарсан хэсэгт зөөлөн эд, том судас хавчигдаж улмаар гэмтлийн шоконд оржууаан алдаж болно.

Ил хугарлын үед шарханд ясны хэлтэрхий орохоос болгоомжлох нь зүйтэй бөгөөд тэгшлэх, засах гэж оролдохын хэрэггүй. Шархыг цэвэр даавуу, бинт зэргээр боож цусыг яаравчлан тогтоох арга хэмжээ авах шаардлагатай. Өвчин нэмэгдсээр ухаан алдаж болзошгүй тул өвчин намдаах эм өгөх зэргээр түүний эсрэг арга хэмжээг хамт авна. Мөч хугарсан бол чиг барьж бооно. Ингэхдээ мод, хүрз, нарны хаалт, фанер, самбар, мөчир зэрэг гар дор байгаа хатуу зүйлийг ашиглах нь зүйтэй. Чиг барьж боохдоо зөөлөн материалыг зузаавтар жийрэглэжөгвөл зохинГар, хөлийн яс хугарсан үед үзүүлэх анхны тусламж

Ясны хугарлын дотор дээд, доод мөчний хугарал 65-70 хувь тохиолддог. Гэмтэл бэртлийн үед гэмтсэн мөч эрхтнийг хөдөлгөөнгүй байлган, цаашид тээвэрлэн эмнэлэгт хүргэх

асуудал маш чухал юм.

Гар, хөлийн яс хугарсан үед аль болохоор хөдөлгөөнгүй байхаар чиг тавьж боох хэрэгтэй. Ингэж хөдөлгөөнгүй боохдоо хугарсан хэсгийн дээд, доод хоёр үеийг оролцуулан боодог. Бэхэлгээ хийхийн өмнө чиг тавих зүйлээ хөвөн, бинт зэрэг зөөлөн материалаар бүрэх нь зөөлөн эд холгогдох, дарагдахаас хамгаалах ач холбогдолтой. Ясны төвгөр хэсэгт хөвөн, бинтээр жийрэг хийж өгөх хэрэгтэй. Ясны ил хугарлын үед ясны хэлтэрхийг буцааж хийх, татаж авахыг хориглоно.

Өвчтөний хувцсыг тайлах шаардлагатай бол эрүүл гар, хөлөөс нь эхэлж тайлна. Хувцас өмсгөхдөө гэмтсэн мөчөөс нь эхлэх нь зүйтэй. Өвчтөнийг дамнуурга дээр хэвтүүлэх буюу босгохдоо гэмтсэн мөчийг хөндөхгүйгээр зөөнө.

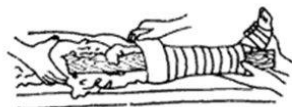
Дээд мөчний гэмтлийн үед гарыг сойж, хөдөлгөөнгүй болгохын тулд биетэй нь бэхэлж болно. Гарын шуу, бугалганы ясны хугарлын үед чигийг гадна ба дотор талаас нь тавина.

Дунд чөмөгний хугарлын үед хоёр ширхэг нарийн банз ашиглана. Нэг банз нь суганаас тавхай хүртэл, нөгөө нь цавинаас тавхай хүрсэн урттай байна. Гарын доорхи материалгүй үед эрүүл хөлийг гэмтсэн хөлтэй нь хэд хэдэн саваагаар бэхлэн боож болно.

Шилбэны ясны хугарлын үед гадна ба дотор талд нь хоёр ширхэг банз бэхлэн, үе оролцуулан бооно.

Аарцаг, нурууны яс хугарсан үед үзүүлэх анхны тусламж

Нурууны гэмтэлтэй өвчтөнийг заавал хавтгай зүйл дээр хэвтүүлэн тээвэрлэх ёстой. Хатуу банз мод байхгүй, зөвхөн зөөлөн дэвсгэр олдвол өвчтөнийг түрүүлгээ харуулан хэвтүүлж зөөвөрлөж болно. Биеийг нь нухахаас сэргийлэн хөнжил, пальто зэргийг дэвсэж бүсэлхий, тахим, хүзүүний хотгорт ивүүр зөөлөвч хийж өгнө.

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

Аарцагны ясны гэмтлийн үед мөн хатуу юман дээр хэвтүүлж толгойн дор зөөлөн юм ивнэ. Хөлийг өвдөг, түнхээр нь нугалж бага зэрэг алцгар байрлалд хэвтүүлнэ. Үүний тулд гудас, хөнжил зэргийг хуйлж тахиман доогуур нь ивж байрлуулна

УУЛ УУРХАЙН ЗАРЛАН МЭДЭЭЛЭХ ХУУДАС

Уурхайн үйл ажиллагаанд дуу чимээ ихтэй, салхи шуургатай, үг яриагаар ойлголцоход бэрхшээлтэй үед дараахи дохиогоор харилцан ойлголцоно.

Үүнд:

1. **АЖИЛЛУУЛ**
 - Гарын бугуйгаар гар зөв, эсвэл нар буруу 1- ээс дээш удаа эргүүлнэ.
2. **ЗОГСООХ**
 - Хоёр гараа бугуй, эсвэл шууны хэсгээр зөрүүлж өргөнө.
3. **Анхаар**
 - долоовор хуруугаа гозойлгоно.
4. **Шалга, үз** -
 - Долоовор ба дунд хуруугаа гозойлгож нүүр рүүгээ заана.
5. **КАСК МАЛГАЙГАА ӨМС** -
 - Гараараа толгой руугаа заана.

Аваар устгах төлөвлөгөөтэй танилцсан ажилтануудын гарын үсэг:

1.
2.
3.
4.
5.

оролцох хүн хүч техник хэрэгслийн бэлэн байдлыг хангах

Ээлжийн ахлах

Ослын үед гүйцэтгэх нийтлэг үүрэг

Осол аваарын дуудлага авсан даруй газар дээр нь хүрэлцэн очно.

Хөдөлгөөн хязгаарлах, зогсоох болон чиглэл өөрчлөх зэрэг арга хэмжээг тухайн нөхцөл байдалд тохируулан авна.

Ослын дуудлагаас хамааран шаардлагатай техник, туслах хүн хүчийг ослын газар руу илгээнэ.

Хуудас33/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

Ослын газарт тусгаарлах арга хэмжээг авч хамгаалах ажлыг ХАБ-ын мэргэжилтний заавраар гүйцэтгэнэ.

АНХААР: Радио станцаар осолдсон хүний нэрийг хэлэхгүй. Хэрэв тусламжийг талбай дээрээс шууд холбогдож дуудах боломжгүй бол хэн нэг хүнийг явуулж мэдээллийг шуурхай хүргүүлнэ.

ОГУ-ын заавраар шаардлагатай техник, хүн хүчийг уурхайн бүсэд шилжүүлэх, аврах ажиллагаанд орлцуулахад мэргэжлийн чиг үүргийн дагуу оролцоно.

Хүүдас34/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

Ослын үед гүйцэтгэх тусгай үүрэг

№	Аваар, осол	Гүйцэтгэх үүрэг, хариуцах чиглэл	Мөрдлөг болгон ажиллах журам
1	Түлш асгарах	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Их хэмжээний асгаралт үүссэн тохиолдолд тухайн хэсгийн бүх ажилтанд анхааруулж мэдээлэл өгнө. ✓ Шатамхай материал бол галын аюулаас сэргийлэх арга хэмжээ авна. ✓ Боломжтой бол асгаралтыг зогсоох, хязгаарлах арга хэмжээ авна. ✓ Осол гарсан газрын салхины дээд талд гарч байрлана. ✓ Асгаралтыг шингээгч бодис болон хүрээлэгч ойр байгаа тохиолдолд нэн даруй хэрэглэж асгаралтыг зогсоох, хяналтандаа авах асгарсан материалын хэмжээ, шинж чанарыг тодорхойлох ажил хийнэ. ✓ Цаг агаарын нөхцөл байдлыг тодорүүлна. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Асгаралтын журам ➤ Ослыг мэдээлэх, судлан бүртгэх журам
2	Хүний амь нас эрсдэх, хүнд гэмтэх	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ойр орчимд өөр хүн, осолдогч байгаа эсэхийг тодруулна. ✓ Анхны тусламж үзүүлэх боломжтой бол эмнэлэг иртэл шаардлагатай тусламжийг үзүүлнэ. ✓ Аврах, туслах баг, ОГУ-д шаардлагатай мэдээллийг өгч ослын газарт шуурхай хүргэх арга хэмжээг зохион байгуулж ажиллана. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ослыг мэдээлэх, судлан бүртгэх журам
3	Нуралт гулсалт үүсэх	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Яаралтай мэдээлж хөдөлгөөнийг зогсоож, аюултай бүсээс хүн, техникийг яаралтай холдуулан 500 метрээс багагүй зайд гаргана. ✓ Нуралт гулсалтыг зогсоох ажил хийгдэх шаардлага гарвал инженер болон ОГУ-ын зааврын дагуу шаардлагатай арга хэмжээг авна. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Геотехникийн эрсдэлтэй үед хэрэгжүүлэх түр журам
4	Цахилгааны осол, Аянга	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Цахилгааны эх үүсвэрийг салгах арга хэмжээ авна. ✓ "Алхамын хүчдэл" үүссэн байж болзошгүйг анхаарч хамгаалах арга хэмжээ авна. ✓ Нойтон хувцастай, бороотой үе бол бүү ойрт, бүү ойртуул. 	

Хүүдас35/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

		<ul style="list-style-type: none"> ✓ Үйлдвэр болон өндөр хүчдэлийн шугам болон цахилгаан таталтын хэсгийн газар газардуулга хийх ✓ 	
	Газар хөдлөлт	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Аюулаас урьдчилан сэргийлэх арга ажлыг нарийвчлан төлөвлөж бие бүрэлдэхүүний гүйцэтгэх үүрийг нэг бүрчлэн тодорхойлох; ✓ Аюулын үеийн бэлэн байдал болон яаралтай цугларах, гамшгаас урьдчилан сэргийлэх арга хэмжээг зохион байгуулах арга ажиллагаа, түүний бэлэн байдлыг хангуулах, холбогдох хууль тогтоомж, дүрэм журмыг судалж, зохих мэдлэг дадлага эзэмшүүлэх ✓ Газар хөдлөх явцын үед нурах, дарагдах магдлалтай объектоос гарч задгай талбайд гарч аюулгүй болсон цагт ажилд бэлдэх 	Байгалийн гамшиг үзэгдлийн журам
4	Хүчтэй шороон шуурга, цас бороо	Аюул өртөхөөс урьдчилан сэргийлж цаг агаарын нарийвчилсан мэдээ мэдээллийг тооцоолон ажлаа төлөвлөж эд хөрөнгө хүн хүчээ хамгаалах бэхлэгээ хийж, шуудуу татах, түр хорогдох байр хоол унд талбай бэлдсэн байх.	Онцгой байлын журам

Долоо хоног, сар тутамд хийгдэх аюулгүй ажиллагааны үзлэгийн төлөвлөгөө

№	Үзлэг шалгалтыг хийх ажлын байр, шалгах зүйлүүд	Хийгдэх ажил	Огноо
1	Байрлал		
1	Хортой шатах, дэлбэрэх материалыг зориулалтын байранд хадгалах нөхцөлийг хангасан эсэх	Шалгалт хийж, нөхцөлийг хангах	2-р улирал
2	Барилга байгууламжийн гэрэлтүүлэг, агааржуулалт, эрүүл ахуйн нөхцөл сайн эсэх	Шалгалт хийж, нөхцөлийг хангах	2-р улирал
3	Аюулын үед хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө	Шалгалт хийж, нөхцөлийг хангах	1-р улирал
4	Аюулын үед хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө байгаа эсэх	Боловсруулах	2-р улирал
5	Энэ төлөвлөгөөний талаар уурхайн ажиллагсад хангалттай зааварчилгаа авсан эсэх	Сургалт явуулах	Хагас жилд 1 удаа
6	Эрүүл мэнд ба эрүүл ахуй	Гэрээт эмч	1сар бүр
7	Угаалга болон хүмүүсийн хувийн ариун цэврийг хангах байгууламж байгаа эсэх	Шалгалт хийж, нөхцөлийг хангах	2-р улирал

Хуудас 36/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

8	Уурхай оффис болон тээврийн хэрэгсэл, ажиллагсад нь богино долгионы харилцаа холбооны хэрэгслээр бүрэн хангагдсан эсэх	Шалгалт хийж, нөхцөлийг хангах	Төлөвлөгөөт бус
9	Гал түймрийн аюул түүнээс урьдчилан сэргийлэх нь	Ажлын байрны үзлэг	2,4-р улирал
10	Гал унтраах зааварчилгааг бүх хүмүүст өгсөн эсэх	Сургалт явуулах	Улиралд 1 удаа
11	Гал унтраах хэрэгсэл хангалттай байгаа эсэх	Шалгалт хийж, нөхцөлийг хангах	1-р улирал
12	Стандартын заасны дагуу газарт шатахуун тослох материалыг хадгалах эсэх	Шалгалт хийж, нөхцөлийг хангах	2,4-р улирал
13	Бүх цахилгааны шугаманд газардуулга хийсэн эсэх	Ажлын байрны үзлэг хийх	1-р улирал
14	Цахилгааны утас, шугам нь аюулгүй байдлыг бүрэн хангаж чадсан эсэх	Ажлын байрны үзлэг хийх	1-р улирал
15	Хог хаягдал нь байгаль орчин, ан амьтны аймагт ямар нэгэн сөрөг нөлөө үзүүлдэг эсэх	Шинжилгээ, судалгаа бүртгэл хийлгэх	Сар бүр
16	Ажиллагсад бүгд аюулгүй байдлыг ханган ажиллах сургалтанд хамрагдсан эсэх	Сургалт явуулах	Улирал тутам
17	Бүх ажиллагсад гал түймэр унтраах арга ажиллагааг бүрэн суралцсан эсэх	Сургалт явуулах	Улирал тутам

УУРХАЙН диспетчер

Ослын үед гүйцэтгэх нийтлэг үүрэг

Ослын мэдээлэл авсан даруй мастер, ХАБ-ын мэргэжилтэний заавраар мэдээлэл дамжуулна.

Ослын талаарх дэлгэрэнгүй мэдээллийг минутын нарийвчлалтайгаар Онцгой байдлын мэдээлэх хуудсанд тэмдэглэж авах бөгөөд ослын байрлалыг план зурагт тэмдэглэнэ.

Уурхайн бүсэд хөдөлгөөн хязгаарлах, шилжүүлэх зогсоох ажилд туслан хөдөлгөөн зохицуулалтыг хийнэ.

Дараах хүмүүст мэдээлэл хүргэж ажиллана. Үүнд:

- ✓ ХАБ-ын мэргэжилтэн
- ✓ ОБ-ын баг/ гал унтраах баг
- ✓ Уурхайн дарга
- ✓ Осол гарсан нэгжийн удирдлага
- ✓ ХАБЭАБО-ны инженер, мэргэжилтэн
- ✓ Хамгаалалтын албаны уурхай дээрх удирдлага

Радиостанцийн бүх сувгаар "Ослын талаарх мэдээллийг 1-р сувгаар ирүүлэх ба бусад ажлыг дамжуулахгүй байх" тухай анхааруулна.

Хуудас37/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

АНХААР: Уурхай дээр байгаа нэгжийн удирдлагатай нэн даруй холбоо барих боломжгүй бол суудаг өрөө, гал тогоо руу хүн явуулж дуудуулна.

Осол аваарын дуудлага хүлээн авч бүртгэхдээ дараах мэдээллийг оруулна. Үүнд:

- ✓ Хэн мэдээлсэн болон тэр хүнтэй эргэж яаж холбогдох;
- ✓ Осол хаана, хэзээ гарсныг бүртгэх;
- ✓ Аюулын тодорхойлсон уу? Цаашдаа ямар муу үр дагавар гарч болох вэ?
- ✓ Хэдэн осол тохиолдсоныг бүртгэх;
- ✓ Ямар тусламж хэрэгтэй байгаа зэргийг тодруулж дахин тодруулах зүйл гарвал эргэж холбогдохоо ойлгуулна.

Хүүдас38/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

Ослын үед гүйцэтгэх тусгай үүрэг

№	Аваар, осол	Гүйцэтгэх үүрэг, хариуцах чиглэл
1	Хүний амь нас эрсдэх, хүнд гэмтэх	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Аврах багийн хөдөлгөөнийг чиглүүлж ослын газарт шуурхай хүргэхэд туслана. ✓ Анхан шатны тусламж бүрэн үзүүлж дараагийн шатанд шилжүүлнэ ✓ Хөдөлгөөнийг зогсоож заавар хүлээнэ.
2	Нуралт гулсалт үүсэх	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Аюул үүсэх талбараас машин,механизм ,ажилдыг аюулгүй талбайд гаргасан байх ✓ Нуралтын бүс руу явах маршрутын замд хааж тэмдэг тэмдэглэгээг хамгаалж анхааруулсан байна ✓ Зөвшөөрөл өгтөл бүх техникийн хөдөлгөөнийг зогсоож анхааруулна.
3	Цахилгааны осол, Аянга	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Хөдөлгөөнийг зогсоож заавар хүлээнэ.Цахилгаан сорон орны үүсвэрүүдийг саармагжуулж биед байгаа болон цахилгаанаар холбогдсон биетийг бүрэн унтраасан байна.

ХАБ-ын мэргэжилтэн

Ослын үед гүйцэтгэх нийтлэг үүрэг

Дуудлага авсан даруй ослын газарт ирсэн ХАБ-ын мэргэжилтэн хэлтсийн удирдлагыг ирэх хүртэл ОГУ-ийн үүрэг гүйцэтгэнэ.

Тухайн ослын онцлогоос хамааруулан Онцгой байдлын ажилтан, Гал сөнөөгч, Эмч, Байгаль орчны мэргэжилтэн болон, Галын машин, бусад шаардлагатай тоног төхөөрөмжийг ослын газар руу ирүүлнэ.

Аврах багийг шуурхай ирүүлэх, чиглүүлэх болон шаардлагатай зохион байгуулалтын арга хэмжээг авч хэрэгжүүлнэ.

Ослын газар дээр тусламж үзүүлэх, нүүлгэн шилжүүлэх ажлыг зохион байгуулна

Тусгаарлах, аюулгүй байдлыг хангах ажлыг газар дээр нь зохион байгуулна.

Шаардлагатай нөөц хүч хэрэгслийн тооцоог гаргана.

Штаб байгуулагдсан бол холбоо барьж нөхцөл байдлын талаарх мэдээллийг өгнө.

Дараах албан тушаалтанд мэдээлэл өгнө. Үүнд:

- ✓ ХАБЭА-ны инженер
- ✓ Уурхайн эмч, БО, ОБ, цахилгаанчин
- ✓ Уурхайн дарга

Аваарын байдал намжсан үед судалгаанд шаардлагатай баримт бүрдүүлэх ажлыг гүйцэтгэнэ.

Хүүдас39/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

Ослын үед гүйцэтгэх тусгай үүрэг

№	Аваар, осол	Гүйцэтгэх үүрэг, хариуцах чиглэл	Мөрдлөг болгон ажиллах журам
1	Хүний амь нас эрсдэх, хүнд гэмтэх	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ойр орчимд өөр хүн, осолдогч байгаа эсэхийг тодруулна. ✓ Анхны тусламж үзүүлэх боломжтой бол эмнэлэг иртэл шаардлагатай тусламжийг үзүүлнэ. ✓ Аврах, туслах баг, ОГУ-д шаардлагатай мэдээллийг өгч ослын газарт шуурхай хүргэх арга хэмжээг зохион байгуулж ажиллана. ✓ Аврах ажиллагаанд шаардлагагүй хүн, техникийг ослын газраас тусгаарлаж холдуулна, хөл хорио тогтооно. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ослыг мэдээлэх, судлан бүртгэх журам
2	Нуралт гулсалт үүсэх	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Аюултай бүсээс хүн, техникийг яаралтай холдуулан 500 метрээс багагүй зайд гаргана. ✓ Нуралтын бүсийг хаах, хязгаарлах, тэмдэглэх арга хэмжээ авна. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Геотехникийн эрсдэлтэй үед хэрэгжүүлэх түр журам
3	Цахилгааны осол, Аянга	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Цахилгааны эх үүсвэрийг салгах арга хэмжээ авна. ✓ "Алхамын хүчдэл" үүссэн байж болзошгүйг анхаарч хамгаалах арга хэмжээ авна. ✓ Мэргэжлийн цахилгаанчинг ослын газарт шуурхай ирүүлнэ. ✓ Нойтон хувцастай, бороотой үе бол бүү ойрт, бүү ойртуул. 	

Ослын газрын удирдагч (ОГУ)

Ослын үед гүйцэтгэх нийтлэг үүрэг

Ослын газрын удирдах хүн нь ХАБЭА-ны инженер байна. Уурхайн даргыг ослын газарт ирэх хүртэл ээлжийн ХАБ-ны мэргэжилтэн ОГУ-ийн үүрэг гүйцэтгэнэ. ОГУ-ийн шалгах жагсаалтыг мөрдөнө.

Уурхайн даргад ослын мэдээлэл өгч ослын газар руу нэн даруй явуулах хүн хүч, техникийг зөвшилцөнө. Энэ талаар цаг тухайд нь штабт мэдэгдэж дэмжлэг авна.

Шаардлагатай аврах анги, мэргэжлийн байгууллагад мэдээлж дуудлага өгнө. Хэрвээ техникт хүн гацсан мэдээлэл ирвэл Даланжаргалан сумын Онцгой байдал, аврах багийн ахлагчтай яаралтай холбогдож, ослын дуудлага өгнө.

Хуудас40/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

Аврах багийг чиг үүргийн хувьд зааварчилан аврах, нүүлгэн шилжүүлэх үйл ажиллагааг саадгүй зохион байгуулж ажиллана.

Учирч болох эрсдэлийг үнэлж шаардлагатай арга хэмжээг газар дээр нь авна.

Уурхайн даргад 30 минут тутамд байдлыг илтгэж ослын газарт шаардлагатай нөөц, хангалтыг бүрдүүлж ажиллана.

Аваарын нөхцөл байдал устсаны дараа өөрийн биеэр хянаж үзээд "Бүх зүйл хэвийн" гэсэн дохио өгч аваарын байдлыг цуцлана.

Аваарыг устгасны дараа шалтгааныг тогтоох, судлах болон цэвэрлэх ажлыг эхлүүлнэ.

Ослын үед гүйцэтгэх тусгай үүрэг

№	Аваар, осол	Гүйцэтгэх үүрэг, хариуцах чиглэл	Мөрдлөг болгон ажиллах журам
1	Түлш асгарах	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Шаардлагатай техник хүн хүчийг дайчлахаас гадна мэргэжлийн хүн, мэргэжлийн байгууллагын зөвлөгөө тусламжийг авах ажлыг хийнэ. ✓ Холбогдох мэргэжлийн байгууллагатай хамтран ажиллана. ✓ Агаар дахь химийн бодисын сорьцыг авч нөхцөл байдлыг үнэлэн дараагийн авах арга хэмжээг тодорхойлно. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Асгаралтын журам ➤ Ослыг мэдээлэх, судлан бүртгэх журам
2	Хүний амь нас эрсдэх, хүнд гэмтэх	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Ослын газар явагдах аврах, шилжүүлэх болон судалгаа шинжилгээний ажлыг саадгүй зохион байгуулна. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Ослыг мэдээлэх, судлан бүртгэх журам
3	Нуралт гулсалт үүсэх	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Аваарын байдлыг арилгах арга хэмжээг цаг алдалгүй зохион байгуулна. ✓ Геотехник, геологи зэрэг мэргэжлийн инженерүүдийг ослын газарт шуурхай ирүүлнэ. 	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Геотехникийн эрсдэлтэй үед хэрэгжүүлэх түр журам
4	Цахилгааны осол, Аянга	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Мэргэжлийн цахилгаанчин шаардлагатай бол ослын газарт яаралтай ирүүлнэ. ✓ Аваар устгах үйл ажиллагааг шуурхай зохион байгуулна. ✓ Хэвийн байдлыг сэргээхэд шаардлагатай нөөцийг дайчлан бэлтгэнэ. 	

Хуудас41/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

УУРХАЙН ДАРГА

Ослын үед гүйцэтгэх нийтлэг үүрэг

Ослын мэдээг ОГУ уурхайн даргад ирүүлэх бөгөөд аваарын нөхцөл байдал болон хэрэгцээт тусламж, нөөцийн талаарх мэдээллийг өгнө.

Аваар, ослын мэдээг авсан даруйд штабыг байгуулж шаардлагатай тусламж, дэмжлэгийг үзүүлэхэд бэлтгэнэ.

ОГУ-ийн мэдээллийн дагуу аваарыг устгахад шаардагдах бүхий л нөөц, хүн хүч, техникийг удирдан зохион байгуулж ажиллана.

Төрийн болон мэргэжлийн байгууллагатай холбоо барих, тусламж авах болон ажилтан, иргэд, олон нийтэд мэдээлэл өгөх ажлыг хариуцан зохион байгуулна.

Компанийн удирдлагад аваарын нөхцөл байдлын талаарх мэдээллийг хүргэж шаардлагатай дэмжлэг авах ажлыг шуурхай зохион байгуулна.

Штабын бүрэлдэхүүнд ажиллах албан тушаалтнуудыг үүрэгжүүлж ажиллана.

Шаардлагатай бол штабт өөрийгөө орлох ажилтныг томилж үлдээн ослын газарт очиж аваар устгах багийг удирдан ажиллана.

Байгаль орчны мэргэжилтэн

Ослын үед гүйцэтгэх нийтлэг үүрэг

ОГУ шаардлагатай гэж үзвэл ослын бүсэд тусламж үзүүлэхээр очно.

ОГУ шаардлагатай гэж үзвэл аюул ослын үед авч байгаа арга хэмжээний талаар бичилт хийнэ.

Асгаралттай тэмцэх хэрэгслийг аван ослын газар очин тусгаарлах арга хэмжээ авна.

Асгаралт нь их хэмжээний бөгөөд хүрээлэн буй орчныг бохирдуулахаар бол тухайн хэсгийн мастер болон уулын мастертай холбогдон дараах ажлыг яаралтай эхлүүлнэ. Үүнд:

- ✓ Хаягдал хөрс буулгуулж далан, хаалт босгох.
- ✓ Суваг шуудуу ухуулж, асгарсан материалын урсгалын урсацыг өөрчилж, аюултай газар орчноос холдуулах.
- ✓ Материал асгарсан талбайгаас 300 метрийн радиуст тойруулж харуул хамгаалалт тавих ажлыг зохион байгуулах.

Боломжтой бол аваарын үед үүссэн орчны агаарын найрлага дахь хорт бодисын хэмжээг тодорхойлж тогтоох ажил хийнэ.

Яаралтай тусламжийн нэгж

Ослын үед гүйцэтгэх нийтлэг үүрэг

Дуудлагын дагуу ослын бүсэд яаралтай тусламж үзүүлэхээр очно.

Осолдогчдыг ангилан ялгах, анхны тусламж үзүүлэх, нүүлгэн шилжүүлэх, дараагийн шатлалын эмнэлэгт хүргэх зэрэг ажлыг эмнэлгийн тусламж үйлчилгээний стандартын дагуу үзүүлнэ.

Өөр ямар төрлийн эмнэлгийн тусламж шаардлагатай байгааг ослын газарт очсон даруй тодорхойлж нэмэлт тусламж авах шаардлагаа ОГУ-д хэлнэ.

Хуудас42/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

Нүүлгэн шилжүүлэх, эмнэлэгт хүргэх ажилд ОГУ-аас дэмжлэг авч шаардлагатай техник, хүчийг дайчлан хэрэглэнэ.

Осолдогчид хийгдсэн эмчилгээг тэмдэглэж явах бөгөөд эмнэлэгт хүргэх тохиолдолд тухайн үеийн биеийн байдлыг тодорхойлсон дагалдах хуудас бичиж үлдээнэ. Үүнд:

- ✓ Цусны даралт;
- ✓ Сатураци;
- ✓ Пульс;
- ✓ Гэмтэл бэртлийн байдал;
- ✓ Боломжтой бол архаг болон удамшлын өвчний мэдээллийг оруулна.

Онцгой байдлын хэсэг /Гал унтраах баг

Ослын үед гүйцэтгэх нийтлэг үүрэг

Ослын газарт нэмэлт хүч, мэргэжлийн ангийн тусламж шаардлагатай бол ойр байгаа ангиас эхлэн дуудлага өгөх ажлыг ослын дуудлага хүлээн авсанаас хойш 10 минутын дотор хийнэ.

Ослын газраас хүмүүсийг нүүлгэн шилжүүлэх, өмч хөрөнгийг өмчийн хэлбэр үл харгалзан авран хамгаалах ажлыг зохион байгуулна.

Ослын дуудлагаар шуурхай хүрэлцэн очиж аврах, туслах ажлыг гүйцэтгэх бөгөөд мэргэжлийн ангитай нягт хамтран ажиллах тэдгээрт шаардлагатай дэмжлэгийг үзүүлнэ.

Ослын газарт аврах, гал унтраах ажиллагааг ОГУ-ийн чиг үүргийн удирдлага доор гүйцэтгэх бөгөөд мэргэжлийн анги ирсэн тохиолдолд удирдлагыг мэргэжлийн ангийн даргад шилжүүлнэ.

Ослын үед гүйцэтгэх тусгай үүрэг

№	Аваар, осол	Гүйцэтгэх үүрэг, хариуцах чиглэл	Мөрдлөг болгон ажиллах журам
1	Түлш асгарах	✓ Гал гарах боломжтой эсэхийг магадлан бэлэн байдлыг хангаж ажиллана.	➢ Асгаралтын журам ➢ Ослыг мэдээлэх, судлан бүртгэх журам
2	Хүний амь нас эрсдэх, хүнд гэмтэх	✓ Шаардлагатай бол ослын газарт эмнэлгийн багт дэмжлэг үзүүлж ажиллана. ✓ Техникт хүн дарагдах, гацах зэрэг тохиолдолд шуурхай аврах ажиллагааг гүйцэтгэнэ.	➢ Ослыг мэдээлэх, судлан бүртгэх журам
3	Нуралт гулсалт үүсэх	✓ Бэлэн байдлыг хангаж ОГУ-ын зааврыг хүлээх бөгөөд хүн өртсөн тохиолдолд аврах ажиллагааг шуурхай зохион байгуулна.	➢ Геотехникийн эрсдэлтэй үед хэрэгжүүлэх түр журам
4	Цахилгааны осол, Аянга	✓ Ослын газарт хүрэлцэн очиж бэлэн байдлыг хангаж ажиллана. АНХААР: Цахилгаан шугам буюу цахилгаан хэрэгсэл шатаж байгаа үед ажлын шугамаар гал унтраах бодис шүршихийг хориглоно.	➢ Гамшгаас хамгаалах журам

Хуудас43/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

НАЙМ. АЮУЛ ОСЛЫН ҮЕД УУРХАЙД МӨРДӨХ ЖУРАМ

Ослын үед ажилтан нь уг осол аваарын талаар уурхайн ХАБ-ын мэргэжилтэн, Онцгой байдал болон гал сөнөөгч, эмч нарт шуурхай мэдээлэхээс гадна дараах зарчмыг дагаж мөрдөнө. Үүнд:

1. Өөрийгөө болон бусдыг аюулд өртүүлэхгүй байх;
2. Сандарч тэвдэхгүй байх;
3. Осол гарсан даруйд холбогдох албан тушаалтанд радио холбоо, утсаар эсвэл хамгийн ойр буй хүнд мэдээлэх;
4. Хүрээлэн буй байгаль орчинд сөрөг нөлөө үзүүлэх үйлдлийг таслан зогсоох
5. Боломжтой бол эд, материалын гарз хохирол болон машин, тоног төхөөрөмжийн эвдрэл гэмтлээс урьдчилан сэргийлэх;
6. Аюул ослын хамрах хүрээ, учруулах гарз хохирлын хэмжээг үнэлэх, дүн шинжилгээ хийх;
7. Мэдрэмжтэй байж, тухайн нөхцөл байдалд тохирсон шийдвэр гаргах;
8. Аюул ослыг түргэн хугацаанд үр дүнтэй шийдэх, хэрэгжүүлэх, мэргэжлийн баг бүрэлдэхүүнд туслалцаа үзүүлэх зарчим баримтална.

Зарим нэг аваар ослын тохиолдлын үед ажилтнуудын үүрэг, ажиллах зарчмыг тодруулах зорилгоор жишээ болгон дараах тохиолдлуудад загварчлан тусгав.

1. ТАЛБАЙ ДЭЭР ТҮЛШ АСГАРАХ

Энэ тохиолдолд шатахуун түгээх станц болон зөөврөөр цэнэглэх машинд аливаа эвдрэлээс үүдсэн асгаралтын үед авах арга хэмжээний талаар зааварчилгаа өгсөн байх нь үүсч болох аюул эрсдэлийг бууруулах ач холбогдолтой.

Тухайн аваар ослыг устгах үйл ажиллагаанд оролцох ажилтнуудын чиг үүрэг, баримтлах зарчмыг доор загварчлан үзүүлэв. Үүнд:

1.1. Ослын бүсэд байгаа хүн

- ✓ Өөрийгөө болон бусдыг аюул осолд өртүүлэхгүй байх /ажлаа зогсоох, цахилгааны эх үүсвэрийг унтраах, машин техник, тоног төхөөрөмжөө холдуулах, ослын бүсэд байгаа бусад хүмүүст анхааруулах, сэрэмжлүүлэх дохио өгөх г.м/.
- ✓ Өөрийн ахлах ажилтан, уурхайн ХАБЭАБО-ны хэлтсийн ХАБ-ын болон ОБ-ын ажилтнуудад нэн даруй станцаар, утсаар мэдэгдэж дуудлага өгнө.
- ✓ Их хэмжээний түлш асгарах тохиолдолд "Осол осол" гэж чангаар хашгирах буюу станцаар бүх уурхайн ажилтнуудад мэдээлэл өгнө.
- ✓ Их хэмжээний түлш асгарах тохиолдолд хамгийн ойр байгаа галын дохиололыг идэвхижүүлж, нийт ажилтан ажиллагсадыг аюулгүй Цугларах цэгт очихыг мэдэгдэнэ.
- ✓ Дуут дохио дуугармагч бүх ажилтнууд ажлаа орхиод Цугларах цэгт нэн даруй хүрэлцэн очиж галын идэвхитэн, ХАБ-ын болон ахлах ажилтнууддаа тоогоо өгнө.
- ✓ Осол гарсан газрын салхины дээд талд мөн өндөрлөг газар гарч байрлана.
- ✓ Өөрийн мэдлэг туршлагад үндэслэн өөрийгөө болон бусдыг аюулд өртүүлэхгүй байх боломжит нөхцөлд тухайн асгарсан материалыг тоног төхөөрөмж эсвэл устай холилдохоос сэргийлж ямар материал асгарсан болохыг олж тогтооно.
- ✓ Асгаралтыг шингээгч бодис болон хүрээлэгч материал ойр байгаа тохиолдолд нэн даруй хэрэглэж асгаралтыг зогсоох, хяналтандаа авч асгарсан материалын хэмжээ, шинж чанарыг тодорхойлно.
- ✓ Цугларах цэгээс тарж болно гэсэн удирдамж, заавар өгтөл Цугларах цэгийг орхиж явахыг хориглоно.
- ✓ Шаардлагатай тохиолдолд цаашид хийгдэх удирдамж, чиглэлийг хүлээнэ.

1.2. Ослыг анх харсан ослын дуудлага өгөх хүн

- ✓ Өөрийгөө болон бусдыг аюул осолд өртүүлэхгүй байх шаардлагатайг анхаар.
- ✓ Ослын талаар дараах хүмүүст эхэлж мэдэгдэнэ.

Хүүдас44/66

- ХАБ-ын мэргэжилтэн, шаардлагатай бол Онцгой байдлын ажилтан, Гал сөнөөгчид болон Эмчид станц, утсаар, боломжгүй тохиолдолд хүн явуулж маш яаралтай мэдэгдэнэ.
 - Өөрийн ахлах ажилтанд яаралтай мэдэгдэнэ.
 - Ноцтой осол, гал гарсан тохиолдолд тухайн хэсэгт байрлах бүх ажилчдад мэдээлж анхааруулах хэрэгтэй.
- ✓ ХАБ-ын болон ОБ-ын ажилтнаас өгсөн зааврын дагуу ослын газарт цаашид ажиллана.
- ✓ Ослын талаарх дэлгэрэнгүй мэдээллийг "Урьдчилсан мэдэгдлийн хуудас"-д бичиж үлдээнэ.

АНХААР: Хэрэв дээрх хүмүүстэй талбай дээрээс шууд холбогдох боломжгүй бол хэн нэг хүнийг явуулж мэдээллийг шуурхай хүргүүлнэ.

1.3. ХАБЭАБО-ны инженер

- ✓ Ослын дуудлага хүлээн авсан даруй ХАБЭАБО-ны инженер эсвэл түүнийг орлон ажиллаж байгаа ажилтан инженер эсвэл түүнийг орлон ажиллаж буй албан тушаалтанд ослын талаар мэдээлэл өгч, ослын газар руу нэн даруй явуулах хүн хүч, техникийн зөвшилцөнө.
- ✓ Тухайн ослын онцлогоос хамааруулан ОБ-ын ажилтан, Гал сөнөөгч, Эмч, Байгаль орчин болон ХАБ-ын ажилтныг Эмнэлэг, Галын машин болон бусад шаардлагатай тоног төхөөрөмжийн хамт ослын газар руу явуулна. Олон осолдогчтой эсвэл их хэмжээний гал гэх мэт том хэмжээний осол гарсан тохиолдолд ХАБЭАБО-ны инженер өөрөө мөн бусад шаардлагатай албан тушаалтнууд яаралтай ослын газар очино.
- ✓ Ослын талбайд аваар устгах ажиллагааг зохион байгуулж, удирдан ажиллана.
- ✓ Хэрвээ хүн тоног төхөөрөмж болон бусад тээврийн хэрэгсэлд гацсан мэдээлэл ирсэн тохиолдолд "Билэгт баялаг" ХХК-ийн Аврах багийн ахлагчтай яаралтай холбогдож, ослын дуудлага өгнө.
- ✓ Шаардлагатай тохиолдолд Даланжаргалан сумын цагдаагийн хэлтэс, болон сумын эмнэлэгтэй холбоо барин тэдний тусламж хэрэгтэй байж болохыг илтгэнэ.

1.4. ХАБ-ын мэргэжилтэн

- ✓ Дуудлага авсан даруй ослын газарт хүрэлцэн очиж ОГУ-ийн үүрэг гүйцэтгэнэ.
- ✓ Тухайн ослын онцлогоос хамааруулан ОБ-ын ажилтан, Гал сөнөөгч, Эмч, БО-ны мэргэжилтний аль нэгтэй хамт шаардлагатай Эмнэлэг эсвэл Галын машин болон бусад тоног төхөөрөмжийг авч ослын газарт түргэн шуурхай очно.
- ✓ ХАБЭА-ны инженер ослын газарт очоогүй үед бусад Ахлах ажилтнуудтай зөвшилцөн Ослын талбайд аваар устгах ажиллагааг зохион байгуулж, удирдан ажиллана.
- ✓ Нөхцөл байдлыг үнэлж асгарсан материалын тархалтыг багасгах, зогсооход шаардагдах тоног төхөөрөмж, хэрэгслийг ажилчдад тарааж өгнө.
- ✓ Асгарсан материал урсаж устай холилдох, худаг руу орох, уурхайн талбайгаас гарах магадлалтай эсэхийг тодорхойлно.
- ✓ Орон нутгийн иргэд, ослын бүсийн ойр орчим амьдардаг айл өрхүүдэд эрсдэлтэй байгаа тохиолдолд уурхайн удирдагчийн заавраар арга хэмжээ авна.
- ✓ Инженер болон түүнийг орлон ажиллаж буй ажилтныг осол, аваарын талаарх мэдээлэл авсан арга хэмжээний биелэлт, явцын талаарх мэдээллээр тогтмол хангана.
- ✓ Осол аваарын урьдчилсэн мэдэгдлийг явуулж, ослын судалгааг эхэлнэ.

1.5. Уурхайн дарга

- ✓ Осол аваарын талаарх мэдээлэл авсан даруйд ХАБЭАБО-ны инженерт мэдэгдэх бөгөөд шаардлагатай тохиолдолд түүний хамт эсвэл өөрөө ослын газар даруй очно.
- ✓ ХАБЭАБО-ны инженертэй ослын бүсээс ажилчдыг нүүлгэн шилжүүлэх шаардлагатай эсэх, учирсан хор хөнөөлийг багасгах, цэвэрлэж зайлуулахад шаардагдах тоног төхөөрөмж, хүн хүчний хэрэгцээ байгаа эсэхийг хэлэлцэнэ.

Хүүдас45/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

- ✓ Улаанбаатар хот дахь компанийн удирдлагуудтай холбоо барьж, асгарсан материалын тухай мэдэгдэж зохих мэдээллээр тогтмол хангана.
- ✓ Шаардлагатай бол хяналтын төв дээр өөрийгөө орлох ажилтныг томилж үлдээнэ.

1.6. Байгаль орчны ажилтан

- ✓ Шаардлагатай гэж үзвэл ослын бүсэд тусламж үзүүлэхээр очно.
- ✓ Шаардлагатай гэж үзвэл аюул ослын үед авч байгаа арга хэмжээнүүдийн талаар бичилт хийнэ.

2. БАЙГАЛЬ ОРЧНЫ ОСЛЫН ТОХИОЛДОЛ

2.1 Нефтийн бүтээгдэхүүн асгарсан тохиолдолд

- ✓ Өөрийгөө болон бусдыг аюулаас хамгаалах
 - Ажлаа зогсооно
 - Галын эх үүсвэрийг устгахын тулд цахилгаан үүсгүүр болон тоног төхөөрөмжийг унтраана.
- ✓ Хувийн хамгаалах хэрэгсэл хэрэглээгүй бол салхины дээд талд байрлах
- ✓ Боломжтой бол цаашид нефтийн бүтээгдэхүүн асгарахаас сэргийлэх
 - Төмөр торхны баруун талын нүхийг бөглөж, тагийг эргүүлж таглана.
 - Усны эх үүсвэрээс хол байлгана.
- ✓ Тоног төхөөрөмжийг эвдрэлээс сэргийлэх
 - Ослын бүс дэх тоног төхөөрөмжийг зогсооно.
 - Шатахуун асгарсан цэгээс тоног төхөөрөмжийг зайлуулна.
- ✓ Асгарсан шатахууны хэмжээ, чанарыг тогтооно.
- ✓ Ослын байдлын үед хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөнд заасны дагуу нефтийн бүтээгдэхүүн асгарсан тухай мэдээллийг удирдлагад мэдэгдэнэ.

2.2 Газар дээр шатахуун асгарсан үед

- ✓ Асгарсан шингэнийг газрын гадаргуу дээр тогтоон барина. Асгарсан шатахуун дээгүүр машин техник явах, улмаар бохирдлын хүрээ тэлэхээс сэргийлнэ.
- ✓ Асгарсан шингэнийг идэвхгүй бодисонд шингээнэ. /элс, шороо гэх мэт/
- ✓ Бага хэмжээний асгарсан шатахууныг төмөр торхонд хийж зохих устгал хийхийн тулд уурхайн талбай руу аваачина.
- ✓ Их хэмжээний асгарсан шатахууныг дугуйт ачигч болон бусад өөрөө явагч техникийг ашиглан цуглуулна. Үүнийг зохих устгал хийхийн тулд уурхай руу тээврийн хэрэгслээр зөөнө.

2.3 Усанд шатахуун асгарсан тохиолдолд

- ✓ Усанд асгарсан шатахууныг адсорбент хийж, асгарсан шингэнийг аль болох бага талбайд барина.
- ✓ Бохирдлын эх үүсвэрийг аль болох бага хугацаанд устгана. Үүний тулд хөвж буй шингэнийг вакум насосоор соруулан авч, төмөр торх юмуу эсвэл сорогч техник рүү хийж зохих устгал хийхийн тулд уурхай руу зөөнө.
- ✓ Хэрэв асгарсан шатахууны тархалтыг зогсоож чадаагүй юмуу эсвэл бохирдсон газрыг бүрэн цэвэрлээгүй тохиолдолд асгарсан шатахууныг шатааж болох эсэх талаар орон нутгийн засаг захиргаатай зөвлөлдөнө.

2.4 Хувийн хамгаалалтын хэрэгсэл

- ✓ Химийн бодист тэсвэртэй хувцас, резинэн гутал, резинэн бээлий өмсөн, нүдний шил зүүж, амьсгалын аппарат хэрэглэнэ.

Уурхайн аваар осол гарч болзошгүй объектуудын жагсаалт:

Аваар устгах төлөвлөгөөний шуурхай хэсэгт уулын бүх ажил, хүний биед аюултай ослын бүх төрлийг бүрэн гүйцэд тусгасан байна.

Хуудас46/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

Аваар ослыг устгахтай холбоотой шууд холбогдолгүй сэргээн босголтын арга хэмжээг аваар устгах төлөвлөгөөний шуурхай хэсэгт оруулж, уг хэсгийн ажлыг нэмэгдүүлэхийг хориглоно.

Хүснэгт №1

№	Объектуудын нэр	Гарч болзошгүй аваар осол	Эд хөрөнгө, хүний амь насанд аюул учруулж болох нөхцөлүүд
1	Уурхайн хана, хөрсний мөргөцөгт	Хөрсний гулсалт, нуралт үүсэх	Уурхайн ажлын бус хана хангалттай хэмжээгээр налуулагдаж засагдаагүй, хөрсний мөргөцөг доголын өндөр зөвшөөрөгдсөн хэмжээнээс илүү болсон мөн шаардлагатай налуулалтын ажил хийгдээгүйгээс хөрсний суулт, нуралт үүсч ажиллаж буй экскаватор, автосамосвал, бусад техникүүд, ажилчид хөрсний нурангид дарагдах аюултай
2	Уурхайн техникүүд карьерт	Аюулгүйн зай барих	Доголын саравч үүссэн ирмэгт зай барилгүй ойрхон өрөмдсөнөөс өрмийн машин унах, Автосамосвал овоолгын ирмэгийн хамгаалах далангүй хэсэгт цөмөрч орж асгасанаас автосамосвал унах, Экскаватор бульдозер, автосамосвалууд зэрэг техникүүд доголын ирмэгээс зай бариагүйгээс хазайх, унах, хоорондоо зай бариагүйгээс хурд хэтрүүлж мөргөлдөх, ажлын бүст орсоноос үл ойлголцож шүргэлцэх, мөргөлдөх зэргээс техник эвдрэх, хүний амь нас эрсдэх зэрэг аюултай
3	Уурхайн карьерт	Чулуу шидэгдэх	Уурхайн тэсэлгээний ажлын улмаас тэсэлгээний үед шидэгдэж буй чулуу нь аюултай бүсээс гаднах барилга байгууламж, техник хэрэгсэл болон ажилчдад хүрч эвдрэл гэмтэл хохирол учруулах аюултай.
4	Гадаад овоолгод	Гулсалт, нуралт үүсэх	Овоолгын өндөр зөвшөөрөгдсөн хэмжээнээс их болсон, овоолгод өөр төрлийн материал хольж асгасанаас суулт, хагаралт үүсч овоолгын хамгаалалтын хөмсөг далан сэтэрч нурах бөгөөд үүнээс шалтгаалан овоолгын суултанд автосамосвал, бульдозер зэрэг техникүүд онхолдох, хүний амь нас эрсдэх зэрэг аюултай
5	Өндөр хүчдлийн шон, шугаманд	Цахилгаанд контактлах	Өндөр хүчдлийн цахилгааны шугаманд техник болон хүн шүргэж тогонд цохиулах, тэсэлгээгээр чулуунд тасарч богино холбоо үүсэх, цахилгаан техник, трансформатор, якно зэрэг байгууламжинд богино холболт үүсэх, их биелэх, тулгуур шон унах, утас тасарах гэх мэт. Үүнээс шалтгаалан эд хөрөнгө гэмтэх, шатах, хүний амь нас эрсдэх аюултай
6	Шатахуун түгээх станц	Гал гарах, аянга буух	Шатахуун түгээх станцын ойр орчимд гал алдах (хээрийн гал гарах, тамхи татах, хог шатаах, техникийн яндангаас гал алдах), аянга зайлуулагч ажиллаагүйгээс аянга буух, цахилгаан монтажийн

Хүүдас47/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

			ажил хангалтгүй хийгдсэнээс цахилгааны улмаас гал гарах зэргээс дэлбэрэлт үүсч хүний амь нас, эд хөрөнгө, машин техник сүйтэх аюултай
7	Бохир, цэвэр усны худаг, шугаманд	Шугам хоолой хөлдөх, цоорох	Хотхоны болон ЗҮТ-ийн бохир, цэвэр усны шугамын хоолой эдэлгээний элэгдлийн улмаас болон гадны хүчин зүйлийн улмаас цоорох, хагарах хөлдөх зэрэг хүндрэл гарч болно. Энэ үед байрнуудын цэвэр ус тасарч бохирын шугам халиж өвлийн улиралд бүх шугам хоолой хөлдөх зэрэг нэлээд хүндрэл бэрхшээл учрах аюултай
8	Карьерт	Ухсан канав, зумфэнд унах	Өвлийн улиралд хуучин ухсан канав, зумф зэрэг нь усаар дүүрч хөлдөн дээгүүр нь цас орж мэдэгдэхгүй болсон байдаг тул дээгүүр нь явж байгаад цөмөрч унах тохиолдол гардаг. Ийм үед техникт эвдрэл гарч, хүний амь нас эрсдэх магадлалтай байдаг

Уурхай дээр гарсан аваар ослын үед ашиглах техник тоног төхөөрөмжийн жагсаалт

Хүснэгт №7

№	Аваар ослын үед ашиглах техник, хэрэслүүд	Нэгж	Байршил	Тоо хэмжээ
1	Экскаватор	ш	Граж	4
2	Ковш	ш	Граж	3
3	Автосамосвал	ш	Граж	1
4	Галын хор /1-5 кг/	ш	Ажилчдын байр, агуулах, засварын газар	5
5	Усны насос	ш	Агуулахад	1
6	Хамгаалалтын хувцас	ш	Агуулахад	20
7	Хамгаалалтын шил	ш	Агуулахад	20
8	Ажлын гутал	хос	Агуулахад	15
9	Багаж	ком	Засвар, агуулахад	3
10	Каск	ш	Агуулахад	20
11	Духны гэрэл	ш	Агуулахад	14
12	Гар чийдэн	ш	Агуулахад	20
13	Тросс, татлага	ш	Засвар, агуулахад	2
15	Домкрат	ш	Засвар, агуулахад	3
16	Анхан тусламжийн хайрцаг	ком	Ажилчдын байр	5
17	Ариутгалын бодис	ш	Агуулахад	8
18	Шаардлагатай эм тариа	-	Эмчийн өрөө	-
19	Боолт, бинт	-	Эмчийн өрөө	-

Хүүдас48/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

ЕС. КОВИД-19 ЦАР ТАХАЛТАЙ ТЭМЦЭХ

4.7.1 Урьдчилан сэргийлэх , эрсдлийг бууруулах төлөвлөгөө

№	Төлөвлөгөө	Хэрэгжүүлэх арга, хэмжээ	Хариуцах бүлэг
1	Нийтийн арга хэмжээг зохион байгуулахыг хориглох	Урлаг соёл спортын арга хэмжээ, хурал зөвлөгөөн, найр наадам, уралдаан тэмцээн, жагсаал, цуглаан, аялал зугаалга, олон хүн цугласан үйлчилгээ арга хэмжээ, бүх шатны сургалт хориглох.	Аюулгүй байдлын бүлэг
2	Мэдээллийг цаг тухай бүрт хүргэж ажиллах	Өвчлөлийн тархалт, цаг үеийн мэдээлэл , зөвөлгөө зөвлөмжийг үнэн зөв бодитойгоор ажилтнуудад хүргэх.	Холбоо зарлан мэдээлэлийн бүлэг
3	Байнгын бэлэн байдлыг ханган ажиллах	Эм эмнэлэгийн хэрэгсэл, нэн шаардлагатай тоног төхөөрөмж, эмч мэргэжилтний хувийн хамгаалах хэрэгсэл, ариутгал, халдваргүйтгэлийн бодисын нөөц, шижигтэй тохиолдлыг тусгаарлах өрөө бэлтгэх, нүүлгэн шилжүүлэх болон, өвчтөн хүргэх үеийн техникийн бэлэн байдлыг хангах, шаардлагатай бараа метриал багаж хэрэгсэл, хувцас, хөрөнгийг бэлэн байдалд байлгах.	Эрүүл мэндийн бүлэг Механик, техникийн бүлэг Нөөц хангалтын бүлэг
4	Нүүрс тээврийн жолооч нарт хяналт тавих.	Нүүрс тээврийн жолооч нарын эрүүл мэндийг тогтмол хянах, үнэлэх, урьдчилан сэргийлэх зөвлөгөө зөвлөмжөөр хангах, масктай нэвтрүүлэх	Эрүүл мэндийн бүлэг Аюулгүй байдлын бүлэг
5	Гэрээт компаниуд вирусээс хэрхэн хамгаалж байгааг хянах	Илтгэх хуудас болон хоногийн мэдээ хүлээн авах, харилцан мэдээлэл солилцох	Холбоо зарлан мэдээлэх бүлэг
6	Агааржуулалт халдваргүйтгэл тогтмол хийх	Ажилчдын кемп, амрах байранд тогтмол цэвэрлэгээ хийлгэх хяналт тавих	Эрүүл мэндийн бүлэг
7	Дархлааг дэмжих	Ажилтны биеийн эрүүл мэнд, дархлааг дэмжих хоол хүнс, бэлдмэлээр хангах	Эрүүл мэндийн бүлэг Нөөц хангалтын бүлэг

Хуудас49/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

8	Урьдчилан сэргийлэх	Ажилтан бүр маскыг тогтмол зүүх, гараа сайтар савандаж угаах, гарын ариутгагч тогтмол хэрэглэх, ажилтан амрах цагтаа тогтмол сайн унтаж амрах	Эрүүл мэндийн бүлэг
---	---------------------	---	---------------------

4.7.3 Сэргээн, засах, хэвийн үйл ажиллагааг хангах төлөвлөгөө

№	Төлөвлөгөө	Хэрэгжүүлэх арга, хэмжээ
1	Баталгаажилт хийлгэх	Мэргэжлийн байгууллагаар ажитлчдын кемп, амрах байр, ажлын байруудад ариутгал, халваргүйтгэл хийлгэх Мэргэжлийн байгууллагаар үндсэн болон гэрээт компанийн ажилтнуудад шинжилгээ, тандалт хийлгүүлэх, ажлын байр, амрах өрөөнүүдэд хэмжилт хяналт хийлгэх
2	Ажлыг эхлүүлэх	Мэргэжлийн байгууллагын гаргасан дүгнэлт, баталгаажуулалтыг үндэслэн Компани удирдлагын хурлаар шийдвэрлэх
3	Урьдчилан сэргийлэх	Ажилтан бүр маскыг тогтмол зүүх, гараа сайтар угаах, гарын ариутгагч тогтмол хэрэглэх ажилтан амрах цагтаа тогтмол сайн унтаж амрах, ариутгал цэвэрлэгээг тогтмол хийх
4	Дархлааг дэмжих	Ажилтны эрүүл мэнд дархлааг дэмжих хоол хүнс, бэлдмэлээр хангах
5	Байнгын бэлэн байдлыг ханган ажиллах	Эм эмнэлэгийн хэрэгсэл, нэн шаардлагатай тоног төхөөрөмж, эмч мэргэжилтний хувийн хамгаалах хэрэгсэл, ариутгал, халдваргүйтгэлийн бодисын нөөц, шижигтэй тохиолдолыг тусгаарлах өрөө бэлтгэх, нүүлгэн шилжүүлэх болон, өвчтөн хүргэх үеийн техникийн бэлэн байдлыг хангах, шаардлагатай бараа метриал багаж хэрэгсэл, хувцас, хөрөнгийг бэлэн байдалд байлгах
6	Нүүрс тээврийн жолооч нарт хяналт тавих.	Нүүрс тээврийн жолооч нарын эрүүл мэндийг тогтмол хянах, үнэлэх, урьдчилан сэргийлэх зөвлөгөө зөвлөмжөөр хангах, масктай нэвтрүүлэх
7	Гэрээт компаниуд вирусээс хэрхэн хамгаалж байгааг хянах	Илтгэх хуудас болон хоногийн мэдээ хүлээн авах, харилцан мэдээлэл солилцох
8	Мэдээллийг цаг тухай бүрт хүргэж ажиллах	Өвчлөлийн тархалт, цаг үеийн мэдээлэл, зөвлөгөө зөвлөмжийг үнэн зөв бодитойгоор ажилтнуудад хүргэх. "Даланжаргалан" сумын шуурхай Штаб-д яаралтай мэдээлэх.

Хуудас50/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

ХАВСРАЛТ №1: ОСЛЫГ ГАДАГШ МЭДЭЭЛЭХ МАТРИЦ

Хэлтэс, тасаг	Уурхайн хананы нуралт	Ажлын байрны осол			Автомашинны осол				Байгаль орчны хорт бодис асгарах				
		Анхны тусламж	Хугацаа алдсан осол	Хүний амь эртсэн	Нийтийн зам		Уурхайн зам		Уурхай		Уурхайн гадна		
					Осол	Ослын бус	Осол	Ослын бус	Хоргүй бодис	Хортой бодис*	Хоргүй бодис	Хортой бодис	
Замын цагдаа			+	+	+	+							+
Дорноговь аймгийн Цагдаагийн газар			+	+	+								+
Дорноговь аймгийн хөдөлмөрийн байцаагч			+	+	+					+			
УБ дахь УМХГ-ын Уул уурхайн хэлтэс	+												+
УБ дахь УМХГ-ын байгаль орчны хэлтэс	+									+			+
Дорноговь аймгийн Иргэний хамгаалалтын хэлтэс	+									+			+
Даланжаргалан сумын Засаг дарга	+				+								+
Дорноговь аймгийн Засаг дарга				+									+
Дорноговь аймгийн Байгаль орчны байцаагч													+
УМХГ, БОАА Хэлтсийн ахлах ажилтан	+			+	+					+			+
УБ, УМХГ, ХХБОАА Хэлтсийн ахлах ажилтан	+			+	+		+						+
Улсын уул уурхайн аврах алба	+			+									+
"Билэгт Баялаг" ХХК	У ба Б	Сарын тайлан	Сарын тайлан	У ба Б	Сарын тайлан	У ба Б	Сарын тайлан	У ба Б	Сарын тайлан	У ба Б			У ба Б

Мэдээллийг эхлээд утсаар хүргэж дараа нь бичгээр мэдэгдэнэ.
У ба Б – утсаар даруй хэлж, дараа нь бичгээр мэдээлэх, */** – Нөлөөлөл их ба дунд зэрэг байх үеийн мэдээлэл, Их хэмжээний: Байгаль орчинд их хэмжээгээр хор учруулах, усны эх, замд урсаж орох/, Дунд зэргийн: Усны бохирдлын концентрацийг ихэсгэх зэрэг байгаль орчинд мэдэгдэхүйц сөрөг өөрчлөлт өгөх /, УМХГ – Улсын мэргэжлийн хяналтын газар, БОАА – Байгаль орчин, аюулгүй ажиллагаа

Хүүдас51/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

ХАВСРАЛТ №2: УУРХАЙН ОСЛЫН ГАЗРЫН УДИРДАГЧИЙН ТЭМДЭГЛЭЛ

Осол гарсан өдөр:	Цаг:
Тайлбар:	
Ослын талбайн ахлагчийн нэр:	
Жич: Холбогдолтой асуудлыг бөглөж, холбогдолгүй асуудлыг "Х" гэж тэмдэглэнэ.	Санал
Гал унтраах, анхны тусламж зэргийг хийж байхдаа осолдохгүй байх	
Ослын талбайг удирдах	
Аврагчид болон осолдсон хүмүүсийн хувьд тухайн газар нь аюулгүй байх нөхцөлийг хангах	
Тухайн газрын аюулгүй байдлыг хангах /тулгуур, олс, тууз зэргийг хатах/	
Орчуулагч/Нарийн бичгийн даргын ажлыг зохицуулах	
Харуул гаргаж, бүгд мэдээлэл өгч байх	
Ахлагчийг томилох	
Тусламжийн хэсэг/эмч, удирдлага гэх мэт/-ийг дуудсан эсэхийг шалгах	
Аврагчид яарч осолдохгүй байх	
Яаралтай тусламжийн нэгжийн ажилтан, Удирдлага, Багийн гишүүд зэрэг хүмүүсийн ирсэн хугацааг тэмдэглэх	
Осолдсон хүмүүст эмнэлгийн анхан шатны тусламж үзүүлэх	
Холбогдох газруудтай холбоо барих /багаж хэрэгсэл зэрэг зүйлүүд хэрэгтэй болох магадлалтай/	
Осол аюул газар авах буюу тархахгүй байх нөхцөлийг бүрдүүлэх	
Фото зураг, схем зураг хийх	
Оролцож байгаа бүх хүмүүсийн нэрсийг гаргаж судалгааны багт өгөх	
Шаардлагатай бол мэргэжлийн хүмүүсийг цуглуулах /Цахилгаанчин, БО-ны ажилтан/	
Ослын аюул намдаж байвал дээж авах	
Талбайн ахлах удирдлагуудыг шинэ мэдээгээр хангах /15 минут тутамд/	
Онцгой байдлын үед хэрэгжүүлэх төлөвлөгөөний дагуу материал асгарсан үед салхин доор байгаа хүмүүсийг нүүлгэн шилжүүлэх	
Бүх тэмдэглэлийг ойлгомжтой, цэгцтэй хөтөлнө	
Осол аюул дахин гарч болзошгүй талаар судалгааны багт урьдчилан сануулах	
Ослын судалгааг явуулах	
Ерөнхий санал:	

Хүүдас52/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

ХАВСРАЛТ №3: ГАЗАР ХӨДЛӨЛИЙН ЗЭРГЭЭС ХАМААРАН ГАРАХ БАРИЛГА, БАЙШИНГИЙН ЭВДРЭЛИЙН ХҮСНЭГТ

№	Барилга байгууламж	Эвдрэлийн хүрээ			
		Сул	Дунд	Их	Гамшиг
1	Төмөр рамтай, уурхайн томоохон барилга болон 25-50 тн ачаа өргөхт хүчин чадалтай кран	7-8	8-9	9-10	10-12
2	Сендвичэн барилга	6-7	7-8	8-9	9-12
3	Төмөр рамтай, уурхайн барилга болон 30%-ийг өнгөлсөн бетон чигжээс	6-7	7-8	8-9	9-10
4	Төмөр, бетон уурхайн барилга	6--7	7-8	8-9	9-10
5	Төмөр бетон барилга	6-7	7-8	-	8-11
6	Тоосгон, рамгүй, олон давхар, төмөр бетон дээвэр болон шалтай, уурхайн туслах барилга	6-7	7-8	8-9	9-11
7	Мөн адил, гэхдээ модон дээвэртэй /шалтай/ нэг болон олон давхар барилга	6	6-7	7-8	8-аас дээш
8	Төмөр болон төмөр бетон рамтай захиргааны олон давхар барилга	7-8	8-9	9-10	10-11
9	Тоосгон, олон давхар барилга /нэг, хоёр давхар/	6	6-7	7-8	8-9
10	Тоосгон олон давхар барилга /гурав эсвэл түүнээс олон/	6	6-7	7-8	8-9
11	Тоосгон агуулахын барилга	5-6	6-8	8-9	9-10
12	Төмөр буюу төмөр бетон тавцан дээрх яндан хоолой	7-8	8-9	9-10	-

Хүүдас53/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

ХАВСРАЛТ №4: ТЭСРЭХ АЮУЛТАЙ МАТЕРИАЛААС АЮУЛГҮЙ ЗАЙД БАЙХ УДИРДАМЖ

Тэсрэх материалын тэсрэлтийн орчим үхэлд хүргэж болзошгүй газрын радиус

Тэсрэх материалын чанар	0,1	0,5	1	3	5	10	15	25	50	100
Үхэлд хүргэх радиус, м	9	15	18	27	31	40	45	54	68	85

Түлш агаар холилдооны улмаас тэсрэлт үүсэхэд түүний орчим үхэлд хүргэж болзошгүй газрын радиус /түлш бүгд асгарсан үед/

Хадгалж байгаа түлшний чанар	0,1	0,5	1	3	5	10	15	25	50	100
Үхэлд хүргэж болзошгүй газрын радиус, м	14	24	30	43	51	65	74	88	110	134

Түлшний хагас нь асгарсан үед

Хадгалж байгаа түлшний чанар	0,1	0,5	1	3	5	10	15	25	50	100
Үхэлд хүргэж болзошгүй газрын радиус, м	11	19	24	34	41	51	59	70	88	110

5 тонн түлш асгарахад учирч болох хор хөнөөлийн тооцоо:

1	Асгарсан радиус	6,3 м
2	Мод шатах бүсийн радиус	84 м
3	Резин шатах радиус	20 м
4	Хүмүүсийн 80% нь хордох бүсийн радиус	34 м
5	Хүмүүсийн 10% нь хордох бүсийн радиус	140м
6	Нүүлгэн шилжүүлэх хил	30м
7	Аюулгүй байх хил	174м

Хүүдас54/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

ХАВСРАЛТ №5: ОСЛЫН ҮЕД ШИЙДВЭР ГАРГАХ АЛБАН ТУШААЛТАН

№	Албан тушаал	Нэрс	Утасны дугаар
Компанийн хэмжээнд:			
1	Захирал	Э.Энхзаяа	99999979
2	Ашиглалтын инженер	Б.Сандагдорж	88034232
3	Менежер	Э.Энхтуяа	99996899
Төслийн талбай дээр:			
4	Уурхайн менежер	Д.Энхбаяр	88171700
5	ХАБЭА-н инженер	Ө.Азжаргал	98111835
6	БО-ны мэргэжилтэн	М.Энэбиш	88556788
7	Тоног төхөөрөмж угсрагч, засварчин	Baiyila	88601587

Хүүдас55/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

ХАВСРАЛТ №6: ОСЛЫН МЭДЭЭЛЭЛ ХҮРГЭХ АЛБАН ТУШААЛТНЫ ХАЯГ

№	Албан тушаал	Нэрс	Утас	Цахим хаяг
Компанийн удирдлага:				
1	Захирал	Э.Энхзаяа	99999979	Zaya327@yahoo.com
2	Санхүү, эдийн засаг	Ө.Гэрэл	99189924	Gerel.un@gmail.com
3	Менежер	Э.Энхтуяа	99996899	Tuya999@yahoo.com

Хүүдас56/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

ХАВСРАЛТ №7: ОСЛЫН ҮЕД ХОЛБОО БАРИХ БАЙГУУЛЛАГА, АЛБАН ТУШААЛТАН

№	Албан байгууллагын нэр	Утасны дугаар	
Дуудлага өгөх хаяг, утас:			
1	Гал унтраах анги	7052101	
2	Цагдаагийн хэлтэс	7052102	
3	Даланжаргалан сумын эмнэлэг	0252414150	
Төрийн байгууллага:			
1	Даланжаргалан сумын эмнэлгийн ерөнхий эмч	Янжинлхам	90098744
2	Даланжаргалан Цагдаагийн хэлтсийн төлөөлөгч	Б.Шижирбаатар	88440212
2	Дорноговь аймгийн ОБГ-н дарга, хурандаа	А.Дашням	99130651
3	Дорноговь аймгийн МХЕГ ХАБ, ЭА-н байцаагч	Б.Батхуяг	95664888
4	Дорноговь, ОБГ-ийн Гамшгаас хамгаалах улсын хяналтын байцаагч, Ахмад	Б.Батсүх	91061911
5	МХЕГ, БОГУУХ газрын дарга	Л.Эрдэнэчулуун	80860001
6	Дорноговь аймгийн ерөнхий прокурор	Н.Цэрэнсамбуу	99091641
7	Дорноговь аймгийн цагдаагийн газрын дарга Хурандаа	Т.Эрдэнэбаатар	91118388
8	Уул уурхайн аврах ангийн захирагч, хурандаа	Д.Гантулга	88305401,99065401
9	УУАА-н ТААУдирдагч, Ахлах дэслэгч	У.Тэмүүжин	88114132
10	Уул уурхайн аврах ангийн жижүүр	Дуудлага хүлээн авагч	7023105,70233453

Хуудас57/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

ХАВСРАЛТ №8: УУРХАЙД ОСЛЫН ҮЕД АЖИЛЛАХ БАГ

№	Нэрс	Албан тушаал	Ээлж	Утасны дугаар
1	Д.Энхбаяр	Уурхайн менежер	Ээлжийг тухай бүр зохицуулна	88171700
2	Б.Сандагдорж	Ашиглалтын инженер	Ээлжийг тухай бүр зохицуулна	88034232
3	Ө.Азжаргал	ХАБЭА инженер	Ээлжийг тухай бүр зохицуулна	98111835
4	Н.Энэбиш	БО-ны инженер	Ээлжийг тухай бүр зохицуулна	88556788
5	Вауила	Тоног төхөөрөмж угсрагч, засварчин	Ээлжийг тухай бүр зохицуулна	88601587
6	А.Энхбаатар	Пүүлэгч	Ээлжийг тухай бүр зохицуулна	88023405
7	Д.Алтангэрэл	Пүүлэгч	Ээлжийг тухай бүр зохицуулна	88503405
8	Д.Отгонжаргал	Галч	Ээлжийг тухай бүр зохицуулна	94557624
Яаралтай тусламжийн нэгж:				
9	Эмч		М.Батнайрамдал	99145627
Онцгой байдлын хэсэг:				
10	ОБ-ын ажилтан		Г.Ариунбаяр	95144085
			Ж.Гантөмөр	88193474

Хүүдас58/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

ХАВСРАЛТ №9: УУРХАЙД БАЙРЛАХ ГАЛ УНТРААГУУРЫН ТОО

Техникт байрлах галын хор

№	Нэр	Галын хор кг	Тоо
1	Doosan DX520 Экскаватор 04-04УБ	9*8-4*6	1
2	Doosan DX520 Экскаватор 24-54УБ	9*8-4*6	1
3	Doosan 520LC Экскаватор 98-89 УБ	9*8-4*6	1
4	Hyundai mighty 47-62УАС	9*8-4*6	1
5	Лексус 470 65-88 УНУ	9*8-4*6	1
6	Toyota Tacoma 55-26 ДГС, 28-37 ДГС	9*8-4*6	1
7	Toyota Tacoma 28-37 ДГС	9*8-4*6	1
8	Лексус RX-400 82-02 ДГС	9*8-4*6	1
9	Howo 18-51 УНЭ	9*8-4*6	1
10	Starex 73-42 УБП	9*8-4*6	1
11	Ковш 00-59 УБ	9*8-4*6	1
12	Ковш 06-20 УН	9*8-4*6	1
13	Ковш 06-21 УН	9*8-4*6	1

Уурхайн объектуудад байрлах гал унтраагуурын тоо

№	Байршил	Галын хор стандарт/кг	Тоо	№	Нэмэлт хэрэгсэл	Байршил	Тоо
1	Шоп №1	Нунтаг MFZ/ABC4 /10кг	4	12	Генератор №1	Засварын шоп	1
2	Шоп №1	Галын хор CO2 /35кг	2		Галын сарай №2	Кемп-1	1
3	Склад №2	Нунтаг MFZ/ABC4 /15кг	3	13	Галын сарай №3	Кемп-2	1
4	Оффис №3	Нунтаг MFZ/ABC4/5кг	2	14	Галын сарай №4	Засварын шоп	1
5	Кемп-1 №4	Нунтаг MFZ/ABC4/5кг	21	15	Галын сарай №5	ШТС	1
6	Засварын байр №5	Нунтаг MFZ/ABC4	2	16	Галын сарай №6	Үйлдвэр	1
7	Уурын зуух №6	Нунтаг MFZ/ABC4	6	17	Галын сарай №7	Пүүний байр	1
8	ШТС №7	Нунтаг MFZ/ABC4	4	18	Галын сарай №6	Харуулын байр	1
9	ШТС	Галын хор CO2 /35кг	2	19	Шиддэг галын хор №7	Объект бүрд	6
10	Гал тогоо №8	Нунтаг MFZ/ABC4	3	20	Утаа мэдрэгч	Объект бүрд	27
11	Уурхай агуулах №9	Нунтаг MFZ/ABC4	6	21	Усны машин	Уурхайд	1

Хүүдас59/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

Уурхайн аюулын дохиолол, зарлан мэдээллийн тоног төхөөрөмжийн ажиллагаа, ажилтнуудын дохиогоор ажиллаж төлөвлөгөөнд тусгагдсан үүргээ хэрхэн биелүүлж байгааг шалгасан

АКТ

(2025_ оны _ хагас жил)

Баталсан:
Ерөнхий инженер _____
2025 он __ сар __ өдөр

Комиссын бүрэлдэхүүн:

Дарга: /гарын үсэг/ /албан тушаал, овог нэр/
Гишүүд: /албан тушаал, овог нэр/
..... /албан тушаал, овог нэр/
..... /албан тушаал, овог нэр/

Аврах нэгжийн дарга /албан тушаал, овог нэр/
..... /гарын үсэг/

2025_ оны _ сарын _ -ний өдөр уурхайн _ дугаар блокийн мөргөцөгт аюул болсон тухай мэдээллийг уурхайн диспетчерээс өгч дохиоллын системийн ажиллагаа болон мөргөцөг, бусад нэгжийн ажилтнуудын төлөвлөгөөнд тусгагдсан үүргээ хэрхэн биелүүлж байгааг шалгалаа.

Шалгалтын явцад тогтоох нь:

1. ямар төрлийн дохио, зарлан мэдээллийн хэрэгсэл, хэдэн ширхэг ашигладаг:

2. малталт мөргөцөгт дохиолол хүрэлцээтэй очиж байгаа эсэх:

3. дохиоллоор ажилтнууд цэвэр агаарын урсгалд гарсан байдал:

Комиссын дүгнэлт:

Дарга: /албан тушаал, овог нэр/
..... /гарын үсэг/ /албан тушаал, овог нэр/
Гишүүд: /албан тушаал, овог нэр/
..... /албан тушаал, овог нэр/
..... /албан тушаал, овог нэр/

Аврах нэгжийн дарга /албан тушаал, овог нэр/
..... /гарын үсэг/

Хуудас 60/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

Уурхайн гал түймэр унтраах тоног төхөөрөмжийн ажиллагаа,
гал түймэр эсэргүүцэх агуулах, тэдгээрийн иж бүрдлийг шалгасан
АКТ
(2025_ оны _ хагас жил)

Баталсан:
Ерөнхий инженер _____
2025 он __ сар __ өдөр

Комиссын бүрэлдэхүүн:

Дарга:
/гарын үсэг/	/албан тушаал, овог нэр/
Гишүүд:
/гарын үсэг/	/албан тушаал, овог нэр/
.....
/гарын үсэг/	/албан тушаал, овог нэр/

Аврах нэгжийн дарга
/гарын үсэг/	/албан тушаал, овог нэр/

2025_ оны _ сарын _ -ний өдөр уурхайн гал түймэр унтраах зориулалттай тоног төхөөрөмжийн ажиллагаа, гал түймэр эсэргүүцэх агуулах, тэдгээрийн иж бүрдэл, агааржуулалтын хаалгануудын бин битүүг шалгалаа.

Шалгалтын явцад тогтоох нь:

-газрын дээрх барилга байгууламжид гал түймэр унтраах ажиллагааг төлөвлөсөн байдал, тоног төхөөрөмж, агуулахын иж бүрдэл

-газрын доорх барилга байгууламж, уулын малталтад гал түймэр унтраах ажиллагааг төлөвлөсөн байдал, тоног төхөөрөмж, агуулахын иж бүрдэл

-агааржуулалтын хаалганы бин битүү байдал.....

Комиссын дүгнэлт:

Дарга:
/гарын үсэг/	/албан тушаал, овог нэр/
Гишүүд:
/гарын үсэг/	/албан тушаал, овог нэр/
.....
/гарын үсэг/	/албан тушаал, овог нэр/

Аврах нэгжийн дарга
/гарын үсэг/	/албан тушаал, овог нэр/

Хуудас61/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

Уурхайн гүний төв усан сангийн усны насосны ажиллагааг шалгасан АКТ

(2025_ оны _ хагас жил)

Баталсан:
Ерөнхий инженер _____
2025 он __ сар __ өдөр

Комиссын бүрэлдэхүүн:

Дарга:
/гарын үсэг/ /албан тушаал, овог нэр/
Гишүүд:
/гарын үсэг/ /албан тушаал, овог нэр/
.....
/гарын үсэг/ /албан тушаал, овог нэр/

Аврах нэгжийн дарга
/гарын үсэг/ /албан тушаал, овог нэр/

2025_ оны _ сарын _ -ний өдөр уурхайн төв усан сангийн насосны ажиллагаа, усан сангийн эзэлхүүнийг шалгалаа.

Шалгалтын явцад тогтоох нь:

1. ямар маркийн хэдэн насос ажилладаг, тэдгээрийн хүчин чадал, ажиллагаа:

2. усан сангийн эзэлхүүн, багтаамж:

3. усан сангийн цэвэрлэгээ:

Комиссын дүгнэлт:

Дарга:
/гарын үсэг/ /албан тушаал, овог нэр/
Гишүүд:
/гарын үсэг/ /албан тушаал, овог нэр/
.....
/гарын үсэг/ /албан тушаал, овог нэр/

Аврах нэгжийн дарга
/гарын үсэг/ /албан тушаал, овог нэр/

Хуудас62/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

Уурхайн аврах нэгжийг шалгасан

АКТ

(2025_ оны _ хагас жил)

Баталсан:

Ерөнхий инженер _____

2025 он __ сар __ өдөр

Комиссын бүрэлдэхүүн:

Дарга:

/гарын үсэг/

.....

/албан тушаал, овог нэр/

Гишүүд:

/гарын үсэг/

.....

/албан тушаал, овог нэр/

.....

/гарын үсэг/

.....

/албан тушаал, овог нэр/

Аврах нэгжийн

дарга

/гарын үсэг/

.....

/албан тушаал, овог нэр/

2025_ оны _ сарын _ -ний өдөр уурхайн аврах нэгжийн техникийн бичиг баримтын иж бүрдэл, баг тоног төхөөрөмжийн хангалт, ажилтнуудын бэлтгэл бэлэн байдал, мэргэжлийн бэлтгэлийг шалгалаа.

Шалгалтын явцад тогтоох нь:

1. аврах нэгжийн техникийн бичиг баримтын иж бүрдэл:

2. аврах баг, тоног төхөөрөмж:

3. ажилтнуудын бэлтгэл бэлэн байдал, мэргэжлийн бэлтгэл:

Комиссын дүгнэлт:

Дарга:

/гарын үсэг/

.....

/албан тушаал, овог нэр/

Гишүүд:

/гарын үсэг/

.....

/албан тушаал, овог нэр/

.....

/гарын үсэг/

.....

/албан тушаал, овог нэр/

Аврах нэгжийн

дарга

/гарын үсэг/

.....

/албан тушаал, овог нэр/

Хүүдас63/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

УУРХАЙН АЮУЛЫН ЭСРЭГ БЭЛЭН БАЙДЛЫН ДҮГНЭЛТ

Уурхайн 2025_ оны _ хагас жилийн "Аюулын үед хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө"-г батлах, ажилтнуудын хөдөлмөрийн аюулгүй байдлыг хангах зорилгоор 2025_ оны _ сарын _ -ний өдрөөс 2025_ оны _ сарын _ -ний өдрийг хүртэл дор дурдсан бүрэлдэхүүнтэйгээр уурхайн аюулын эсрэг бэлэн байдалд шалгалт хийв.

Комиссын бүрэлдэхүүн:

Дарга:
/гарын үсэг/	/албан тушаал, овог нэр/
Гишүүд:
/гарын үсэг/	/албан тушаал, овог нэр/
.....
/гарын үсэг/	/албан тушаал, овог нэр/
Аврах нэгжийн дарга
/гарын үсэг/	/албан тушаал, овог нэр/

Дараах чиглэлээр шалгалтыг явууллаа. Үүнд:

1. Аюул ослын үед ажилтнууд уурхай болон ашиглалтын хэсэг, блокоос гарах нөөц гарцаар хангагдсан байдал, түүгээр тусгаарлагч шүүгч багтай аврагчид чөлөөтэй зорчих боломж байгаа эсэх;

2. Уурхайн аюулын дохиолол, зарлан мэдээллийн тоног төхөөрөмжийн ажиллагаа, ажилтнуудын дохиогоор ажиллаж "Аюулын үед хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө"-нд тусгагдсан үүргээ биелүүлж байгаа байдал;

3. Уурхайн гал түймэр унтраах зориулалттай тоног төхөөрөмжийн ажиллагаа, гал түймэр эсэргүүцэх агуулах, тэдгээрийн иж бүрдэл, агааржуулалтын хаалгануудын бин битүүг шалгасан тухай;

4. Уурхайн гүний төв усан сангийн усны насосны ажиллагааг шалгасан тухай;

5. Уурхайн аврах нэгжийг шалгасан тухай;

Комиссын дүгнэлт:

-Уурхайн аюулын эсрэг бэлэн байдлын түвшинг үнэллээ.

-Ерөнхий инженер –д 2025_ оны _ хагас жилийн уурхайн "Аюулын үед хэрэгжүүлэх төлөвлөгөө"-г тогтоосон журмын дагуу батлуулахыг зөвшөөрсүгэй.

Ерөнхий инженер:

Хуудас64/66

Дорноговь аймгийн Даланжаргалан сумын нутагт хэрэгжих Билэгт баялаг
 нүүрсний уурхайн 2025 оны байгаль орчны менежментийн төлөвлөгөөний
 биелэлтийн тайлан

MV-021008

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ “БИЛЭГТ БАЯЛАГ” ХХК

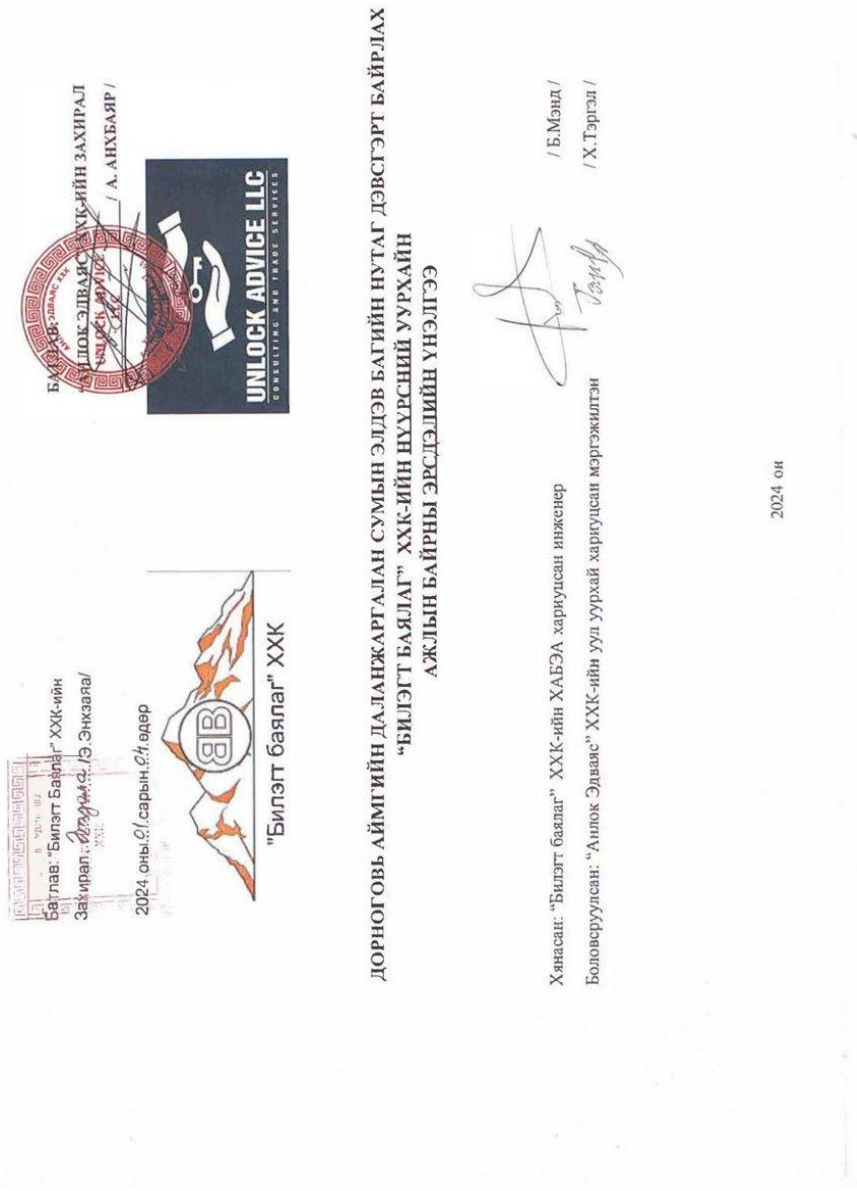
	/гарын үсэг/	/овог нэр/
Дарга:
.....	/гарын үсэг/	/албан тушаал, овог нэр/
Гишүүд:
.....	/гарын үсэг/	/албан тушаал, овог нэр/
.....
.....	/гарын үсэг/	/албан тушаал, овог нэр/
Аврах нэгжийн дарга
.....	/гарын үсэг/	/албан тушаал, овог нэр/

2025_ оны _ сарын _ -ний өдөр

Хүүдас65/66

АВААР УСТГАХ ТӨЛӨВЛӨГӨӨ "БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК

Билэгт баялаг ХХК-ийн
Замрал, *Б.Мэвд*, /Э. Энхбаяр/
ХХК
2024 оны 01 сарын 04 өдөр

ДОРНОГОВЬ АЙМГИЙН ДАЛАНЖАРГАЛАН СУМЫН ЭЛДЭВ БАГИЙН НУТАГ ДЭВСГЭРТ БАЙРЛАХ
"БИЛЭГТ БАЯЛАГ" ХХК-ИЙН НҮҮРСНИЙ УУРХАЙН
АЖЛЫН БАЙРНЫ ЭРСЭЛИЙН ҮНЭЛГЭЭ

Хянасан: "Билэгт баялаг" ХХК-ийн ХАБЭА харилцсан инженер
Боловруулсан: "Анлок Эдваас" ХХК-ийн уул уурхай харилцсан мэргэжилтэн

(Signature) / Б.Мэвд /
(Signature) / Х.Тэргэл /

2024 он

